

ATOS
Omi Kurã Jezu poko Ekarory poko
12mãkomo a
Atos dos Apóstolos
Ekarotopo

Sero *Atos* ekarõko nase Jezu poko, omi kurã ekarory poko: “Jerusarẽ po, Jutea po, Samaria po, imehnõ pata tõ po sero nono etyhpyry pona.” Sero tymerose Ruka a. Toytose ynororo Pauru maro pata tõ punero. Jezu poetory tõ emãtopõpyry poko ekarõko mana, Tosẽkõme Jezu enetuputyryke tyya xine, osemazuhme Jerusarẽ po juteu tomo a, juteutõkara a roropa mya Roma po, pata imehxo exikety Itaria po.

Ritonõpo Zuzenu nyrihpyry kurã ekarõko mana. Toerohse Ritonõpo Zuzenu Jezu poetory tõ maro, tõnuhse Jezu ahtao kapu aka. Peturu maro kynexine Jerusarẽ po, Samaria po (Atos 1.12–8.25), Rita po, Jope po, Sezarea maro (Atos 9.32–11.18).

Pauru tõ toytose (Atos 13.1–28.31) imehnõ amorepase Jezu poko, omi kurã ekarory poko, emero pata tõ punero. Sero ekarõko nase imehnõ poko roropa: Exitewão, osemazuhmã totapase aexihpyry Jezu poetoryme aehtoh pokoino; Piripe, omi kurã ekarohpõ kynexine Etiopia pono a; Panape te, Timoteu te, Xira roropa, Pauru maro aytotyamo; Ritia roropa pata Piripo pono.

Sero pape ao

Tosẽkõme Jezu enetupuhpitory 1.1–2.42

Omi kurã Jezu poko turuse Jerusarẽ po 2.43–8.3

Omi kurã Jezu poko turuse Izyraeu po, Xiria po roropa 8.4–12.25

Pauru, Jezu Kyrixtu maro exikety 13.1–21.26

Pauru, Jezu Kyrixtu namotome 21.27–28.31

1. Jerusarẽ po 21.27–23.22

2. Sezarea po 23.23–26.32

3. Roma pona Pauru ytory 27.1–28.15

4. Roma po 28.16-31

¹ Ynymerohpyry moro oneneryme jepe Teopiru. Ywy ase Ruka. Apitoryme Jezu poko pape ymeroase oneneryme. Inyrihpyry poko ymeroase, kurãkõkara kurãkatopõpyry poko eya, imehnõ amorepatopõpyry poko eya roropa,

² aunuhtopõpyry pona rokene kakoxi kapu aka, enara. Morohne poko ymeroase apitoryme. Mame onuhpyra ro tahtao tõmiry ekaroase typoetory tomo a, tynymenekatyamo a. Tako-rehmase roropa ynororo Ritonõpo Zuzenu a typoetory rohmanohpory poko.

³ Orihxĩpo tõsenepose ropa tuhke typoetory tomo a, orihpynỹpo samo. Tuhke tutuarõmatopõpyry tokarose roropa eya xine. 40me ãmepyyry taropose eya tõsenepory poko eya xine, Kuesẽkõme Ritonõpo ekarory poko roropa eya xine.

⁴ Morarame tõximõse tahtao typoetory tõ maro, toto anaropopyra Jezu kynexine aporo. Ynara tykase ynororo eya xine:

– Ytoypopyra ehtoko aporo. Taro Jerusarẽ po Papa nekarory eraximatoko. Zuzenu oepyyry eraximatoko. Moro poko kuuruatose:

⁵ “João oēpurihkatone tuna kuaka. Yrome tuhke pyra tynyhse awahtao xine, Tuzenu ekarōko mā Papa oya xine,” ase oya xine, tykase Jezu eya xine.

Jezu tōnuhse kapu aka

⁶ Pake ahtao Roma pōkō tuisary juteu tō esēme kynexine. Mokyro se pyra juteu tō kynexine, Roma pōkō tuisary se pyra tutuisarykōme. Morara exiryke tōximōse tahtao xine Jezu a tōturupose. Ynara tykase toto eya:

— Otāto ahtao tuisa konōtome exīko mahno yna tuisary myakāme? Seromaroro? tykase toto eya.

⁷ Jezu a tozuhse toto:

— Tamoreme rokē tuisame jyrīko Papa mana, ise tahtao. Naeroro zuaro pyra matose onekaropyra oya xine exiryke.

⁸ Yrome tyjमितunuru ekarōko mā Papa oya xine, Tuzenu ekarōko. Morarame ypoko imehnō tuarōtanohnōko matose Jerusarē po te, Jutea po te, Samaria po te, emero pata tō punero, tykase Jezu eya xine.

⁹ Morarame tōnuhse Jezu kapu aka typoetory tō maro ehxīpo. Morarame akuru htaka toehse ahtao tonekehse ipoetory tomo a.

¹⁰ Morarame Jezu poetory tō osenuhmaryhtao ro kakoxi asakoro orutua kō toeporehkase toto rānaka, tupoke karimutumā ke.

¹¹ — Karirea pōkomo, oty katohme kakoxi osenuhmāko ro matou, kapu enēko? Mokyro Jezu taroino arohpyry, moro saaro oehnōko ropa mana, kapu aka tonuhtopōpyry saaro, tykase toh aeporehkatyamo.

Juta myakāmatopōpyry

¹² Morarame toytose ropa toto, Jezu poetory tomo, ypy poe, Oriwera poe, Jerusarē pona. Oriwera poe moe pyra moro toto esary kynexine Jerusarē.

¹³ Morarame tapyi taka toytose ropa toto, Peturu tapyi taka. Tõnuhse toto zara taka. Moroto Peturu tytapyikemy. Peturu, Tiaku, João, Ātare, Piripe, Tome, Patoromeu, Mateu, Tiaku Aupeu mūkuru te, Ximão juteu tō esary pynoto te, Juta, Tiaku mūkuru, enara toh tōnuhse zara taka.

¹⁴ Mokaro tehme kynexine Ritonõpo omiry poko rokene. Ritonõpo maro oturūko roropa kynexine nohpo tō maro, Jezu ē maro, Jezu akorō tō maro, enara.

¹⁵ Morarame Jezu poetory rãnao Peturu towōse tōturutohme. Mokaro oximōme 120mākō kynexine. Ynara tykase ynororo:

¹⁶ – Orutua komo, wekyry tomo, etatoko ke jotururu. Pake Ritonõpo a tymeropose Juta poko, Jezu ewokahpō poko. Ritonõpo Zuzenu omi poe Tawi a tymerose, zuaro Ritonõpo exiryke. Morara exiryke morara toehse Juta.

¹⁷ Kymaro xine Juta nexiase repe. Yna maro nerokuase.

¹⁸ (Yrome tineru tapoise eya tyrypyry emetakame, Jezu ewokatamitume. Moro tineru ke tupito topekahse eya. Morarame toepukase ynororo tōsesenāxīpo. Zuakuru toehmose. Zuahxirirī tutūtase. Toorihse rahkene.)

¹⁹ Moro poko zuaro toh toehse Jerusarē pōkomo. Morara exiryke tupito tosehapse Munuhpāme. “Akeutama,” āko aomirykomo.)

20 — Ynara tymerose pake Ritonõpo papẽ pokona, Saumu pokona:

“Ah esahpyry patâpome nexino,
imepỹ osesaripyra ehtohme morotona,”
tykase.

— Ynara tymerose roropa:

“Apo imepỹ aorikyhyry myakãme nerohno,”
me tymerose.

21 — Morara exiryke toiro Jezu marõ symenekatone, kymaro xine Jezu ãsemamyry warono,

22 Jezu poko imehnõ amorepatohme kymaro xine. Jezu maro ytoytokety se sytatose ãpurihkatopõpyry poe João a, kapu aka aunukuru ponãmero.

23 Morarame asakoro tymenekase aporo eya xine, Joze Juxitu, (Pasapame roropa tosehke ynororo), Matia maro.

24 Morarame tõturuse toto Ritonõpo a:

— Papa, emero ahno kurohtao enẽko mase. Onoky mymenekano? Yna zuruko onymenekahpyry poko,

25 yna maro aerohtohme Juta myakãme. Iirypyrime Juta toehse exiryke esaka tonyohse ropã mana.

26 Morarame imenekatoh tapoise toto a, Ritonõpo nymenekahpyry waro toehtohkõme. Morarame Matia a tapoise tymenekatopo, toerohtohme 11mãkõ maro, 12me toto ehtohme ropa.

2

Ritonõpo Zuzenu oehtopõpyry

¹ Morarame Oseahmatoh Pētekoxite toehse ah-tao oximōme tapyi tao Jezu poetory tō kynexine.

² Morarame tyryrykane konōto panō totase toto a topozakoxi xine. Tyhtose tapyi taka tyryrykane panono.

³ Morarame apoto panō tōtumakase. Tororokane panō toepukase tapyi taōkō pona.

⁴ Morarame morotōkō aka Ritonōpo Zuzenu tomōse. Tyotyorōkō omiry ae tōturupitose toto Ritonōpo Zuzenu poe.

⁵ Moroto Jerusarē po juteu tō kynexine, Ritonōpo omipona exiketō tuhke. Juteu tō otuhtoh konōto pokoino, tuhke tosae xine toh tooehse, imeimehnō maro tuhke toh tooehse morotona.

⁶ Morarame moro ekary etaryhtao morohnome toytose toto tururume, enese.

⁷ Tōsenuruhkase toto tōmirykō ae Jezu poetory otururuke.

— To! Otāto yna omiry waro toehse matou?

⁸ Karirea pōkō amarokō repe. Yrome yna omiry waro amarokomo!

⁹ Taro ynanase, Paratia pōkomo, Metia pōkomo, Erāo pōkomo, Mesopotamia pōkomo, Jutea pōkomo, Kapatoxia pōkomo, Pōtu pōkomo, Azia pōkomo,

¹⁰ Piritia pōkomo, Pāpiria pōkomo, Ejitu pōkomo, Xirene pōkomo (Ripia pō Xirene), Roma pōkomo,

¹¹ Arapia pōkomo, enara. Toitoine Kereta poe aehtyā ynanase. Imehnō Arapia poe aehtyā roropa ynanase. Toitoine juteu tōme ynanase. Toitoine juteu poenopyhpōkōme ynanase. Moxiaro etāko ynanase yna omiry ae toto exiryke. Morararo nase moxiamo tōmirykōme exiryke etāko toto Ritonōpo kypyno xine exiry poko, tykase toto.

12 Moroto toh kynexine tōsenuruhkarykō poko. Toepohnohse toto.

— Oty moro? tykase toh tōturupose.

13 Yrome imehnomo a tounohse toto:

— Moxiã aetÿtyã rokene, tykase toto. Toetÿse tokarose toto a.

Peturu nurutopõpyry

14 Morarame Peturu tooehse 11mãkō maro. Opore tōturuse imoihmãkomo a:

— Etatoko pahne Jutea pōkomo, Jerusarē pōkō roropa.

15 Oty katohme: “Toetÿse,” ãko matou yna poko? Etÿtoh zano pyra nase. Xixi onuhpyra ro nase. Etÿpyra ynanase.

16 Yrome pake Ritonõpo nymeropohpyry Joeu a sero poko. Ynara tykase:

17 “Imeïpo ynara tyrïko ase, ãko Ritonõpo, Juzenu ekarōko ase oya xine.

Morarame omũkuru tō oẽxiry tō roropa jomiry ekarōko mana.

Nuasemãkomo a osenepōko ase.

Tamuhpomãkomo a oturũko ase aosenety.

18 Y, ypoetory pona emero Juzenu aropōko ase, orutua kō pona, nohpo tō pona roropa.

19 Morarame jomiry ekarōko toh mã rahkene.

Tyoro sã tyrïko ywy kapu ao, nono po roropa, õsenuruhkatohkōme, munu te, apoto te, orexïto konōto.

20 Xixi zarumãkapōko ase.

Nuno kamirarame exïko mana munu samo.

Morarame okynã pyra ynymenekahpyry oehnōko ropa mana, tuisamehxo, ãmepypyry kure moroto ahtao.

21 Morarame ‘Tuisa oenupunako ypoko,’ karyhtao oya xine ynymenekahpyry a, enupunāko mǎ rahkē opoko xine, tykase Ritonōpo,”

me tymerose Joeu a Ritonōpo omi poe.

22 – Etatoko pahne orutua komo, juteu tomo. Jarao nexiase Jezu Nazare pono. Ritonōpo zamaro ynororo kynexine. Morara exiryke tyjamihtanohpose eya kurākōkara kurākatohme ropa eya. Zuario ro matohu?

23 Pake Ritonōpo zuaro kynexine, Jezu exihmapotoh waro. Toxihmapose oya xine, zehnotokomo a. Moro waro Ritonōpo kynexine Jezu orihpyra ro ahtao. Yrome: “Ah nexixihmǎ toto,” tykase Ritonōpo.

24 Mame tōsemākapose ropa ynororo Ritonōpo a. Jūme orihpynỹpo sǎ toehse ropa ynororo ty-poremākapory se pyra toexiryke toorih-topōpyry a.

25 Ynara tymerose kytamurukomo Tawi a, Jezu poko:

“Kokoro rokē Kuesēkō rīko ase jēpataka, ymaro aexiryke torētyke pyra ase.

26 Tǎkye ase ukurohtao. Kure mase Papa.

Oeahmāko ase ypyno oexiryke.

Torētyke pyra ase, jorikyryhtao ro urumekara oexiryke.

27 Toorihse jahtao jekepyry onymotanohpopyra mase omūkuru nymyryme jexiryke.

28 Jēsemākapōko ropa mase, orihpỹme jehtohme.

Tǎkye rokē jyripōko mase oēmyty eneryke ya,” me tymerose Tawi a.

29 — Wekyry tomo, topohme oturuxi amaro xine. Pake kytamurukō Tawi toorihse. Ekepyry tonēse. Ekepyry esary mōto mana seroae ro.

30 Yrome Tawi urutōme kynexine Ritonōpo Zuzenu omi poe. Zuario ynororo Ritonōpo omi poe, Kyrixtu typaryme exiry waro. Tuisa konōtome Kyrixtu exiry poko tuaro roropa, tymyakāme aexiry waro.

31 Ritonōpo omiry waro Tawi kynexine. Jezu ēsemamyry ropa waro roropa kynexine. Morara exiryke morara tykase ynororo:

“Zuzenu onynomopyra Ritonōpo exīko mana aorihyã esao.

Ekepyry motara roropa mana,”
tykase ynororo.

32 Tōsemākapose ropa Jezu Ritonōpo a. Ynanenease. Morara exiryke ourutorỹko ynanase.

33 Seromaroro Jezu tuisamehxo tyrise Ritonōpo a. Ritonōpo maro mana. Pake Ritonōpo tōturuse eya: “Juzenu ekarōko ase oya,” tykase Ritonōpo. Mame Tuzenu tokarose Jezu a rahkene. Morara exiryke senohne enēko matose. Ōmirykō ae Ritonōpo omiry etāko matose.

34 Kapu aka onuhpyra Tawi ekepyry kynexine. Jezu rokē tōnuhse. Ýnara tymerose roropa Tawi a:

“Ritonōpo tōturuse Kuesēkomo a:

‘Oporohko seino, japotunuru wino, tuisame oexiryke,

35 oepetōkara ke anamotomatohto ya,’ tykase Ritonōpo Tumūkuru a.”

Morara tymerose Tawi a pake.

³⁶ – Izyraeu tomo, tuaro ehtoko. Jezu mokyro onexixihmahpyrykomo. Tuisame tyrise ynororo Ritonõpo a Kuesëkõme aehtohme, tykase Peturu eya xine.

³⁷ Morarame toemynyhmase toto Peturu omiry etaryke tyya xine:

– Morara ahtao oty rīko ynanah? tykase toto Peturu tomo a, tōturupose.

³⁸ Peturu a tozuhse toto:

– Oorypyrykõ irumekatoko Jezu omipona oehthokõme. Osëpurihkapotoko Jezu Kyrixtu omi poe, oorypyrykõ korokatohme Ritonõpo a. Mame Ritonõpo nekarory apoīko matose. Zuzenu Kurã apoīko matose.

³⁹ Ritonõpo mã Tuzenu ekarory se oya xine, opoenomo a, moemoëkõ pata tō pōkomo a roropa, emero tyneahmatyamo a, tykase Peturu toto a.

⁴⁰ Morarame Peturu toto zurune itamurume Jezu poko. Otuhparo turuse toto:

– Emero iirypyryme matose. Iirypyryme oexirykõ se pyra Ritonõpo mana. Naeroro oorypyrykõ irumekatoko awãnohpyra xine Ritonõpo ehtohme, tykase Peturu eya xine.

⁴¹ Morarame mokaro a Jezu tonetupuhse Peturu omiry etaryke tyya xine. Tōpurihkase toto Peturu tomo a. Moro ëmepry ae tuhke tomãse toto Jezu poetoryme, 3.000me.

⁴² Morarame kokoro rokë tōximõse toto Jezu omiry etatohme, Peturu tomo a ekarory etatohme. Kure tōturuse toto. Oximõme tōtuhse toto. Kokoro rokë tōturuse roropa toto Ritonõpo maro.

Jezu poetory oximõme ehtopõpyry

⁴³ Morarame emero Ritonõpo zuno toehse toto, Peturu tõ nukurãkatyã eneryke roropa tyya xine, kurãkõkara tukurãkase ropa exiryke Peturu tomo a.

⁴⁴ Morarame Jezu omipona exiketõ oximõme kynexine. Tymõkomorykõ tapiakase eya xine imehnõ Jezu poetory tomo a.

⁴⁵ Tymõkomorykõ tokarose roropa eya xine imehnomo a tineru apoitohme tyya xine, apiakatohme imehnõ Jezu poetory tomo a, etuarimara toehtohkõme.

⁴⁶ Kokoro rokẽ morohnome Ritonõpo tapyĩ tao toh kynexine aomiry poko. Morarame Ritonõpo tapyĩ tae xiaksiake tõtuhse toto. Tãkye rokẽ toh kynexine:

⁴⁷ — Ritonõpo kure mana, tykase toto. Tãtãkyemase toto. Jerusarẽ põkomo a tyrypyrykõ turumekase Jezu omipona toehtohkõme. Kokoro rokẽ Jezu poetory tomãkapose Ritonõpo a.

3

Ytoytopyĩ kurãkatopõpyry ropa

¹ Morarame Peturu toytose João maro Ritonõpo Tapyĩ taka Ritonõpo maro tõturutohkõme. Xixi tywykahme toehse ahtao toytose toto.

² Mame toytorykohtao, ytoytopyĩ tonese toto a. Moino ro morara tonuruse ynororo ytoytopyĩme ro. Kokoro rokẽ arosene toto onao Ritonõpo tapyĩ pota taka, tineru apoitohme eya. Moro Omõtoh Enekurãme tosehapse kynexine.

³ Mokyro a Peturu eneryhtao João maro, toto ytoryhtao, tineru tokaropose eya.

⁴ Mame kurākara tonese tyya xine ahtao ynara tykase Peturu:

– Xiaro kueneko, tykase Peturu.

⁵ Mame tōsenuhmase mokyro. Tineru pitiko eraximane.

⁶ – Tineru pyra ynanase. Yrome tyoro ekarōko ase oya. Owōko. Xikihme exiko. Jezu Kyrixtu okurākāko ropa mana, Nazare pono, tykase Peturu eya.

⁷ Mame kurākara xikihme tanỹse emary poko Peturu a. Ipyrakū toekurākase ropa.

⁸ Pyhseky tykase ynororo. Xikihxikihme toytoy-tose ynororo toekurākase ropa toexiryke.

– Kure Ritonōpo mana, tykase ynororo. Peturu tō maro tomōse ynororo Ritonōpo Tapyĩ taka. Tātākyemase ynororo. Pyhsekyhsekyh tykase.

⁹⁻¹⁰ Moro taōkō tutuarōtase kuranōpokara ytoy-tory eneryke tyya xine: “Kure Ritonōpo,” kary etaryke roropa tyya xine tutuarōtase toto.

– Mose ytoytopynỹpo, tineru eraximahpō Omōtoh Enekurā pūto toekurākase ropa, tykase toto.

¹¹ Tōsenuruhkase toto mokyro eneryke tyya xine. Ritonōpo Tapyĩ taka omōtoh Saromāo tapyĩme tosehapse. Moro tao Peturu kynexine João maro. Mokaro onurumekara aekurākahpyry ropa toehse. Moro taka toytose toto emero, enese.

– To! Kure matose, tykase toh eya xine.

Peturu nurutopōpyry Ritonōpo tapyĩ tao

¹² Morarame morohnome aepyrykō eneryhtao tyya ynara tykase Peturu:

— Orutua komo, wekyry tomo, serara ekurãkano onenepitopyra hmatou? Jezu rokẽ mose kurãkaropa, yna kara, kypyno xine toexiryke.

¹³ Ritonõpo kytamurukõ esemy, Aparão esemy, Izake te, Jako, enara. Emero Kuesẽkõme ro-ropa mana. Mokyro a Tumũkuru kuesẽkõme tyrise, onurumekahpyrykomo, Jezu, onekarohpyrykomo Pirato a exixihmatohme. Exixihmapory se pyra Pirato repe.

¹⁴ Yrome aomipona pyra oya xine toxixihmase Jezu, tyrypyhpykẽ kara. Inetapatahpyry rokẽ mutũtanohpoatose ropa.

¹⁵ Kyrihpõkõ mũkuru mexixihmatose repe. Yrome Jumy a tõsemãkase ropa. Moro poko otuarõtanohtorỹko ynanase tonese ropa yna a exiryke tõsemãse ropa ahtao.

¹⁶ Mokyro poe mose nekurãka ropa. Mose enẽko matose, Jezu nukurãkahpyry ropa. Tonetupuhse toexiryke Jezu nukurãka ropa, tykase Peturu.

¹⁷ — Wekyry tomo. Awaro xine ase. Jezu exixihmahpõkõ matose, tuaro pyra oexirykõke, oesẽkõ maro.

¹⁸ Pake Ritonõpo a tõmiry tymeropose urutõ komo a Jezu poko, aetuarimary poko, aorikyry poko, ãsemãkapory ropa poko tyya. Ajohpe pyra ro Ritonõpo nexiase, tykase Peturu mokaro a.

¹⁹ — Oorypyrykõ irumekatoko. Jezu eahmatoko oesẽkõme aehtohme, oorypyrykõ korokatohme eya,

²⁰ tãkye oehtohkõme ipoko. Imeĩpo Jezu Kyrixtu enehpõko ropa Ritonõpo mana tarona, Kuesẽkõme.

²¹ Kapu ao eraximãko mana tonehpory ropa Tummy a. Toehse ropa tahtao, kukurãkatorỹko

ropa mana. Moro poko tymerose pake Ritonõpo poe urutõ komo a.

²² Moeze a ynara tymerose:

“Urutõ menekãko Ritonõpo mana, enehpõko mana jenehtopõpyry sã eya, kuekyrykõme exikety. Aomipona ke ehtoko.

²³ Aomipona pyra exiketõ enahkapõko Ritonõpo mana.”

²⁴ Morara tymerose urutõ komo a pake. Samueu tomo a morara tymerose senohne poko, onehpyrykõ poko.

²⁵ Samueu tõ ekepyã pakomotyã matose. Opoko xine kynoturune Ritonõpo atamurukomo a. Ynara tykase ynororo eya xine: “Apary riko ase sero nono põkõ kurãkaneme,” tykase Ritonõpo Aparão a.

²⁶ — Naeroro Tumükuru enyohne kyya xine Kuesëkõme, kuatãkyematohkõme kyyrypyrykõ korokaryhtao eya, tykase Peturu eya xine.

4

Peturu ehtopõpyry kõseriu ãpataka João maro

¹ Morarame Peturu tõ otururuhtao imoihmãkõ maro, Ritonõpo maro oturuketõ tooehse eya xine, Ritonõpo tapyi esë maro, satuseu tõ roropa, enara. Satuseu tomo ahno ãsemamyry ropa warõkõkara kynexine.

² Peturu tõ tyenonohse eya xine imoihmãkõ amoreparyke eya xine: “Jezu tõsemãse ropa mana toorihõpo,” karyke eya xine.

³ Morarame Peturu tõ tapoise toto a. Äpuruhpyry taka tarose eya xine, moro tao toto ãmehtohme, tykohmãse exiryke.

⁴ Mame Peturu tō otururu totase tyya xine exiryke Jezu tonetupuhse imoihmākomo a tosēkōme. Tuhke Jezu poetoryme toehse toto, 5.000me.

⁵ Mame yrokokoro juteu tō esā tōximōse Jerusarē po, Moeze omihpyry poko amorepatōkō maro.

⁶ Anasa Ritonōpo maro oturuketō tuisary kynexine. Imaro tōximōse toto jekyry tō maro, Kaipa, João, Arexātere, enara.

⁷ Mokaro ēpataka Peturu tō tarose toto a.

— Onoky poe ahno kurākāko ropa matou? tykase mokaro eya xine.

⁸ Ritonōpo Zuzenu Peturu ao kynexine. Aomi poe Peturu tōturuse:

— Tamuxi tomo, pata esamo,

⁹ oty katoḥ: “Onoky poe ytoytopynỹpo mukurākatose rohpa?” āko matou oturupōko yna a?

¹⁰ Jomiry etatoko Izyraeu tomo. Mokyro ynanukurākase ropa Jezu poe. Jezu mokyro Nazare pono, Ritonōpo mūkuru. Onexixihmahpyrykō mokyro. Yrome tōsemākase ropa mana Ritonōpo a. Jezu poe mokyro toēkurākase ropa mana.

¹¹ Jezu Kyrixtu poko pake tymerose Ritonōpo omiryne. Ynara tymerose urutō komo a:

“Moro topu, tapyi rinanō nurumekahpyry,
moro topu se toehse toto, kurāme exiryke,
tapyi kyryryme nymyry.

Emese kure kuhse Ritonōpo kyya xine mana,”
tykase.

¹² Jezu rokē kyyrypyrykō korokaneme mana, toiro. Imepỹ kyyrypyrykō korokane pyra, Jezu rokene, tykase Peturu eya xine.

¹³ Morarame Peturu tō otururu totase tyya xine ahtao, tōturuse toto oxime rokene:

– Otokoino moxiã enaromyra toehse nae? Atamorepara toh nase repe. Yrome Jezu maro monexiã toto atamorepãko. Otarãme morara exiryke zuaro toehse toh mana, Jezu maronōpotōme toexirykōke, tykase toto. Oxime tōturuse toto.

¹⁴ Mame mokyro kuranōpokara eneryke tyya xine toto maro: “Ajohpe matose,” kara toto.

¹⁵ Morarame tosae xine Peturu tō tutūtanohipose ropa toto a, oxime rokē tōturutohkōme:

¹⁶ – Otara ãko sytatou mokaro a Jezu poko toto oturukehpotohme? tykase toto, tōturuse oxime rokene. – Kurãkara kurãkahpō mokaro. Tarōkō emero zuaro mana, Jerusarẽ pōkomo. “Ajohpe,” kara sytatose ipoko xine.

¹⁷ Jezu poko oturupyra rokē syripotone toto. Senaroximatone toto imehnō onurupyra Jezu poko toto ehtohme, tykase toto.

¹⁸ Morarame tykohmase ropa toto tyya xine:

– Imehnō onurupyra ehtoko Jezu poko, tykase toto.

¹⁹ Yrome ynara tykase Peturu tomo:

– Oty Ritonōpo a kure nae? Ōmipona xine yna exiry, tōmipona yna exiry?

²⁰ Yna a tonese exiryke oturukehpyra ynanase Jezu poko, tykase toto.

²¹ Morarame Peturu tō enaroximary se toh kynexine repe:

– Ytotoko ropa. Awãnohtorÿko ynanase imehnõ zururuhtao Jezu poko oya xine, tykase toto, mokaro aroporykõme. Peturu tõ wãnopry se toh kynexine repe. Yrome onuãnohpyra tokurehse toto, tuhkãkõ Peturu tõ pyno exiryke.

– Kure Ritonõpo mana, ãko rokẽ toh kynexine.

²² Tãtãkyemase toto, ytoytopynÿpo ikaripamyhpyry tukurãkase ropa exiryke.

Ritonõpo a tõturuse

²³ Morarame tonyohse ropa toexirykõke Peturu tõ toytose ropa João maro, imehnõ Jezu poetory tomo a. Juteu tõ esã omihpyry tokarose eya xine.

²⁴ Morarame toto omiry etaryke tyya xine tõturuse toto Ritonõpo maro, Jezu poetory tõ oximõme. Ynara tykase toto:

– Yna esẽme mase Ritonõpo. Kapu Rihpõme mase, kapu, nono, tuna, tunakuaõkomo, nono põkomo, emero tyrise oya.

²⁵ Pake moturune yna tamuru Tawi a, ynara tymerose eya õmiryme Ouzenu poe:

“Oty katoh sero nono põkõ yzehno toh nae?

Toiparo rokẽ osenetupuhnõko mã toto.

²⁶ Sero nono põkõ tuisary tõ atamorepãko mã toto Ritonõpo maro osepeme pyra toehtokõ poko, inymenekahpyry maro osepeme pyra toehtokõme roropa.”

²⁷ – Morararo taro nase Jerusarẽ po sero-maroro, tykase Peturu Ritonõpo a. – Èrote tuisame nase. Põtiu Pirato kowenatumẽ roropa nase. Mokaro oximõme Roma põkõ maro Izyraeu tõ maro Omũkuru zehno.

28 Zehnotokō moxiaro Omūkuru exix-ihmahpōkomo. Morara tyrise eya xine onekarotopōpyry ae ro, tuarohxo oexiryke, orēpyrahxo roropa oexiryke.

29 Seromaroro mokaro eneko Papa Kapuaono, yna enaroximary se aehtyamo. Yna akorehmako enaromyra yna ehtohme, ōmiry ekarotohme yna a.

30 Kurākōkara ikurākako ropa. Ajamitunuru enepoko ropa Omūkuru kurā pokoino, Jezu pokoino, tykase Peturu Ritonōpo a.

31 Morarame tōturukehse toto ahtao, moro tapyi kywyh kywyh tykase. Ritonōpo Zuzenu tomōse toto aka. Orēpyra Ritonōpo omiry tokarose eya xine imehnomo a.

Oximōme toto tŷkyryrykō poko

32 Morarame Jezu poetory tō oximōme toehse, omomŷke pyra toh kynexine toenupunarykōke imehnō poko.

33 Orēpyra imehnō turuse eya xine Jezu ēsemamyhpyry ropa poko. Kure rokē toh kynexine oximōme, tākye rokene. Imehnō roropa ipyno xine.

34 Morara exiryke etuarimara toh kynexine emero. Tutupikamo a tutupikō tokarose eya xine Peturu tomo a. Tytapyikamo a roropa tytapyikō tokarose tineru apoitohme tyya xine,

35 ekarotohme Peturu tomo a, apiakatohme ise etiketomo a etuarimara aehtohkōme.

36 Morarame Joze kynexine, Xipere pono, Rewi pary. Mokyro tosehapse Panapeme, oxiehnotokō kurākaneme ropa aexiryke.

³⁷ Mokyro a tutupi tokarose tineru apoitohme tyya. Mame Peturu tomo a tytinerũ tokarose emero.

5

Anania tomo Sapira maro

¹ Mame imepyny a roropa tutupi tokarose ro-ropa, Anania a ipyty maro.

² Ipyty esety Sapira. Emero pyra tytinerũkõ tokarose eya xine:

— Seny, yna tupi eheppyry emero, tykase toh ajohpe. Typyty maro tõturuse toto. “Senekunohne,” tykase toto.

³ Morarame Peturu tõturuse Anania maro:

— Jepe, oty katoth joroko tamuru omipona mahno? Yna enekunopyry se hma repe? Yrome Ritonõpo Zuzenu zuaro mana. Otupi eheppyry emero pyra mekaro yna a. Makoinohno otinerũkõme.

⁴ Otupi onekaropyra ro awahtao xine otupime nexiase. Tupito eheppyry morararo, otinerũkõme ro nexiase. Oty katoth popyra oexirykõ se hmatou, yna enekunopyry se? Ajohpe mase Ritonõpo a yna a rokẽ pyra, tykase Peturu eya.

⁵ Morara kary etaryke tyya nono pona toepukase Anania. Toorihse. Morarame: “Mokyro norihno Ritonõpo poe,” kary etaryke tyya xine tõserehse toto itamurume.

⁶ Mame nuasemãkomo a ekeppyry tanỹse. Tyõtose, enara. Tarose toto a, zonẽtohme.

⁷ Morarame tẽ pitiko tykase ahtao ipytỹpyry tooehse, tuaro pyra.

⁸ Mame Peturu tõturupose nohpo a:

– Moro rokē kynako otupi epehpyry?

– Ỹ moro rokē kynako, tykase nohpo.

⁹ Morarame Peturu a tozuhse. Ƴnara tykase Ƴnororo:

– Oty katoĥ moturutou onio maro: “Senekunohne,” mykã onio a? Ƴrome Ritonõpo Zuzenu oenetou. Eneko pahne moxiã, onio ekepyry zonemyhpõkõ noehno ropa toto tapyi eutary pota taka. Oekepyry arõko roropa toĥ mana zonẽtoĥme, tykase Peturu eya.

¹⁰ Axĩ toepukase nohpo nono pona, toorihse. Morarame nuasemãkõ tooehse ropa aĥtao tapyi taka, nohpo orihse tonese eya xine. Tarose toto a zonẽtoĥme inio ekepyry myĥtokoxi.

¹¹ Morarame tõserehse Jezu poetory tomo. Mokaro ekary etaĥpõkõ tõserehse roropa toto.

Jamihme tyrise toto Ritonõpo a

¹² Kokoro rokē tõximõse toĥ rahkene Peturu tõ maro, Ritonõpo Tapyĩ taka, Saromão nyrihpyry taka. Mame jamihme tyrise toto Ritonõpo a kurãkõkara kurãkatoĥme ropa eya xine.

¹³ Mame imehnõ mokaro maro oximõpyra toehse toto, zuno toexirykõke. Ƴrome kure tõturuse toto ipoko xine.

¹⁴ Mame tuhke Jezu poetory tõ toehse, orutua komo, nohpo tomo, enara. Tuhke tomãse toto.

¹⁵ Morarame kurãkõkara kurãkary ropa eneryke tyya xine tuhke kurãkõkara tonehse eya xine etuehkõ tapo, osema taka Peturu zuzenu rokē ytoĥme epozakuroko, osema ae Peturu ytoryĥtao.

¹⁶ Tuhke roropa imeimehnõ pata tõ poe tooehse toto Jerusarẽ pona. Kurãkõkara tonehse roropa

toto a, jorokohpã kõi roropa tonehse eya xine. Emero toh tukurãkase ropa eya xine.

Peturu tõi ryhmatopõpyry

¹⁷ Morarame Ritonõpo maro oturuketõ tuisary tõi, satuseu tõi maro Peturu tõi zumoxike toehse toto.

¹⁸ Tapoise toto a õmatohme õpuruhpyry taka.

¹⁹ Yrome Jezu nenyokyhpyry toytose koko õpuruhpyry apuruhmakase ropa. Mokaro tutõtanothpose ropa eya.

²⁰ – Ytotoko Ritonõpo Tapyĩ taka. Oturuta-toko mokamo a Jezu poko, Jezu poetoryme toto ehtohme, orihpyra toto ehtohme jũme, tykase Jezu nenyokyhpyry eya xine.

²¹ Morara tykase exiryke toytose toto pakeimo Ritonõpo Tapyĩ taka imehnõ amorepase.

Yrome mokaro Ritonõpo maro oturuketõ tuisary tymarõkõi maro juteu tõi tuisary tykohmase tyya xine. Peturu tõi enehnanõ taropose eya xine õpuruhpyry taka.

²² Morarame toytose toto õpuruhpyry taka. Yrome tynẽmatyãkõi onenepyra tokurehse toto. Naeroro toytose ropa toto kõi seriu a oturuse. Ynara tykase toto eya xine:

²³ – Æpuruhpyry tapuruse kynako. Erase tõi rokõi moroto kynako. Ynanetapuruhmaka repe. Yrome arypyra toh kynako, tykase toto.

²⁴ Morara kary etaryke tyya xine tõi serehse toto, Ritonõpo maro oturuketõ tuisary tomo, oturutoh erase tõi maro.

– Otara toehse toh nae?

– Kõi. Aza rokõi nytõi toto? tykase toto.

²⁵ Morarame imepỹ tooehse oturuse. Ynara tykase ynororo:

— Mokā mōto, onēmatyākomo. Oturūko toto Ritonōpo Tapyĩ tao. Imehnō amorepāko mā toto, tykase ynororo eya xine.

²⁶ Morarame soutatu tō esē toytose, typoetory tō maro, Peturu tō apoise ropa. Opare pyra tōturuse toto eya xine sekerereme, imehnō kurūke, totaparykō se pyra toexirykōke.

²⁷ Morarame tarose ropa Peturu tomo kōseriu ĕpataka ropa.

²⁸ — Oty katoh imehnō amorepāko matou mokyro poko? Toto anamorepapyra ynanxiase ipoko oya xine. Seromaroro emero Jerusarē pōkō tamorepase oya xine. Yna hxirōko roropa matose mokyro exixihmatopōpyry poko, tykase mokyro Ritonōpo maro oturuketō tuisary.

²⁹ Morarame Peturu tomo a tozuhse:

— Ritonōpo omipona se ynanase. Ōmirykō omipona se hkopyra ynanase.

³⁰ Ritonōpo mokyro kytamurukō esemy. Eya Jezu tōsemākase ropa onexixihmahpyrykomo wewe pokona.

³¹ Mame tuisa konōtome tyrise ropa ynororo Ritonōpo a, emero Kuesēkōme aehtohme. Kypynanohnekō mokyro. Kyyrypyrykō korokary se ynororo. Kyyrypyrykō rumekary se kuahtao xine ikorokāko mana.

³² Naeroro imehnō tuarōmāko ynanase morohne poko. Yna maro Ritonōpo Zuzenu mana yna akorehmāko. Tōmipona exiketomo a Tuzenu ekarōko Ritonōpo mana, tykase Peturu.

33 Mame morara kary etaryke tyya xine tyekĩtapãse toto. “Setapatone,” tykase toto.

34 Yrome toiro towõse tõturutohme. Parixeume ynororo, esety Kamarieu. Moeze omihpyry poko amorepatõme ynororo. Emero ise roropa toh kynexine. Mokyro a Peturu tõ jarãnaka taropose aporo. Mame ynara tykase ynororo:

35 – Izyraeu tomo, tomeseke ehtoko mokã poko.

36 Pake hkopyra imepỹ tamuxime toehse, Teuta. Tõsekarose ynororo tuisame toexiry poko. Imehnõ roropa toytose imaro, 400mãkomo. Yrome totapase ynororo ahtao, tãtahpahse toh emero, aomipona aehtyamo. “Tuisa konõto mokyro,” kara toehse toto.

37 Okomino tyoro, Juta, Karirea pono kowenu tineru apoiryhtao ahno a, tuhke roropa imaro tãtãnonohse toh repe. Yrome toorihse ynororo ahtao ipoetohpyã toytose ropa toto tosaka xine.

38 Naeroro ourutoryõko ase mokã poko pyra oehtohkõme. Ah nytõ toto. Ahno omi poe rokẽ toto ahtao toto namorepary enahnõko rokẽ mana. Yrome Ritonõpo omi poe toto ahtao enahpyra mana imehnõ amorepary eya xine.

39 Morara exiryke tomeseke ehtoko. Typoetory ryhmaryhtao ozehno xine exĩko Ritonõpo mana, tykase Kamarieu eya xine.

40 – Ỹ, tykase toh repe. Yrome Peturu tõ tonehse ropa tyya xine ahtao typipohse toto a.

– Oturupyra ke ehtoko Jezu poko, tykase toh eya xine. Mame tonyohse ropa toto ipipohxĩpo xine.

41 Morarame toytorykõ ropa ahtao kõseriu wino tãtãkyemase toto.

– Jezu poetoryme kuexiryke kypipohno toto. Morara exiryke tãkye sytase, tykase toto.

⁴² Mame kokoro rokẽ Ritonõpo Tapyĩ tao tõturuse toto Jezu Kyrixtu poko. Imehnõ tapyĩ tao roropa oturukehpyra toh kynexine.

6

7me Jezu poetory akorehmananomo

¹ Morarame Jezu poetory tõ tuhke tomãse ahtao kyreku tomo a juteu tõ tykerekerebase.

– Oty katoth juteu tõ pyxiamõpyamo a rokẽ tõsẽ ekarõko toh nae? Kyya xine onekaropyra mã toto, tykase toto.

² Morarame Jezu poetory tõ tonehpose 12mãkomo a tõturutohkõme imaro xine. Ynara tykase Peturu tõ eya xine:

– Popyra Ritonõpo omiry rumekary yna a tykyrysã ekarotohme rokene.

³ Morara exiryke imehnõ Jezu poetory tõ akorehmananõ menekãko ynanase, 7me ajoajohpãkõkara rokene, Ritonõpo Zuzenu omipona yronymyryme exiketomo, toerokurukõ warõkõ roropa.

⁴ Yrome yna kokoro rokẽ Ritonõpo maro oturũko ynanase. Imehnõ amorepãko roropa ynanase aomiry poko, tykase toto.

⁵ Morara kary etaryke tyya xine tãtãkyemase toto. Ynara tyrise toto a Jezu poetory tõ akorehmananõme, Exitewão. Ritonõpo Zuzenu imaro kynexine. Aomipona yronymyryme exikety ynororo. Ynororo, Piripe, Pyrokoro, Nikanoa, Timõ, Parymena, Nikorau, enara.

Nikorau juteume aeramahpyry kynexine, Ātiokia pōme exiketety roropa.

⁶ Mokaro tooehse Peturu tō ēpataka. Morarame tōtururukohtao Ritonōpo a tomarykō tyrise zuhpokoxi xine.

⁷ Morarame Ritonōpo omiry totase tuhkākomo a Jerusarē pōkomo a. Jezu poetory tomāse Jerusarē po. Tuhke Ritonōpo maro oturuketō roropa Jezu omipona toehse toto.

Exitewāo apoitopōpyry

⁸ Morarame Exitewāo Ritonōpo omipona kynexine. Kure kynexine orēpyra roropa Ritonōpo poe. Kurākōkara kurākary waro roropa ynororo kynexine.

⁹ Yrome imehnō moroto kynexine, aomipona se pyra exiketomo. Moino aehtyā mokaro kynexine. Xirene poe, Arexātyria poe, Xirixia poe, Azia poe, enara tooehse toh kynexine morotona. Tyorō tao tātamorepase ynaroro. Tōsezusezukurukō se toh kynexine repe Exitewāo maro.

¹⁰ Yrome typoremāse toto orēpyrahxo Exitewāo exiryke Ritonōpo Zuzenu poe.

¹¹ Morarame imehnō taomipohtomase eya xine:

— Mose ynanetase Moeze kerekeremāko, Ritonōpo kerekeremāko roropa, tykase toto imehnomo a Exitewāo poko ajohpe.

¹² Morara kary etaryke tyya xine juteu tō tyekītapāse. Typatakā maro toytose toto Moeze omihpyry warōkō maro Exitewāo apoise kōseriu a arotōhme.

¹³ Morarame tokarose eya xine rahkene.

– Mose sē tapii poihtoase, Ritonõpo maro oturutopo. Moeze omihpyry poihtoase roropa.

¹⁴ Ynara nase mose: “Sē tapii kararahnõko Jezu Nazare pō mana. Moeze namorepatyã myakamãko roropa mana,” nase mose, tykase toto Exitewão poko ajohpe rokene.

¹⁵ Morarame mokaro a emero terekatu tō maro iporohtyamo a Exitewão ãmyty tonese, kapu ae Ritonõpo nenyokyhpyry ãmyty samo.

7

Exitewão oturutopõpyry

¹ Morarame Ritonõpo maro oturuketō tuisary a tōturupose:

– Ajohpe pyra moxiã na? tykase ynororo Exitewão a.

² Ynara tykase Exitewão eya xine:

– Wekyry tomo, kuetatoko, orutua kō roropa. Pake Aparão a Ritonõpo tōsenepose saerehkane panō ezure, Mesopotamia po Aparão ahtao ro Harã pona ytopyra ro ahtao.

³ Ynara tykase Ritonõpo eya: “Oesary irumekako, oekyry tō roropa. Ymaro eropa. Imepỹ pata enepõko ase oya,” tykase Ritonõpo eya.

⁴ Morara exiryke Kautea turumekase Aparão a Harã pona toytotohme. Morarame tumy orihxĩpo tosary turumekase eya. Taronã tooehse kuesaka xine.

⁵ Ritonõpo onesaripopyra Aparão a repe. Yrome ynara tykase ynororo eya: “Sero imeĩpo ekarõko

ase oya oesaryme, oesahpyo apakō esaryme roropa toorihse awahtao,” tykase Ritonōpo Aparão a tumūkue pyra ro ahtao.

⁶ Mame ynara tykase roropa ynororo: “Apakō mā imehnō nonory pona ytōko osesarise, katonōme sa rokene. Moroto 400me zeimānōko mā toto, etuarimāko imehnō namotome.

⁷ Morarame apakō tuarimahpōkō wānohnōko ase. Morotoino xiaro oehnōko toh mana jehmatohme kure,” tykase Ritonōpo Aparão a.

⁸ Morarame Aparão tamorepase Ritonōpo a aipotapihpyry sahkary poko. Ynara tykase ynororo: “Kure rokē oritorỹko ase. Morara exiryke aikōpotapihpyry sahkapōko ase oya xine,” tykase Ritonōpo eya. Morarame Aparão toemūkuase, Izakeme. Mame oma etato irānao ae aenurutopōpyry ahtao, tumūkuru aipotapihpyry tysahkase eya. Mame tuātase Izake ahtao toemūkuase ynororo Jakome. Mame Jako toemūkuase 12me, kytamurukōme.

⁹ — Morarame kytamurukomo a takorōkō tokarose imehnomo a jehno toexirykōke. Ejitu pona tarose ynororo. Yrome Ritonōpo imaro kynexine.

¹⁰ Toenupunase ipoko. Tutuarimakehpose eya. Morarame Ejitu esē Joze se toehse, tuaro aexiryke. Esety Parao kynexine. Joze kowenatume tyrise eya tytapyĩ esēme roropa.

¹¹ Morarame konopo toehkehse, tonahsē pyra toehse. Toetuarimase toto Ejitu po, Kanaã po, enara. Kytamurukō nykyryry tonahse.

¹² Yrome Ejitu pōkō nykyryry nae ro kynexine. Imēpo morara kary etaryke tyya tumūkuru tō

tonyohse Jako a tynapyrykō epekahse.

¹³ Morarame toytozomose toto ahtao Joze tōsenepose turui tomo a. Tyekyry tō tonepose Parao a eya.

¹⁴ Morarame: “Kumykō enehtoko xiaro,” tykase Joze turui tomo a. Mame emero morotona toytose toto, 75me.

¹⁵ Morarame kytamurukō toorihse moroto, Jako, imūkuru tō, enara.

¹⁶ Yrome toto ekepyry tarose Xikē patahpyry pona zonētohme, Aparão nepekatyhpyry aka. Hamoa poenomo a topekahse eya orihpyra ro toto ahtao. Xikē zū Hamoa kynexine.

¹⁷ – Morarame Aparão pakō toemūkuase Ejitu po. Tuhke toehse toto moroto. Morarame tynekarotopōpyry ae ro toto arory se ropa Ritonōpo kynexine esaka xine.

¹⁸ Morarame imepỹ Ejitu tuisaryme toehse, Joze warōkara.

¹⁹ Kytamurukō tonekunohse eya. Tyryh-mase toto eya. Toto zehno toehse ynororo toto emamyryke. Imūkurukō typhahpose eya nakuaka.

²⁰ Morarame Moeze tonuruse, poeto kuranoryme. Tummy tapyĩ tao oseruao rokē nuno taroposē eya.

²¹ Mame tapyi tae jeny a tarose ynororo nakuataka. Mame Parao ěxiry a tanỹse ropa tunuātanopyryme tumūkurume.

²² Ejitu pōkomo a tamorepase ynororo itamurume. Tōtururu waro toehse. Emese kure toehse roropa ynororo otyro riry poko.

²³ – Morarame Moeze tykaripãse ahtao, 40me

jeimamyry taropose ahtao tyekyry tō enese toytose ynororo, Izyraeu tō enese.

²⁴ Morarame tyekyry osanumary tonese tyya ahtao typynanohse eya. Ejitu pō totapase eya.

²⁵ “Wekyry tō pynanohneme jenetupuhnōko toh mana. Ritonōpo nenyokyhpyryme jekarōko mā toto,” tykase Moeze tukurohtao repe. Yrome onenetupuhpyra toh kynexine.

²⁶ Yrokokoro tyekyry enese toytory ropa ahtao, osetapaketō tonese eya. Toto zupokary se kynexine repe. “Aimo, ākorō ananapoipyra exiko. Oxiehno pyra ehtoko,” tykase ynororo eya xine repe.

²⁷ — Yrome ajoajohpano a tupurohmase. “Onoky omi poe upokato mano tuisame awahtao samo?”

²⁸ Ejitu pō etapahpō mase. Jetapary se roropa hma?” tykase ynororo Moeze a.

²⁹ Morara kary etaryke tyya toepase Moeze Mitīā pona. Tōsesarise ynororo moero, katonōme, toemūkuase asakoro.

³⁰ — Morarame 40me tyeimāse ahtao moroto, Ritonōpo nenyokyhpyry tōsenepose Moeze a ona tonorē po, ypy Xinai pūto.

³¹ Moroto pika zatyry tonese Moeze a tororo āko. Moro eneryke tyya toemynyhmase ynororo. “Otāto puhkoke pika ezehpyra nae? Eneta aporo,” tykase ynororo tukurohtao.

— Morarame enese toytose tahtao Ritonōpo omiry totase eya, ameke pyra toehse ahtao. Ynara tykase Ritonōpo eya:

³² “Ritonōpo ase, atamurukō Esemý, Aparão Esemý, Izake Esemý, Jako Esemý, enara,” tykase

ynororo eya.

– Morara kary etaryke tyya tykytyky tykase Moeze. Osenuhmara toehse ynororo tōserepyryke.

³³ Morarame ynara tykase Ritonōpo eya: “Asātajā tō touko jēpataka oehtohme. Onoupyra awahtao orihnōko mase,” tykase ynororo eya.

– Mame morara kary etaryke tyya tysātaja tō touse eya. Mame ynara tykase Ritonōpo eya:

³⁴ “Ypoetory tō tuarimary enēko ase Ejitu pōkomo a. Morara exiryke oehno toto pynanohse. Seromaroro aaropōko ase Ejitu pona,” tykase Ritonōpo Moeze a.

³⁵ – Moeze mokyro ro. Apitoryme ise pyra toh kynexine repe tutuisarykōme. “Onoky omi poe upokato mano tuisame awahtao samo?” tykase toto eya. Yrome mokyro ro tyrise Ritonōpo a toto tuisaryme, takorehmase ynororo apoto htaonōpo a.

³⁶ Morarame tarose ropa toto eya Ejitu poe. Ty-jamitunuru tonepose roropa eya moroto Ejitu po, typoetory anaropopyra ropa Ejitu pōkō exiryke. Tuna konōto Tahpiremā purohpokuroko tarose toto eya. Mame ahno esao pyra 40me ikonopory taropose toto a, Ritonōpo jamitunuru enery poko roropa tyya xine. Tŷkyryneke pyra toto ahtao tŷkyrynehtose toto Ritonōpo a.

³⁷ Mame Moeze ynara tykase Izyraeu tomo a: “Urutō enehpōko Ritonōpo mana, kuekyrykomo, ysā exikety,” tykase Moeze pake tyekyry tomo a.

³⁸ Moeze mokyro Ritonōpo poetory amorepah-pono ahno esao pyra. Ritonōpo nenyokyhpyry maro roropa kynexine ypy po, Xinai po. Imaro

tõturuse ynororo moro ypy po kytamurukõ ne-taryme. Eya Ritonõpo omiry tymerose, kyya xine ekarotohme roropa.

³⁹ — Yrome aomipona se pyra kytamurukõ kynexine. Tymaro xine ise pyra toh kynexine ipunaka. Ejitu pona ropa toeramarykõ se ropa toh kynexine tukurohtao xine.

⁴⁰ Arão a ynara tykase toto: “Ritõ tyriko Ritonõpo myakãme, kuesemazupurukõme aytotohme. Aza rokẽ nytoase Moeze, kuenepyhþõkomo Ejitu poe? Zuaro pyra sytatose,” tykase toto.

⁴¹ Moroto tahtao xine pui mūkuru panõ tyrise toto a. Morarame kaneru tō totapase eya xine uuru risẽ êpataka, “Kure mase,” katohme tyya xine. “Kuesëkõme mose ro nase,” tykase toto. Tãtãkyemase toto tynyrihpyrykõ poko.

⁴² Morarame mokaro turumekase Ritonõpo a: “Kuesëkõme sero nase,” kary etaryke tyya. Mame xirikuato tõkehko roropa tyrise eya xine tosëkõme. Ynara tymerose Ritonõpo omiry pake urutõ komo a:

“Izyraeu tomo, oekykõ mekarotone ya?

Onekarorykõme oekykõ metapatone repe,
yrome ya pyra mekarotone,

40me ikonopory taropose oya xine,

Izyraeu tomo, oyoytorykohtao ahno
hnakuroko.

⁴³ Tapyi pitiko maromarotone kamisa risemy,
ymyakãme onyrihpyrykõ tapyĩme,
onohpetu tapyĩme Moroke tapyĩme.

‘Kuesëkõme sero nase,’ matokene mokyro poko.

Raipã roropa onyrihpyrykõ xirikuato esẽ
panõ repe.

Morara oexirykōke aarotorỹko ase mya

Papironia pona,” tykase Ritonõpo eya xine.

⁴⁴ – Kytamurukō maro Ritonõpo tapyĩ kynexine, okyno pihpyry risemy, ahno esao pyra, typoko toto amorepatohme. Moeze a moro tapyi tyrise Ritonõpo omi poe, imaro tōturuse exiryke.

⁴⁵ Moro tonehse kytamurukomo a xiaro pake tooepyrykohtao. Mame Jozue tō tōsesarise ropa imehñõ esahpyry po, taropose morotōkō exiryke Ritonõpo a. Morarame Tawi Izyraeu tō tuisaryme toehse.

⁴⁶ Ritonõpo omipona exikety ynororo kynexine. Tapyi amory se toehse repe Ritonõpo tapyĩme.

⁴⁷ Yrome imūkuru a rokē tamose, Saromão a, Ritonõpo tapyĩme.

⁴⁸ – Yrome imehxo Ritonõpo Kapuaono. Tapyi tao nyhpyra mana, ahno nyrihpyry tao, tykase Exitewão. – Ynara Ritonõpo nekarohpyry sero poko pake urutonõpo a:

⁴⁹ “Kapu jesaryme mana, sero nono upupuru apõme mana.

Oty amōko matou ytapyĩme?

Otãto ytapyĩ rĩko matou moro tao jehtohme?

⁵⁰ Ywy rokē senohne emero Rihpõme ase.

Ya ro kapu tyrise, nono roropa.

Senohne emero esẽme ase,”

tykase Ritonõpo pake urutono a, tykase Exitewão mokaro a. Mame ynara tykase roropa eya xine:

⁵¹ – Otato pyra matose, Ritonõpo omipona pyra. Zuzenu okorokarykō se mã repe. Yrome ise pyra matose. Atamurukō saaro matose.

⁵² Urutõ kõ tyryhmase atamurukomo a emero. “Ritonõpo mükuru oehnõko mana,” kananõ totapase toto a. Mokaro saaro matose. Mokyro mexixihmatose tooehse ahtao.

⁵³ Ritonõpo a tõmiry tokarose oya xine inenyokyhpyry tomo a repe. Yrome aomipona pyra matose, tykase Exitewão eya xine.

Exitewão etapatopõpyry topu ke

⁵⁴ Morara kary etaryke tyya xine tyekõtãpãse toto. Exitewão õpataka tyerykõ totose toto a tynyetükõke.

⁵⁵ Yrome Ritonõpo Zuzenu Exitewão maro kynexine. Kakoxi tõsenuhmase tahtao Jezu tonese kapu ao xikihme, Ritonõpo maro. Saerehkane konõto tonese roropa eya Ritonõpo ezurume.

⁵⁶ Morarame ynara tykase ynororo:

— Enetoko ke! Kapu enõko ase tãtapiakase. Jezu Kyrixtu enõko ase. Ahnome aexihpyry enõko xikihme, Ritonõpo maro, tykase ynororo eya xine.

⁵⁷ — Ajohpe mase! tykase toto. Toepanapuruse toto. Axĩ toytose toto tururume Exitewão apoise.

⁵⁸ Pata ehpijoxi tarose toto a topu ke etapatohme. Morarame etapatohme tupõkõ tapoipose nuasemano a. Toto zupõ apoihpõ Sauru kynexine.

⁵⁹ Mame topu ke totaparyhtao ro ynara tykase Exitewão:

— Tuisa Jezu, kuaroko oesaka, tykase rokẽ ynororo.

⁶⁰ Morarame tosekumuru po toepukase tahtao opore tõmitase rahkene:

— Jezu kapuaono moxiã onyhxiropyra exiko jeta-pary poko, tykase ynororo toorihtohto. Morara kaxĩpo sã rokẽ toorihse ynororo rahkene.

8

Sauru a Jezu poetory ryhmatopõpyry

¹ Morarame Exitewão tomĩnose Sauru a jehno toexiryke. Morarame Exitewão etapaxĩpo Jezu poetory tõ totapazomose moroto ro zehnotokomo a. Morara exiryke tãtahpahse toh emero Jutea pona, Samaria pona, enara. Peturu tõ rokẽ epara kynexine.

² Morarame Ritonõpo omipona exiketomo a Exitewão tyhnamose. Tãtarerekase toto. Ekepyry tarose eya xine zonẽtohme.

³ Mame Sauru toytose Jezu poetory zupise, toto zehno toexiryke. Emero rokẽ tapyĩ taka toytose ynororo toto apoise. Orutua kõ tapoise aporykõ poko, nohpo tõ roropa tapoise ãpuruhpyry taka toto ãmatohme.

⁴ Morara exiryke toepase toto. Emero pata tõ poro toytose toto imehnõ zuruse Ritonõpo omiry poko.

Ritonõpo omiry ekarotopõpyry Samaria po

⁵ Morarame Piripe toytose Samaria pona morotõkõ amorepase Jezu Kyrixtu poko.

⁶ Kure Piripe omiry totase imoihmãkomo a. Otato toehse toto kurãkõkara kurãkary ropa eneryke tyya xine.

⁷ Joroko tõ tutũtanohpose ropa eya ahno ae. Joroko tõ tũtary ropa ahtao toto kurohtae kui tykase toto. Tuhke ytoytopynõpo tõ roropa tukurãkase ropa eya.

⁸ Morara exiryke tãtãkyemase toto morotõkomo, Samaria põkomo.

⁹ Moroto pyaxi kynexine, esety Ximão. Pake tunuhnataše itamurume ynororo Samaria po.

— Pyaxime ase, tykase ynororo repe.

¹⁰ Mokyro omiry etāko toh kynexine poetome exiketomo, ikaripātyamo, enara.

— Mokyro jamihme mana Ritonōpo poe, tykase toh repe.

¹¹ Yrome joroko poe uhnato kynexine, Ritonōpo poe pyra. Pake aepyaximahpyryme aexiryke toytoše toto eya enetao.

¹² Yrome Piripe tōturuse eya xine Ritonōpo kuesēkōme exiry poko. Morarame zae aomiry tonetupuhse toto a. Jezu Kyrixtu poetoryme toehse toto. Tōpurihkase roropa toto Jezu omi poe, orutua komo, nohpo tomo, enara.

¹³ Morarame Ximão a roropa Jezu tonetupuhse. Morarame Piripe a tōpurihkase tahtao tōpurihkahpō onurumekara toehse ynororo. Kurākōkara kurākary ropa tonese eya. Tōsenuruhkase ynororo pitiko rokē pyra.

¹⁴ Morarame: “Samaria pōkomo a Ritonōpo omiry tapoise mana,” kary totase Jezu poetory tomo a Jerusarē po. Naeroro asakoro orutua tonyohse eya xine morotōkomo a, Peturu, João, enara.

¹⁵ Morarame Samaria pona tooehse tahtao xine tōturuse toto Ritonōpo a:

— Ouzenu ekaroko moxiamo a ōmiry apoihpōkomo a, tykase toto Ritonōpo a,

¹⁶ Tuzenu onekaropyra ro Ritonōpo exiryke toto a, nakuaka rokē tōpurihkase toto Jezu omi poe.

¹⁷ Morarame tomarykō tyrise ahtao eya xine morotōkō zuhpokoxi, Tuzenu tokarose Ritonōpo a eya xine rahkene.

18 Morarame moro eneryke tyya tytinerũ ekarory se Ximão toehse Peturu tomo a, toto sã Ritonõpo Zuzenu ekaroneme toehtohme repe.

19 Ynara tykase ynororo eya xine:

— Ritonõpo Zuzenu ekaroneme kyritoko, imehnõ zuhpokoxi jemary riryhtao ya moxiã aka Ritonõpo Zuzenu omõtohme, tykase ynororo Peturu tomo a.

20 Yrome Peturu a tozuhse ynororo. Ynara tykase:

— Ritonõpo oenyohsasaka mana apotoimo htaka otinerũ maro, inekarohpyry epekatyry se oexiryke tineru poko.

21 Oesary kara sero taro, tykase Peturu eya. — Ritonõpo omipona pyra oexiryke ipoetoryme pyra mase.

22 Iiryppyryme mase okurohtao Ritonõpo a. Moro oorypyry irumekako! Ekorokapoko Ritonõpo a. Otarãme oorypyry korokãko ropa mana, tykase ynororo eya.

23 — Iiryppyryme oexiry waro ase. Itũ sã okurohtao mana zumoxike oexiryke. Tymyhse sã ro-ropa mase oorypyry a, tykase Peturu, Ximão tyenonohse.

24 Mame ynara tykase Ximão eya xine:

— Ajohpãme sã kaxitoko amarokõ ypoko. Otu-rutoko Ritonõpo a kure rokẽ jehtohme, juãnohpyra Ritonõpo ehtohme, tykase ynororo Peturu tomo a.

25 Morarame imehnõ tamorepase Peturu tomo a João maro Ritonõpo omiry poko. Kure rokẽ turuse toto Jezu poko. Morarame axĩ pyra toytose ropa toto imehnõ amoreparyme pata tõ poro Samaria po, tosaka xine, Jerusarẽ pona.

Piripe Etiopia pō maro oturutopōpyry

²⁶ Morarame Ritonōpo nenyokhyppyry kapu ae tōturuse Piripe a:

— Ytokose osema ae Jerusarē esema taka, eporehkakety ae oytotohme ona pona, Kaza pona.

²⁷ Mame Piripe toytose moro ae. Moroto orutua tonese eya Etiopia pono. Mokyro Kātase mōkomory esē kynexine. Kātase Etiopia pōkō esē kynexine. Mokyro ipoetory ytōko ropa kynexine Jerusarē poe Ritonōpo omiry poko tātamorepaxīpo. Ritonōpo eahmatohme toytose ynororo Jerusarē pona.

²⁸ Morarame Ritonōpo omiry sekeremaryme ytōko ropa kynexine kahosa ae, Izaja nymerohpyry sekeremaryme.

²⁹ Morarame Piripe taropose Ritonōpo Zuzenu a:

— Kahosa aka ytoko mose maro oytotohme, tykase ynororo eya.

³⁰ Tururume toytose Piripe kahosa aka. Morarame Izaja nymerohpyry sekeremary totase eya.

— Onysekeremary enetupuhnōko hma? tykase ynororo Etiopia pono a.

³¹ — Arypyra, onenetupuhpyra reahse. Tamorepaneke jahtao enetuputyry. Otyriko, ymaro eropa, tykase ynororo Piripe a.

³² Ynara Ritonōpo omiry sekeremāko kynexine: “Mokyro tarose kaneru samo, etapatoh pona.

Kaneru hpoty sahkaryhtao oty kara mana. Mokyro sā oty kara toehse ynororo tyryhmaryhtao.

³³ Mokyro tutuarimanohpose toto a. Pohnomo a tyhtomase.

Tumũkue pyra ro ahtao taorihmapose eya xine,”
tykase, tysekeremase Piripe ytotozõpyry a.

³⁴ Morarame Etiopia põ tõturupose Piripe a:

— Onoky poko Izaja nymerohpyry sero? Ty-
poko, imepỹ poko? tykase ynororo Piripe a.

³⁵ Mame Piripe tõturuse imaro Ritonõpo omiry
poko, inysekeremahpyry poko. Kure turuse eya
Jezu poko.

³⁶ Morarame toytorykohtao tuna pona toe-
porehkase toto.

— Tunahxo mony. Jẽpurihkary se pyra hma?
tykase mokyro Etiopia põ Piripe a.

³⁷ — Arypyra, Jezu enetuputyryhtao oya oesẽme
oẽpurihkãko ase, tykase Piripe eya.

— ÿ, Jezu Kyrixtu enetupuhnõko ase, Ritonõpo
mũkuru nymyry mokyro, jesemy, tykase ynororo
Piripe a.

³⁸ Mame kahosa totypohkapose eya. Toytose
toto nakuaka, Piripe maro. Mokyro Etiopia põ
tõpurihkase eya Jezu omi poe.

³⁹ Morarame towõse ropa nakuae toto ahtao,
Piripe tarose ropa Ritonõpo Zuzenu a. Onenepyra
ropa toehse Etiopia pono. Mame toytoryme ropa
tãtãkyemase ynororo.

⁴⁰ Morarame Piripe tonese ropa imehnomo a
rokene, Azotu po ahtao. Mame imeimehnõ pata
tõ poro toytoryhtao Ritonõpo omiry poko tõturuse
ynororo morotõkõ netaryme, Sezarea pona toytoryme.

9

*Jezu enetupuhtopõpyry poko Sauru a
(Atos 22.6-16; 26.12-18)*

¹ Morarame Jezu poetory tõ zehno ro Sauru kynexine. Toto ryhmary se ro kynexine. Toto etapary se roropa toehse ynororo.

² Naeroro Ritonõpo maro oturuketõ tuisary a toytose ynororo pape meropose. Pape arory se kynexine Tamaxiku põkõ neneryme toto atamorepatoh tao. Moro pape se kynexine Jezu poetory tõ moero ahtao enehtohme ropa tyya, tymyhse, Jerusarē pona, orutua komo, nohpo tomo, enara.

³ Yrome aytory rohtao, moe hkopyra Tamaxiku toehse ahtao, mõtoino rokē etonie saereh tykase itamurume, kaino kapu ae.

⁴ Nono pona toepukase ynororo. Omi totase roropa eya. Ynara tykase:

– Sauru, Sauru, oty katohme yyryhmäko mah, ypoetory tõ ryhmäko? Sam kamexipõko mase ya, tykase.

⁵ – Onoky hma? tykase Sauru tõserehse toexiryke.

– Ywy ase, Jezu. Oty katoh yyryhmäko mah, ypoetory tõ ryhmäko?

⁶ Owõko ropa hkoty. Ytokose pata pona. Morotona toytose awahtao ypoetory enyohnõko ase oenese. Jomiry ekarõko oya mana, tykase Jezu Sauru a.

⁷ Morarame Sauru marõkõ mynyhme toehse. Omi totase eya xine repe. Yrome oturukety onenepyra toh kynexine.

⁸ Mame Sauru towõse ropa. Yrome pĩpokah tykase ropa tahtao onetopyra toehse. Emary poko rokẽ tarose imehnomo a Tamaxiku pona.

⁹ Morarame moroto oseruao tõmehse ynororo onetopyra ro kynexine. Otuhpyra roropa kynexine, tuna onẽpyra, enara.

¹⁰ Mame Jezu poetory moroto kynexine Tamaxiku po, esety Anania. Mokyro a tõsenepose Jezu aosenety. Ynara tykase sã ynororo:

– Anania, tykase.

– Otara ãko ma Tuisa? tykase ynororo.

¹¹ – Ytokose Topohmã ae Juta tapyĩ taka. Moroto awahtao Sauru ekaropoko Taasu pono.

¹² Mokyro mã Ritonõpo maro oturũko. Oenẽko roropa mana tõsenety. Oytory enẽko oemary rise epona aosenuhmatohme ropa, tykase sã Jezu eya.

¹³ Yrome Anania a tozuhse:

– Tuhke tokare mokyro mana. Opoetory tõ zehnoto mokyro Jerusarẽ po. Toto tyyryhmase eya itamurume.

¹⁴ Tarona roropa tonehpose ynororo Ritonõpo maro oturuketõ tuisary tomo a opoetory tõ myhtohme, tykase Anania.

¹⁵ Yrome Jezu ynara tykase sã eya aosenetoh ae:

– Ytoko jomi poe. Sauru ynymenekahpyry mokyro ypoetoryme. Imeimehnõ pataka ynenyokyryme roropa exĩko mana, juteu tõ pataka, juteutõkara pataka, enara, pata esã maro aoturutohme ypoko.

¹⁶ Sauru osanumãko toh mana itamurume jomiry poko tamoreparykohtao, jomipona aexiryke. Moro ekarõko ase eya, tykase.

¹⁷ Morarame Anania toytose Juta tapyĩ taka, Sauru enese. Epona tomary tyrise eya.

— Jepe Sauru, Jezu nosenepoase oya osema ae ooepyryhtao. Mokyro jenehpõ oya õsenuhmatohme ropa, Ritonõpo Zuzenu ekarotohme oya, tykase Anania.

¹⁸ Axĩ toepukase kana puhturu panõ enuru ae. Moro esahpyo kure ropa toehse ynororo. Tõsenuhmase ropa. Morarame tõpurihkase ynororo rahkene.

¹⁹ Mame tõtuhxĩpo tyjamihtase ropa ynororo.

Jezu poko Sauru oturutopõpyry Tamaxiku po

Moroto tuhke pyra tõmehse Sauru Jezu poetory tõ maro, Tamaxiku põkõ maro.

²⁰ Morarame juteu tõ atamorepatoh taka toytose ynororo moro taõkõ amorepase Jezu poko.

— Ritonõpo mũkuru nymyry mokyro, tykase ynororo.

²¹ Mame Sauru etaryke tyya xine tõsenuruhkase toto.

— Ajohpe pyra mose ro Jezu poetory ryhmahpõ Jerusarẽ po? Xiaro noepyase roropa Jezu poetory tõ poko, tymyhse toto arotohme tymaro Ritonõpo maro oturuketõ tuisary tomo a ekarotohme, tykase toto, tõturuse oxime rokene.

²² Mame orẽpyra tõturuse ynororo Jezu Kyrixtu poko:

— Ritonõpo mũkuru nymyry mokyro, tykase ynororo toto amoreparyme. Mame orẽpyra Sauru exiryke tõtururukõ tupise toto a, juteu tomo a, Tamaxiku põkomo a roropa.

²³ Morarame tuhke tynyhse ahtao juteu tõ tõturuse Sauru poko:

— Setapatone, tykase toto.

²⁴ Yrome Sauru tuaro. Totapary se exiketõ poko tuaro ynororo kynexine. Osema apuru pũto eraximãko toh kynexine, kokoro rokene, koko, saereme, enara, Sauru tũtary eraximãko, apoitohme tyya xine repe.

²⁵ Morara exiryke Jezu poetory tomo a tarose ynororo koko. Tonyhtose eya xine ruto ao, pata apuru poe.

Sauru Jerusarẽ po ehtopõpyry

²⁶ Morarame Jerusarẽ pona Sauru toytose ropa ahtao tõtururu se toehse ynororo Jezu poetory tõ maro. Yrome zuno toh kynexine.

— Otarãme Jezu poetory kara mokyro, tykase toto Sauru poko.

²⁷ Mame Sauru tarose Panape a, Peturu tomo a ekarotohme.

— Mose Jezu poetoryme nase. Kuesẽkõ tonese eya Tamaxiku pona toytoryhtao. Imaro tõturuse roropa ynororo. Moromeĩpo Jezu poko tõturuse ynororo orẽpyra Tamaxiku põkõ netaryme, tykase Panape toto a.

²⁸ Mame Jezu poetory tõ maro Sauru kynexine. Toytose ynororo Jerusarẽ poro porehme; Jezu a tyjamihtase exiryke orẽpyra tõturuse ynororo Jezu poko.

²⁹ Tõturuse ynororo tozuhse roropa juteu tõ maro, kyreku omiry ae exiketomo a. Yrome Sauru zehno toh kynexine. Etapary se toehse toto.

³⁰ Yrome moro etaryke tyya xine Sauru arone toto Jezu poetory tomo Sezarea pona, aropotohme Taasu pona.

³¹ Morarame Jezu poetory tō onyryhmara toehse Jutea po, Karirea po, Samaria po, enara. Eanokō jamihme toehse ropa Ritonōpo omiry etaryke tyya xine. Tomāse roropa toto. Tuhke toehse toto. Ritonōpo Zuzenu ke tākye toehse toto.

Peturu Rita po ehtopōpyry Jope po roropa

³² Morarame Peturu toytose Jezu omipona aehyā patary punero. Rita pona toytose roropa ynororo.

³³ Moroto pakaihkapỹ tonese eya, esety Eneja. Mokyro ytoytopyra roropa kynexine. 8me ikonopory taropose eya tohrame rokene.

³⁴ Morarame Peturu tōturuse eya:

— Eneja, Jezu Kyrixtu okurākāko ropa mana. Owōko ropa oetueh tapoe, tykase ynororo eya. Axī toekurākase ropa ynororo.

³⁵ Morarame mokyro kurākary ropa enexīpo tyya xine, Jezu poetoryme toehse toto, Rita pōkomo. Morararo Sarō pōkō roropa Jezu poetoryme toehse toto.

³⁶ Morarame Jope po Jezu poetory kynexine roropa, nohpo, esety Tapita, esety akorō Toaka. Mokyro kure kynexine. Tymōkomokākara poko enupunaketyme kynexine.

³⁷ Mame takuruhtase ynororo. Toorihse rahkene. Mame aorikyhyry ekepyry tukurikase eya xine ahtao otuato taponā tyrise. Zara taka tarose eya xine.

³⁸ Morarame Rita pona Peturu oehpōpyry waro Jope pōkō kynexine oseponaro moro pata tō exiryke. Mame asakoro tymarōkō taropose

Jezu poetory tomo a, Rita pona, Peturu poko, axĩ aehtohme.

³⁹ Mame Peturu toytose toto maro Jope pona. Zara taka tarose ynororo toto a. Moro tao pytỹpo tō kynexine xitāko. Tupōkō tonepose toto a Peturu a, Toaka nyxixityāmo, orihpyra ro ahtao.

⁴⁰ — Ytotoko ropa sero tae mō taka, tykase Peturu pytỹpo tomo a. Mame tosekumuru po typorohse ynororo tōturutohme Ritonōpo a. Okepy ēpataka toeramase Peturu. Ynara tykase ynororo:

— Tapita owōko, tykase ynororo. Tōsemāse ropa aorikyhpyry. Pīpokah tykase ropa ynororo. Mame Peturu eneryke tyya sokohme towōse ropa.

⁴¹ Mame tomary tapoipose mokyro a anỹtohme ropa. Morarame Jezu poetory tō tykohmase Peturu a pytỹpo tō maro, aēsemamyhpyry ropa ekarotohme eya xine.

⁴² Morarame aēsemātopōpyry ropa poko tokātose toto morotōkomo a emero pata tō po. Mame tuhke Jezu omipona toehse toto.

⁴³ Moroto Peturu okynā kynexine Jope po, Ximāo tapyĩ tao, okyno pihpyry poko erohkety tapyĩ tao.

10

Peturu Koneriu maro ehtopōpyry

¹ Morarame Romano kynexine Sezarea po, esety Koneriu. Soutatu esē kynexine ynororo. 100me ipoetory tō kynexine, soutatu tomo. Itaria pōkōme toto esety.

² Mokyro Ritonōpo waro exikety kynexine. Aomipona roropa kynexine tytapyĩ taōkō maro. Tuhke tytinerũ tokarose eya juteu tomo a,

tymōkomokākara a. Kokoro rokē Ritonōpo maro tōturuse ynororo.

³ Morarame Koneriu a Ritonōpo nenyokyhpyry tonese tōsenety, xixi tywykahme ahtao. Morarame ynara tykase sã ynororo eya:

– Koneriu, tykase.

⁴ – Otara myka? tykase Koneriu Ritonōpo nenyokyhpyry a, tōserehse.

– Ōtururu Ritonōpo a totase eya mana. Tymōkomokākara pyno oexiry tonese roropa eya.

⁵ Wenikehpyra ynororo kure oexiry poko. Naeroro opoetry aropoko Jope pona Ximão enehtohme xiaro. Esety akorō Peturu.

⁶ Tosety ae exikety maro reh mahna, okyno pihpyry rine mahro. Itapyĩ mã tuna ehpio. Āmorepãko mã mokyro Ritonōpo omiry poko zuaro oehtohme, tykase Ritonōpo nenyokyhpyry Koneriu a.

⁷ Morarame tymaro aoturuhpyry toytose ropa ahtao, tynamoto tonehpose tyya, oseruao soutatu maro, toto a tōturutohme.

⁸ Mame tōsenehtopōpyry poko toto zuruxĩpo, tonyohse toto Jope pona.

⁹ Yrokokoro Koneriu poetry moe pyra Jope poko toehse toto ahtao, Peturu tōnuhse tapyi mypatarãnaka, tōturutohme Ritonōpo a, tãxiahtao toehse ahtao.

¹⁰ Morarame Peturu tomitapãse. Tōtukuru se repe. Yrome tōsē atahnopyra ro ahtao tōsenehse ynororo Ritonōpo poko.

¹¹ Kapu atapiakary tonese eya. Otuato konōto panō tyhtose eary poko Peturu myhtokoxi.

12 Moro tapo onokyro panõ tonese eya, nono poro ytoketomo, torõ tõ roropa.

13 Morarame omi ynara tykase:

— Mokaro etapako õtyme, tykase Peturu a.

14 — Onetapara ase. Moino ro ase tõsõ rypyry onõpyra ypoeto ae ro, tykase Peturu eya.

15 Morarame sekere tykazomose inetaryme:

— Õtyme ynekarohpyry poko: “Tõsõ rypyryme nase,” kara exiko, tykase.

16 Mame tõnuhse ropa otuato panono. Morarame tyhtozomose osemazuhme ayhtohpyry saaro. Mame tõnuhse ropa rahkene, jũme, kapu aka.

17 Morarame Peturu toepohnohse tynenehpyry poko. Aemynyhmary rohtao Koneriu nenyohtyã toeporehkase toto.

— Otokohkoh Ximão tapyĩ nae? tykase toto osema taõkomo a.

— Seny, tykase toto.

18 — Taroh Ximão Peturu nahe? tykase toto tõturupose.

19 Morarame toepohnopyryhtao ro Ritonõpo Zuzenu omiry totase Peturu a:

— Etako pahne, ahno mokaro oupõko.

20 Oyhtoko. Enaromyra exiko. Toto maro ytokose. Ynenehpotyã mokaro, tykase Ritonõpo Zuzenu eya.

21 Morara kary etaryke tyya Peturu tyhtose ropa zara tae Koneriu nenyohtyã omikase.

— Taro ase. Oty kase moehtou? tykase Peturu eya xine.

22 Morarame tõturuse toh eya. Ynara tykase toto:

— Koneriu yna enehpoase tarona. Kure ynororo, Ritonõpo omipona exikety. Emero juteu tō: “Kure mana,” āko roropa ipoko toh mana. Ritonõpo nenyokyhpyry kapu ae imaro tōturuse, itapyī taka oytotohme, imaro ōturutohme, tykase toto Peturu a.

²³ — Omōtoko tapyi taka, tykase Peturu eya xine. Mame moro tao tynyhse toto.

Yrokokoro toto maro Peturu toytose imehnō Jezu poetory tō maro, Jope pōkō maro.

²⁴ Sā aeporehkatohkomo Sezarea pona. Moroto Koneriu kynexine toto eraximāko, tyekyry tō maro, tope tō maro, Peturu otururu etatohme.

²⁵ Morarame Peturu omomyryhtao tapyi taka, Koneriu tooehse aomikase. Tosekumuru po ty-porohse ynororo Peturu ēpataka.

— Kure mase. Ritonõpo nenyokyhpyryme mase, tykase ynororo eya.

²⁶ Yrome Peturu a tanỹse ropa ynororo.

— Owōko ropa. Xikihme rokē exiko. Ritonõpo kara ase, ahno rokē ase, apano ro, tykase Peturu eya.

²⁷ Morarame tōtururukōme Koneriu maro tomōse ynororo tapyi taka. Tuhke ahno tonese eya moro tao.

²⁸ Mame tōturuse ynororo eya xine. Ynara tykase:

— Juaro matose. Juteume ase. Imehnō maro juteutōkara maro yna ahtao popyra mana yna a. Itapyīkō taka roropa yna omomyryhtao popyra mana yna tamuru tō omi poe. Yrome Ritonõpo utuarōmase imehnō poko: “Nuriame mose nase,” kara jehtohme.

²⁹ Morara exiryke tykohmase jahtao oya xine kure rokẽ ezukuase anaropotyamo. Oehno oturuse oya xine. Oty katohme kuenehpoase tarohna? tykase Peturu, tõturupose.

³⁰ Morarame Koneriu a tozuhse:

– Mokokonie otuhpyra exiase jotururuke Ritonõpo maro. Tapyi tao exiase. Morarame xixi tywykahme toehse ahtao orutua enease jẽpataka, tupoke saerehkane ke.

³¹ Ynara nase sã ya: “Koneriu, õtururu totase mã Ritonõpo a. Tymõkomokãkara pyno oexiry roropa tonese eya mana. Wenikehpyra ynororo kure oexiry poko.

³² Naeroro opoetory aropoko Jope pona Ximão enehtohme xiaro. Esety akorõ Peturu. Tosety ae exikety tapyĩ tao mana, okyno pihpyry rine tapyĩ tao. Tuna ehpio mã itapyĩkomo. Tooehse ynororo ahtao oturũko oya xine mana,” nase Ritonõpo nenyokyhpyry ya.

³³ Morara kary etaryke ya ypoetory tõ aropoase axĩ oehtohme. Tãkye ase tooehse oexiryke. Seromaroro taro ynanase Ritonõpo poko. Õtururu etase moxiã noehno, tykase Koneriu eya.

Peturu oturutopõpyry Koneriu tomo a

³⁴ Morarame Peturu tõturuse eya xine. Ynara tykase:

– Seromaroro zuaro ase. Emero kypyno xine Ritonõpo exiry waro ase, yna rokẽ kara pyno Ritonõpo mana.

³⁵ Emero tõmipona exiketõ kure Ritonõpo a mana, ajoajohpe pyra toto exiryke, juteu tomo, juteutõkara, enara, tykase Peturu.

36 – Ritonõpo a Izyraeu tõ tamorepapose urutõ komo a, Jezu Kyrixtu waro toto ehtohme, zehzehno pyra toto ehtohme. Emero Kuesëkõme Jezu Kyrixtu mana. Moro waro matose.

37 Kuesëkõme aexiry poko João tõturuse ahno ãpurihkaryhtao tyya. Morotoino Jezu poko tutuarõtase toto Karirea põkomo. Jutea põkõ roropa tutuarõtase toto. Zuarõ matose.

38 Seromaroro amarokõ roropa Jezu waro exiiko matose. Ritonõpo a Tuzenu tokarose eya emero zuaro ehtohme. Morarame toytoytose ynororo. Ahno poko toenupunase. Joroko nyryhmatyã tukurãkase ropa eya, kurãkõkara roropa, Ritonõpo imaro exiryke.

39 Jezu waro ynanase, imaro toytose yna exiryke yna patary poro, Jerusarë poro, enara. Toxixihmase ynororo juteu tomo a wewe pokona, aorih-tohme.

40 – Yrome Ritonõpo a tõsemãkase ropa oseruao tõmehse ahtao. Mame tõsenepose ropa ynororo.

41 Emero pyra, tunutuarõtanohtyamo a rokë tõsenepose ynororo, yna a rokene. Ynanotukuase imaro tõsemãse ropa ynororo ahtao.

42 Mame yna enyokyase ãmorepatohkõme typoko, tykase Peturu. – Imeipo oehnõko ropa mana isene exiketõ apiakase. Aorihtyã roropa apiakase oehnõko mana Ritonõpo omi poe. Moro poko ourutohkõme yna enehpoase Jezu xiaro.

43 Mokyro poko tymerose Ritonõpo poe urutõ komo a. Enetuputyryhtao oya xine oorypyrykõ korokãko mana, Jezu enetuputyryke oya xine, tykase Peturu eya xine.

Ritonõpo a Tuzenu ekarotopõpyry juteutõkara a

⁴⁴ Peturu a toto zururuhtao ro Ritonõpo Zuzenu tyhtose. Tõmiry etananõ aka tomõse.

⁴⁵ Moroto juteu tõ kynexine roropa Peturu marõkomo.

— To! tykase toto. Tõsenuruhkase toto, juteutõkara aka roropa Ritonõpo Zuzenu tomõse exiryke.

⁴⁶ Toto aka Ritonõpo Zuzenu omomyry tone-tupuhse eya xine, imeimehnõ omiry ae toto otururuke: “Imehxo Ritonõpo mana,” kary etaryke roropa tyya xine. Morarame Peturu tõturuse ty-marõkomo a:

⁴⁷ — Sõpurihkatone toto tuna kuaka, kysã xine moxiã aka Ritonõpo Zuzenu tomõse exiryke, tykase Peturu eya xine.

⁴⁸ Morarame tõpurihkase toto eya xine Jezu poetoryme toehse toto exiryke.

Morarame:

— Taro exiko aporo yna maro. Oytory se pyra ynanase aporo, tykase toto Peturu a.

11

Peturu oturutopõpyry Jezu poetory tomo a Jerusarẽ po

¹ Morarame: “Juteutõkara a Ritonõpo omiry tapoise mana,” kary totase Jezu poetory tomo a, Jutea põkomo a.

² Morarame Jerusarẽ pona Peturu toytose ropa ahtao, imaro tõsezusezuhse toto oxime jekyry tomo, juteu tomo.

³ — Oty katoh juteutõkara maro mexiase? Oty katoh roropa imaro xine motukuase? tykase toto Peturu a.

⁴ Mame Peturu a turuse ropa toto emero. Kure turuse toto. Ynara tykase ynororo eya xine:

⁵ — Jope po exiase oturūko Ritonōpo maro. Morarame otuato panō enease josenety. Nyhtoase sã kapu ae yneneryme. Mame typorohse ymyhtokoxi.

⁶ Moro ao onokyro panō enease eeryhpo, okyno panō, zakareimo, okoi, torō tō panono, enara sã tonese ya.

⁷ Morarame omi etase: “Peturu, moxiã etapako õtyme,” nase sã ya.

⁸ Yrome ezukuase: “Onetapara ase. Jotýtory tō moxiaro. Moino ro ase toto onõpyra, ypoeto ae ro,” ase eya.

⁹ Yrome jezukuase ropa: “Õtyme ynekarohpyry poko: ‘Jotýtory tō moxiaro,’ kara exiko,” nase ropa ya.

¹⁰ Morarame nonukuase ropa sã repe, otuato panono. Morarame nyhtoase ropa samo osemazuhme ayhtohpyry panono. Oseruao nyhtoase ropa sã moro. Morarame nonukuase ropa rahkene jũme kapu aka.

¹¹ Morarame ahno neporehkase oseruao, morotona ytapyĩ taka Sezarea poe, Koneriu nenyohtyamo.

¹² Morarame ynara tykase Ritonōpo Zuzenu ya: “Moxiã maro ytoko. Enaromyra exiko,” nase ya. Morara exiryke toto maro ytoase rahkene. Moxiã roropa wekyry aroase ymaro 6me Jope pōkomo Koneriu tapyĩ taka.

¹³ Morarame tytapyĩ tao noturuase yna a. Ynara tykase ynororo: “Taro Ritonōpo nenyokyhpyry nosenepoase ya. Ynara tykase ynororo ya: ‘Opoe-

tory aropoko Jope pona, Ximão enehtohme. Esety akorõ Peturu.

¹⁴ Mokyro oturũko oya xine mana oorypyrykõ korokary poko Ritonõpo a opynanohtohkõme; nase Ritonõpo nenyokyhpyry ya,” nase Koneriu ya, tykase Peturu eya xine.

¹⁵ – Morarame jotururuhtao ro eya xine Ritonõpo Zuzenu tyhtose. Tomõse toto kurohtaka kukurohtaka xine aomõtopõpyry saaro.

¹⁶ Morarame Jezu a yna zurutopõpyry enetuputyase ropa, ynara katopõpyry eya: “João a imehnõ tõpurihkase tuna kuaka rokẽ nexiase. Yrome ywy Ritonõpo Zuzenu ekaroneme exĩko ase oya xine,” katopõpyry Jezu a yna a.

¹⁷ Juteutõkara a roropa Tuzenu tokarose Ritonõpo a, kyaa xine Tuzenu ekarotopõpyry saaro. Morara exiryke zae se rokẽ exiase Ritonõpo a, tykase Peturu eya xine.

¹⁸ Morara kary etaryke tyaa xine sekere tykakehse toto. Kure rokẽ tõturuse ropa toto Ritonõpo poko. Ynara tykase toto:

– Kure Ritonõpo mana. Emero kypyno xine mana. Juteutõkara rypyry korokary se roropa mana, orihpyra toto ehtohme, toorihse toto ahtao toto õsemãkatohme ropa, tykase toto.

Jezu poetory tõ Ætiokia po

¹⁹ Morarame Exitewão totapase ahtao Jezu poetory tõ atapiaka toepase toto tyryryhmarykõ kurũke. Mame Ritonõpo omiry ekaroryme toytose toto. Penixia pona toytose toto, Xipere pona, Ætiokia pona, enara. Tyekyry tomo a rokẽ Ritonõpo omiry tokarose eya xine.

²⁰ Mame imehnõ Jezu poetory tõ kynexine Xipere põkomo, Xirene põkõ roropa. Tosae xine toytose toto Ætiokia pona. Moroto tõturuse toto ju-teutõkara a Ritonõpo omiry kurã poko Jezu Kyrixtu poko.

²¹ Morarame Ritonõpo Zuzenu toto jamihtanohnõko kynexine imehnõ zururuhtao. Tyryryrykõ turumekase eya xine Jezu omipona toehtohkõme.

²² Morararo: “Tuhke Jezu poetoryme toehse,” kary totase Jezu poetory tomo a, Jerusarẽ põkomo a. Naeroro Panape taropose eya xine Ætiokia pona.

²³ Mame toeporehkase tahtao tãkye toehse ynororo mokarõ eneryke tyya kure rokẽ tyrise toto exiryke Ritonõpo a. Morarame tõturuse imaro xine ynororo:

— Mãsa rokẽ pyra Ritonõpo enetupuhtoko. Yronomyryme aomipona ehtoko, tykase ynororo eya xine.

²⁴ Panape kurã kynexine, Ritonõpo Zuzenu nae. Orẽpyra aomipona roropa kynexine. Naeroro tuhke morotõkõ Jezu poetoryme toehse.

²⁵ Morarame Panape toytose Taasu pona, Sauru enehse.

²⁶ Takorehmaneme tonehse eya Ætiokia pona. Morarame moroto toiro tyeimãse ynaroro morotõkõ amorepary poko. Mame moroto Ætiokia po Jezu poetory tõ Kyrixtujaname tosehapse osemazuhme morotõkomo a.

²⁷ Morarame Ritonõpo omi poe urutõ kõ toytose Jerusarẽ poe Ætiokia pona.

²⁸ Tõximõse toto ahtao, Akapu towõse oturuse. Ynara tykase ynororo eya xine Ritonõpo Zuzenu poe:

— Okynã pyra konopo oehpyra exïko mana. Tykyrysã ahtara exïko roropa mana emero pata tõ punero. Tomirykõke roropa apotũkehnõko mã toto. Etuarimãko roropa toh mana, tykase Akapu toto a.

Morara toehse Kyrautiu Ìperatume ahtao; konopo toehkehse rahkene.

²⁹ Morarame Jezu poetory tomo a tytinerũkõ taropose tope tomo a, Jutea põkomo a, toto a ty-napyrykõ epekahtohme.

³⁰ Mame Ætiokia põkomo a roropa tytinerũkõ taropose, nae toexirykõke. Panape tõ taropose eya xine tineru aronanõme, Ritonõpo poko urutõ komo a ekarotohme Jutea po. Mame Panape tõ toytose Sauru maro.

12

Jezu poetory ryhmatopõpyry

¹ Morarame Erote juteu tõ tuisary kynexine. Jezu poetory tõ zehno toehse ynororo. Tyryymase toto eya.

² Tiaku tuhkase eya, João rui.

³ Mame juteu tõ tãkye toehse. Moro eneryke tyya Peturu roropa tapoipose eya. Moro toehse Oseah-matoh Wyi poko Iporutatoh maro pyra poko toto ahtao.

⁴ Morarame Peturu apoixïpo ãpuruhpyry taka tarose eya. Soutatu tõ tyrise roropa eya Peturu eraximaneme. 16me soutatu tõ tyrise eya morotona. Peturu arory se kynexine otuhtoh konõto

tõtyhkase ahtao, äpuruhpyry tae, imoihmãkomo a enepotohme repe.

⁵ Moroto Peturu kynexine tapuruse äpuruhpyry tao. Mame orëpyra Jezu poetory tõ tõturuse Ritonõpo a, Peturu tütatohme ropa.

Peturu tütatopõpyry ropa äpuruhpyry tae

⁶ Morarame Peturu enehpory se ropa Erote toehse.

— Kokoro Peturu enehpõko ropa ase soutatu tomo a, tykase ynororo repe. Mame koko Peturu nyhnõko kynexine. Emekũ poko osetatoro soutatu tomo a tymyhse kynexine keti ke. Imehnõ soutatu tõ roropa äpuruhpyry eutary pota tao kynexine eraximãko.

⁷ Morarame Peturu tuaro pyra ahtao Ritonõpo nenyokyhpyry toytose eya. Mõtoino rokẽ saereh tykase äpuruhpyry tao. Peturu motary tytemuhmase eya, tõpakase eya.

— Owõko axiny, tykase ynororo eya. Mame imyhtopõpyry keti toepukase emary tõ poe.

⁸ — Ometỹ eary imyhko. Asãtajã roropa amuruko, tykase ynororo Peturu a. Mame tõtupohtose ropa ynororo rahkene. — Ymaro eropa, tykase ynororo eya.

⁹ Morarame tutütase ropa Peturu Ritonõpo nenyokyhpyry maro. Yrome tuaro pyra rokẽ kynexine. Tuamekaro rokene.

¹⁰ Morarame soutatu tõ kuroko toytose tahtao xine tapyi apuru myhtokoxi toytose, kurimene konõto myhtokoxi, pata pona toytotohkõme. Morarame moro tamoreme tãtapuruhmakase, itütatohkõme ropa. Mame toytose toto osema

atapiakatoḥ pona. Moroto Peturu turumekase Ritonõpo nenyokyhpyry a.

¹¹ Morarame Peturu tutuarõtase ropa:

– Ritonõpo nenyokyhpyry tokoh jutūtanohno ropa. Ohkato! Erote tomo a jetaparyino, tykase Peturu tukurohtaο.

¹² Morarame toepohnohse tahtaο, Peturu toytose Maria tapyĩ taka, João ẽ tapyĩ taka. João esety akorõ Maku. Moro tao tuhke ahno oturũko toḥ kynexine Ritonõpo maro.

¹³ Morarame Peturu tomary ke tahtah tykase ahtaο oryximã tooehse tapyi pota taka Peturu enese. Mokyro esety Rote kynexine.

¹⁴ Mame Peturu omiry totase eya repe. Yrome tapyi anapuruhmakara aporo, tãkye toehse toexiryke. Toeramase ropa rokẽ aporo imehnõ zuruse:

– Peturu noehno ropa. Tapyi pota tao mana, tykase ynororo.

¹⁵ – Ajohpe, tykase toḥ repe.

– Ajohpe pyra, moky tapyi pota tao, tykase ynororo.

– Otarãme akuaryhpyry rokẽ mokyro, tykase toḥ repe.

¹⁶ Yrome Peturu tahtah tykase ropa. Morotoino tapyi totapuruhmakase tyya xine ahtaο, tonese eya xine.

– To! tykase toto tõsenuruhkase.

¹⁷ – Mynyhme ehtoko, tykase Peturu eya xine. Mame turuse toto eya tutūtanohpotopõpyry ropa poko Ritonõpo a. Morarame moro taõkõ tonyohse Peturu a Tiaku tõ zuruse tutūtatopõpyry ropa poko. Mame Peturu toytose imepỹ pona.

18 Morarame tõmehse ahtao torētyke soutatu tō toehse, zuaro pyra toexirykōke.

— Otāto puhkoke Peturu nutūta ropa? tykase toto.

19 Peturu tupipose Erote a repe. Yrome onenepyra ropa tokurehse toto. Morara exiryke Erote a Peturu tokaropose soutatu tomo a repe. Mame onekaropyra tokurehse toto ahtao totapapose toh emero Erote a, Peturu eraximahpōkomo.

Moromeīpo Jutea poe toytose ropa Erote Sezarea pona. Moroto tōsesarise ynororo.

Erote orihtopōpyry

20 Morarame Xitō pōkō poko tyekītapāse Erote kynexine, Tiro pōkō poko roropa. Morara exiryke tŷkyryry taropōkehse eya Xitō pōkomo a, Tiro pōkomo a, enara. Morarame topeme Paraxitu tyrise toto a, Erote tapyī esemy. Mame ynara tykase toto eya:

— Kaxiko Erote a: “Tyzehno xine oexiry se pyra Tiro pōkō mana Xitō pōkō maro,” kaxiko Erote a, tykase toto Paraxitu a. Tŷkyryrykō se rokē toh kynexine Erote a. Mame tōturuse roropa toto Erote a.

21 Morarame imoihmākō tātānonohse Erote otururu etase. Mame tupō kurā amuruxīpo tapō pona typorohse ynororo tōturutohme mokaro netaryme. Tōturuse rahkene.

22 Mame aomiry etaryke tyya xine tōmitase toto opore:

— Ritōme nase, ahnome rokē pyra, tykase toto Erote poko repe.

²³ Morarame mokaro omiry etaryke tyya Erote zehno toehse Ritonõpo. “Arypyra ase Ritonõpo rokẽ imehxo mana,” kara exiryke. Naeroro Erote totapase rahkẽ Ritonõpo nenyokyhpyry a. Moromoro a tuhmokapose. Toorihse.

²⁴ Morarame Ritonõpo omiry tokãtose itamurumehxo. Tuhkãkõ aomipona toehse.

²⁵ Morotoino tineru tokamokehse tyya xine ahtao toytose ropa toto Jerusarẽ poe tosaka xine, Panape tomo Sauru maro. João roropa tymaro xine tarose morotoino. Esety akorõ Maku kynexine.

Aytory apitorymãme Ritonõpo omiry kurã arose imehnomo a

13

13.1–14.28

Panape tõ ytotopõpyry Sauru maro

¹ Mame moroto Ætiokia po Jezu poetory tõ maro Ritonõpo omiry poko urutõ kõ kynexine, amorepatõkomo roropa: mokaro esety Panape te; Ximeão, tosehapse roropa Xinukutumãme; Ruxiu, Xirene põme exikety; Manaẽ, kowenatu Erote akorõmane; Sauru, enara.

² Morarame oximõme toehse toto. Otuhpyra toh kynexine Ritonõpo eahmaryme, tõtururukõ poko roropa. Morarame Ritonõpo Zuzenu tõturuse eya xine. Ynara tykase:

– Orutua kõ asakoro se ase, Panape, Sauru, enara, ymaro aerohtohkõme, tykase eya xine.

³ Morarame tōtururukohtao ro Ritonõpo maro tomarykõ tyrise Sauru tō zuhpokoxi, Panape maro, kure Ritonõpo maro toto ytotohme.

Xipere po Panape tō ehtopõpyry

⁴ Morarame Ritonõpo Zuzenu a tonyohse tahtao xine, toytose toto Sereuxia pona, morotoino toytose toto Xipere ahmõtary pona.

⁵ Mame toeporehkase toto ahtao Saramina pona, Ritonõpo omiry poko tōturuse toto juteu tō atamorepatoh tao. João Maku roropa imaro xine toytose, toto akorehmaneme imehnõ amorepary poko.

⁶ Morarame moro ahmõta poro toytose toto, Papo pona. Moroto pyaxi tonese eya xine, Papo po. Juteu kynexine esety Pajezu. Mokyro popyra sã amorepatõ kynexine ajohpe rokene. “Ritonõpo omiry waro ase,” kane ynororo ajohpano.

⁷ Mokyro ahmõta esẽ epeme kynexine, Sexiu Pauru epeme. Mokyro ahmõta esẽ tuaro kuhsehxo kynexine. Panape tō tonehpose tyya, Sauru maro, Ritonõpo omiry etary se toexiryke.

⁸ Yrome typanaikase tōmiry ke pyaxi a Ritonõpo omiry onetara aehtohme. Mokyro pyaxi esety akorõ Erimame kynexine.

⁹ Mame Sauru, esety akorõ Paurume, Ritonõpo Zuzenu nae kynexine. Mame mokyro Erima tonese eya akye pyra.

¹⁰ — Oty katoh onekunohto mano? Joroko mūkurume mase. Emero kurākõ zehno mase. Popyra oexiry se rokẽ mase. Oty katoh: “Ritonõpo omiry popyra,” kakehpyra mahno?

11 Seromaroro awãnohnõko Ritonõpo mana; oenukehkapõko mana jũme pyra repe saereme osenuhmara oehtohme, tykase.

Moraramẽ axĩ akurũ xinukutumã sã ke tonukehse ynororo. Toytoytoose; tarotarone tupise eya, tãtarypose ynororo.

12 Moraramẽ mokyro aenukepyhpyry eneryke tyya tosẽme Ritonõpo tonetupuhse eya, ahmõta esemy a.

– To! Ajohpe pyra, tykase ynororo tutu-arõtase. Toemynyhmase roropa ynororo Jezu omiry etaryke tyya.

Ãtiokia po Panape tõ ehtopõpyry, Pizitia po

13 Morotoino Pauru tõ toytoose wapu ae Papo poe Peje pona, Pãpiria pona, enara. Moroto João Maku a toytotozõpyã turumekase. Jerusarẽ pona toeramase ropa ynororo.

14 Yrome Pauru tõ toytoose Peje poe Ãtiokia pona, Pizitia põ pona. Moraramẽ juteu tõ atamorepatoh taka toytoose toto oserematoh ae. Typorohse toto.

15 Moraramẽ Moeze nymerohpyry tysekere-mase morotõkomo a. Urutõ kõ nymerohpyry ro-ropa tysekeremase eya xine. Moraramẽ Pauru tõ tykohmase morotõkõ amorepananomo a. Ynara tykase toto Pauru a:

– Õtururukõ se awahtao xine oturutokose yna atãkyematohme, tykase toto.

16 Moraramẽ Pauru towõse xikihme. Tõsemahxirarahmase ynororo tõturutohme toto netaryme. Ynara tykase ynororo:

– Wekyry tomo, Ritonõpo omipona exiketomo, kuetatoko ke.

17 Izyraeu tō sytatose. Kuesēkōme Ritonōpo mana. Eya kytamurukō tymenekase typoetoryme. Toenupunase ynororo kytamurukō poko imehnō patao toto ahtao, katonōme Ejitu po toto ahtao, tykase Pauru eya xine. — Morarame Ejitu poe tonehpose toto Ritonōpo a tyjमितunuru enepotohme eya xine.

18 40me ikonopory taropose kytamurukomo a Ritonōpo kerekeremary poko ona po, ahno esao pyra. Mame tōseanahtose rokē ynororo tykerekemary poko kytamurukomo a.

19 Morarame tuhke pata tamuru pōkō typoremākapose Ritonōpo a. 7me pata tamuru kynexine Kanaā po. Morarame toto patahpyry tapiakase kytamurukomo a tosarykōme.

20 — Morarame apiakananō tokarose Ritonōpo a kytamurukō tuisaryme. Tuhke ikonopory taropose eya xine 450me, Samueu enurutāne rokene.

21 Morarame imepỹ tutuisarykō konōto se toto exiryke, Sauru tokarose Ritonōpo a toto tuisaryme. Kixi mūkuru mokyro, Pējamĩ pary. (Mokyro tuisame kynexine okynano. 40me ikonopory taropose eya.)

22 Morotoino mokyro tymyakāmase Ritonōpo a Tawi ke. Ynara tykase Ritonōpo Tawi poko: “Tawi kure mana, Jese mūkuru. Yzamaro mana jomipona exiryke,” tykase Ritonōpo Tawi poko. Mame ynara tykase roropa ynororo Tawi a:

23 “Izyraeu tō poko enupunaketyme apary rīko ase. Iirypyrykō poe toto anỹneme,” tykase Ritonōpo Tawi a. Morotoino Tawi paryme Jezu tonuruse rahkene. Izyraeu tō pynanohneme tyrise ynororo rahkene tōmihpyry ae ro.

24 Yrome Jezu oehsasaka ahtao, João ahno ĕpurihkane osemazuhme tooehse Izyraeu tō zuruse: “Oorypyrykō irumekatoko Ritonōpo omipona oehtohkōme. Oorypyrykō rumekary se awahtao xine oĕpurihkatorỹko ase,” tykase João eya xine.

25 Morarame tōturukepyry aka ynara tykase ynororo eya xine: “Ritonōpo mŭkurume jekarōko matohu? Ynoro kara ase. Okomino oehnōko mĕ oneraximarykomo, Ritonōpo mŭkuru nymyry, Kuesĕkō kurano. Imyhtokoxi typorohse jah-tao ihxitapĕnōko ase tuisa konōtome aexiryke, Kuesĕkōme exiryke,” tykase João eya xine, tykase Pauru eya xine.

26 – Wekyry tomo, Aparĕo pakomo, oya xine mĕ Ritonōpo a tōmiry tonehpose, opynanopyrykō se toexiry poko. Oya xine rokĕ pyra imehnomo a roropa tōmipona exiketomo a tōmiry tonehpose.

27 Yrome Jerusarĕ pōkō Jezu onenetupuhpyra. Tosĕkō onenetupuhpyra toto Ritonōpo omiry waro pyra toexirykōke. Oserematoh ae rokĕ Ritonōpo omiry sekeremĕko toh repe. Yrome Jezu exixihmary se toehse toto. Tosĕkōme pyra tokarose eya xine. Moro poko Ritonōpo poe urutō komo a tymerose Jezu orihmapory poko. Yrome onenetupuhpyra toto.

28 Kure Jezu exiry waro toh kynexine repe. Yrome tōturuse toto Pirato maro: “Jezu exixihmapoko ajohpĕme samo,” tykase toto.

29 Morarame Ritonōpo nekarohpyry ae ro toxihmase Jezu eya xine. Morotoino ekepyry touse ropa wewe pokoino, zonĕtohme topu aka.

30 Yrome Ritonōpo a tōsemĕkase ropa ynororo.

³¹ Tuhke tõmehse Jezu tõsenepory poko tymaro aytotyamo a Jerusarē pona Karirea poe. Mame imehnõ tutuarõtanohse roropa mokaro a Jezu poko.

³² — Mokaro saaro omi kurã poko ourutorỹko ynanase ipoko, aẽsemãtopõpyry ropa poko.

³³ Ritonõpo nekarohpyry ae ro kytamurukomo a, Jezu ẽsemãse ropa tonepose yna a, tykase Pauru morotõkomo a. — Ynara Saumu asakoromã poko tymerose Tawi a pake Ritonõpo omiryne:

“Umũkuru nymyry mase;
seroae omyme exino,”

tykase ynororo. Morara tymerose Tawi a Ritonõpo omiryne Jezu ẽsemamyry ropa poko.

³⁴ — Ynara mã tymerose ropa Ritonõpo omiryne Jezu ẽsemãkary ropa poko orihzomopyra aehtohme:

“Kure rokẽ oritorỹko ase, jomihpyry ae ro Tawi a,”
tykase Ritonõpo Tumũkuru a.

³⁵ Imepỹ Saumu poko Tawi ynara tykase:

“Omũkuru ekepyry onymotanohpopyra mase,”
tykase.

³⁶ — Tawi orihpyra ahtao ro Ritonõpo omipona kynexine. Toorihse ahtao ekepyry tonẽse. Ẽsemãpyra ropa tokurehse. Ekepyry tymotase.

³⁷ Yrome Jezu tõsemãkase ropa Jumy a. Ekepyry motara tokurehse.

³⁸ Wekyry tomo, etatoko ke jotururu. Jezu rokẽ oorypyrykõ korokapõko mã Tummy a, emero.

³⁹ Jezu enetuputyryhtao oya xine oesẽkõme okurãkatorỹko Ritonõpo mana. Oorypyrykõ korokãko mana. Moeze nymerohpyry omipona

kukuruhtao oya xine oorypyrykõ onykorokara mana.

⁴⁰ Pake Ritonõpo omipona pyra exiketõ toorihse. Naeroro tomeseke ehtoko mokaro sã pyra oeh-tohkõme. Toto poko ynara tymerose pake Ritonõpo omiry ekaronanomo a:

⁴¹ “Enetoko ke, ikerekeremary se exiketomo!

Osenuruhkatoko, orihtoko roropa!

Yjamtunuru enepõko ase oya xine.

Yrome onenetupuhpyra matose,

moro poko ãmoreparykohtao imehnomo a,”
me tymerose Ritonõpo omiryne, tykase Pauru juteu tomo a, toto amorepatoh tao.

⁴² Morarame tutõtase ropa ahtao atamorepatoh tae toahmase ynororo eya xine zomory aoturutohme ropa:

— Mõ oserematoh ae yna amorepako ropa onuruto-põpyry samo, tykase toto Pauru a.

⁴³ Mame aytorykõ ropa ahtao, Pauru tõ tokah-mase jekyry tomo a, imehnomo a roropa juteu tõme aehtyamo a. Mokaro turuse Pauru tomo a Panape maro, jũme Ritonõpo omipona toto ehtohme. Tãkye tyripose toto eya xine.

⁴⁴ Morarame imepỹ oserematoh ae moro pata põkõ emero tõximõse toto Ritonõpo omiry etase.

⁴⁵ Mokaro oepyry eneryke tyya xine Pauru zumoxike juteu tõ toehse. Tykerekeremase ynororo eya xine, typoihtose roropa eya xine imoihmãkõ zururuke eya Ritonõpo poko.

— Oenekunohtorỹko rokẽ mana, tykase toto.

⁴⁶ Mame Pauru orẽpyra toehse Panape maro. Ynara tykase ynororo juteu tomo a:

— Osemazuhme Ritonõpo omiry ynanekaroase oya xine repe. Yrome aomiry se pyra matose, esaka oytorykõ se pyra oexirykõke. Morara exiryke juteutõkara a aomiry ekarõko ynanase, tykase Pauru eya xine.

⁴⁷ — Ritonõpo yna enehpoase tarona moxiaro amorepase. Ynara nase ynororo yna a:

“Oekarõko ase juteutõkara ezurume oehtohme,
imeimehnõ pynanohneme oehtohme sero
nono
etyhpyry ponãmero, ypoetoryme toto
ehtohme,”

nase Ritonõpo yna a, tykase Pauru eya xine.

⁴⁸ Morara kary etaryke tyya xine tãkye toehse toto, juteutõkara.

— Kure mã Ritonõpo omiry yna a, tykase toto. Mame Ritonõpo napoihpyry tomo a Jezu tone-tupuhse tosëkõme. Ipoetoryme toehse toto.

⁴⁹ Mame Ritonõpo omiry tokãtose toto a emero pata tõ poro.

⁵⁰ Yrome Pauru tykerekereemase juteu tomo a typatakã pyxiã netaryme. Morara exiryke ty-patakamo a Pauru tõ tonyohse ropa moro pata poe Panape maro jetũ ke.

⁵¹ Mame tupupurukõ tysasakase eya xine toyto-tohkõme ropa, Ritonõpo omiry se pyra morotõkõ exiryke. Mame toytose ropa toto Ikoniu pona.

⁵² Mame Jezu poetory tõ tãkye toehse Ātiokia põkomo Ritonõpo Žuzenu tymaro xine exiryke.

14

Ikoniu po Pauru tõ ehtopõpyry

¹ Morarame morara toehse Ikoniu po roropa Ātiokia po Pauru ehtopõpyry saaro. Pauru tō toytose aporo juteu tō atamorepatoh taka. Moro taõkõ tamorepase eya xine. Mame tuhke Jezu tonetupuhse eya xine tosëkõme juteu tomo a, juteutõkara a, enara.

² Yrome imehnõ Pauru tō zehno toehse, turuse toexirykõke mokaro a juteu tomo a, Jezu onenetupuhpynomo a.

³ Mame Pauru tō okynã kynexine Ikoniu po orëpyra toto zurũko Jezu poko. Mame typoetory tō tyjamihtanohse Jezu a kurãkõkara kurãkatohme eya xine. Tõmiry etananõ: “Ajohpe,” kara toto ehtohme.

⁴ Mame morotõkõ tãtapiakase osepune. Tuhke pata põkõ juteu tō maro kynexine. Imehnõ roropa tuhke Pauru tō maro kynexine, enara.

⁵ Morarame morohnome tooehse toto Pauru ryhmary se exiketomo, juteutõkara, juteu tomo, pata esamo, enara.

⁶ Yrome Pauru tō tuaro kynexine. Toepase toto Rixityra pona, Terepe pona roropa Rikaonia põ pona.

⁷ Mame morotõkõ Ritonõpo omiry poko tamorepase Pauru tomo a.

Rixityra po Pauru ehtopõpyry, Terepe po roropa

⁸ Morarame Rixityra po orutua kynexine. Moino ro tonurutopõpyry poe ro jaxyry ãtakamahpyry kynexine.

⁹ Mokyro a Pauru omiry totase kure. Zae tonetupuhse eya, tukurãkary ropa waro Ritonõpo ehtoh tonetupuhse roropa eya. Mame Ritonõpo omiry enetuputyry eya eneryke tyya

¹⁰ ynara tykase Pauru opore eya:

— Owōko xikihme, tykase eya.

Moraramē pyhseky tykase ynororo xikihxik-ihme toytose.

¹¹ Mokyro ekurākasē eneryke tyya xine tōturuse toto oxime tōmirykō ae imoihmākomo. Ynara tykase toto:

— Ritō kō noehno kyya xine ahnome, tykase toh repe, Pauru tō poko.

¹² Moraramē Panape tosehapse Jupiteme toto a. Pauru roropa tosehapse Mekuriome, ynororo rokē oturuketyme exiryke.

¹³ Moraramē pyaxi tooehse Jupite pyaxiry. Pui tonehpose eya jahkatohme pata ehpioksi tynekarorykōme Pauru tomo a repe. Otyro ekuru roropa tonehse eya xine ekarotohme Pauru tomo a.

¹⁴ Yrome moro eneryke tyya xine tururume toytose ynaroro toto htoko. Tupōkō tyxihxihkase eya xine. Tōmitase ynaroro eya xine:

¹⁵ — Oty katoh pui zahkāko matou? Ahno rokē ynanase, ritō kara. Ritonōpo omiry ekarose ynanoehno oya xine, oorypyrykō rumekatohme oya xine. Ritonōpo omipona rokē oexirykō se ynanase. Ritonōpo mokyro kapu rihpono, nono roropa, tuna roropa, kapuaōkō roropa, nono pōkō roropa, nakuaōkomo, enara. Emero tyrise Ritonōpo a, tykase Pauru eya xine.

¹⁶ — Pake Ritonōpo tōturuse tyya rokene sero pōkō poko emero porehme. Ynara tykase ynororo: “Ah tamoreme nexī toto,” tykase Ritonōpo.

17 Yrome tahxime kynosenepone samo. Tynyrihpyry kurã enepone roropa. Ynororo rokẽ konopo enehpõko mana kÿkyryrykõ ahtatohme, eperytatohme roropa. Kuohkõ ekarõko roropa mana tãkye kuehtohkõme kutuarõtatohkõme typoko, tykase Pauru Rixityra põkomo a.

18 Morara karyke eya kuremÿme pui tõ onyahkara toh kynexine.

19 Morarame juteu tõ tooehse Ætiokia poe Ikoniu poe roropa. Tuhkãkõ maro tãtaomihtose toto Pauru etapatohme. Mame topu ke totapase eya xine rahkene. Ekepyry tarose eya xine sororohme pata ehpiKOxi etapahpõkomo a.

— Toorihse nase, tykase toto.

20 Yrome zomye tõximõse Jezu poetory tõ ahtao, towõse ropa Pauru. Mame pata pona toytose ropa ynororo. Yrokokoro toytose ynororo, Panape maro Terepe pona.

Pauru tõ ytotoPõpyry ropa Ætiokia pona

21 Morarame Ritonõpo omihpyry kurã tokarose moro pata põkomo a Terepe põkomo a. Turuse toto ahtao Pauru a Jezu poetoryme toehse toto tuhkãkomo. Moromeiõpo toto tamorepakehse tyya xine ahtao toytose ropa toto Rixityra pona. Morotoino toytose toto Ikoniu pona. Morotoino Ikoniu poe toytose ropa toto Ætiokia pona, Pizitia põ pona.

22 Moroto Jezu poetory tõ tyjamihtanohse ropa Pauru tomo a. Turuse roropa toto eya xine jũme Ritonõpo omipona toto ehtohme.

— Jetujetũ kuahtao xine Jezu maro ytõko sytatose Ritonõpo esaka, tykase toto Jezu poetory tomo a.

²³ Morarame Jezu poetory tō oximōtoh punero Ritonōpo omiry poko amorepatōkō tymenekase Pauru tomo a. Mame tōturuse toto Ritonōpo maro. Tōtururukōke Ritonōpo maro otuhpyra toto, amotyryae rokē tōtuhse toto.

— Onymenekatyā ewomako Papa, oenetuputyryke eya xine tosēkōme, tykase toto Ritonōpo a.

²⁴ Morotoino Pizitia enatyry tymakuohse Pauru tomo a Panape maro. Etypohpyra toytose toto Pāpiria pona.

²⁵ Morotoino Peje po Ritonōpo omiry tokarose ropa eya xine. Moromeīpo Ataria nakuataka toytose toto.

²⁶ Moroto tōtyrise toto wapu aka tosaka xine toytotohkōme ropa Ātiokia pona, Xiria pō pona. Moroto ro Pauru ahtao pake, Jezu poetory tō tōturuse Ritonōpo a toto ewomatohme, aomiry poko imehnō amorepase toto ytoryhtao. Morarame aomiry poko toto amorepakehīpo toeramase ropa toto.

²⁷ Morarame tooehse ropa toto ahtao Jezu poetory tō tanonohpose toto, tōtururukō etatohme eya xine, Ritonōpo Zuzenu maro toerohtopōpyrykō poko.

— Tuhke juteutōkara a Jezu tonetupuhse tosēkōme Ritonōpo poe, tykase mokaro Pauru tomo.

²⁸ Morarame okynā toehse toto moroto Jezu poetory tō maro.

15

Jezu poetory oximōme ehtopōpyry Jerusarē po

¹ Morarame imehnõ orutua kõ toytose Jutea poe Ætiokia pona, Jezu poetory tõ amorepase Moeze namorepatopõpyry poko. Ynara tykase toto:

– Jezu poetoryme exisaromepyra matose Moeze omihpyry omipona pyra awahtao xine, onysahkara roropa awahtao xine, tykase toh repe.

² Morarame moro poko tõsezusezuhse Pauru tomo itamurume mokaro maro. Mame Pauru tõ taropose morotõkomo a Panape maro Jerusarē pona, Peturu tõ maro aoturutohkõme imehnõ Jezu poetory tõ amorepananõ maro.

³ Morotoino Jezu poetory tomo a Ætiokia põkomo a Pauru tõ tonyohse. Mame toytose toto pata tõ poro, Penixia põ pata tõ poro, Samaria põ pata tõ poro roropa, Jezu poetory tõ zuruse. Ynara tykase toto eya xine:

– Juteutõkara a Ritonõpo tonetupuhse, tuhkākomo a, tykase toto. Mame morara kary etaryke tyya xine tātākyemase toto.

⁴ Morarame Jerusarē pona toeporehkase toto ahtao, taomikase toto, Peturu tomo a. Mame Peturu tõ turuse rahkene Ritonõpo Zuzenu maro tynyrihpyrykõ poko emero.

⁵ Morarame parixeu tõ moroto kynexine, Jezu poetoryme aehtyamo. Pauru otururu etaryhtao tyya xine towõse xikihme toto oturuse. Mame ynara tykase toto:

– Juteutõkara aĩpotapihpyry sahapõko nary hmatou?

– Arypyra, tykase toto.

– Oty katohme? Tysahkase ahtao rokē Jezu poetoryme exīko mǎ toto, Moeze nymerohpyry

omipona toto ahtao roropa, tykase toto Pauru tomo a.

⁶ Morara kary etaryke tyya xine tōximōse toto Peturu tō maro, imehnō Jezu poetory tō amorepananō maro, moro poko tōturutohkōme.

⁷ Morarame tōtururukohtao ro towōse Peturu xikihme tōturutohme ropa toto netaryme. Ynara tykase ynororo:

— Wekyry tomo, pake pitiko Ritonōpo jenyokyase juteutōkara amorepatohme Jezu poko, ipoetoryme toto ehtohme.

⁸ Ritonōpo emero kuosenetupuhtohkō enēko mana. Naeroro mokaro juteutōkara tonetuputyryke eya xine Tuzenu tokarose eya xine, kyya xine Tuzenu ekarotopōpyry saaro. Toenupunase toto poko kypoko xine toenupunatopōpyry saaro.

⁹ Emero oxisā Ritonōpo kuenetoryko mana juteu tomo, juteutōkara, enara, tykase Peturu eya xine. — Emero kyyrypyrykō korokāko mana, Tumūkuru enetuputyryhtao kyya xine.

¹⁰ Naeroro oty katoh Moeze omihpyry omipona Jezu poetory tō rīko matohu? Pakatokō Moeze omihpyry omipona pyra toh kynexine. Kymarokō roropa aomihpyry omipona ehsaromepyra sytatose, tykase Peturu eya xine.

¹¹ — Ynara rokē enetupuhnōko ase, Jezu enetuputyryhtao kyya xine kuesēkōme typoetoryme kyritoriko mana. Morararo juteutōkara, Jezu enetuputyryhtao eya xine ipoetoryme exīko toh mana, Ritonōpo kure kyya xine exiryke, tykase Peturu eya xine.

¹² Morarame Panape tō otururu etatohme

emero tymynyhpãse toto. Mame Pauru tõturuse toto netaryme Ritonõpo Zuzenu nyrihpyry kurã poko, kurãkõkara kurãkatopõpyry poko roropa juteutõkara maro.

¹³ Mame tõturukehse toto ahtao, ynara tykase Tiaku:

— Wekyry tomo, kuetatoko ke!

¹⁴ Ximão ourutou seromaroro Ritonõpo poe juteutõkara amorepatopõpyry poko tyya. Mokaro poe tymenekase toto Ritonõpo a typoetoryme toto ehtohme.

¹⁵ Moro saaro Ritonõpo poe urutõ kõ nymerotyã pake. Ynara tymerose eya xine Ritonõpo omiryne:

¹⁶ “Moro ãmepyry toehse ahtao oehnõko ropa ase, ãko Ritonõpo mana.

Mame tuisame Tawi ehtopõpyry kurãkãko ropa ase,

tapyĩpo aepukahpyry sã toehse exiryke, ikurãkãko ropa ase osemazuhme aehtopõpyry samo.

¹⁷ Morarame imehnõ jenese oehnõko emero pata tõ poe,

juteutõkara roropa, jomipona toto ehtohme, Umükuru poetoryme toto ehtohme.

Morara ãko Kuesëkõ mana,

¹⁸ pake moro poko tuarõtanohpohpõme,” me tymerose.

¹⁹ — Naeroro ynara enetupuhnõko ase, juteutõkara Ritonõpo poetoryme se ahtao, toto onëkoropyra sehtone.

²⁰ Pape rokë saropotone inenerykõme tuaro toto ehtohme. Ynara symerotone: “Ahno neponãmary zotỹpyry onõpyra ehtoko. Oorypyrykõ poko pyra

roropa ehtoko. Imehnõ nohpo tõ poko pyra ehtoko. Opyxiäkõ maro rokẽ ehtoko. Esenãtyã onõpyra ehtoko, munu onenahpyra roropa ehtoko, enara.” Morara rokẽ symerotone mokaro neneryme, tykase Tiaku eya xine.

²¹ — Ynara exiryke Moeze omihpyry poko amorepatõkõ nae emero pata tõ punero. Oserematoh ae rokẽ Moeze nymerohpyry sekeremãko mã toto juteu tõ atamorepatoh tao, tykase Tiaku eya xine.

Peturu tõ nymerohpyry juteutõkara neneryme

²² Morarame Jezu poetory tõ maro Peturu tõ tõximõse ahtao orutua kõ tymenekase eya xine tynenyokyrykõme Ætiokia pona Pauru tõ maro. Juta te, Xira te, enara; Juta esety akorõ Pasapa. Mokaro imehxo kynexine tunomamehxo Jezu poetory tõ rãnao.

²³ Ynara tymerose toto a Ætiokia pona tynaroporykõme:

“Ynanymerohpyry moro. Ynanase Jezu poetory tomo, Jerusarẽ põkomo. Ritonõpo omiry poko amorepatõkõ ynanase. ‘Kure pãna matou,’ kary se ynanase oya xine, Jezu poetory tomo a, juteutõkara a Ætiokia põkomo a Xiria põkomo a, Xirixia põkomo a, enara.

²⁴ “Imehnõ orutua kõ ytotopõpyry taroino oerekohmase xine totase yna a. Ynara kary ynanetase: ‘Juteutõkara aĩkõpotapihpyry sahapõko monexiã toto,’ kary ynanetase. Moeze omipona orirykõ se toto exiry ynanetase roropa. Mokaro anaropopyra ynanexiase. Tamoreme xine rokẽ nytoase toto.

25 Morara exiryke oximõme ynanase ourunanõkõ aropotohme myaro yna ekyry kurã maro Panape tõ maro oya xine.

26 Osepynotokõ kara Panape tomo, Pauru maro. Ritonõpo omiry poko zehnotokõ amorepane toto.

27 Morara exiryke Juta tõ aropõko ynanase Xira maro ouruse xine senohne poko, ynanymeroh-pyry poko, zuaro oehtohkõme.

28 Ynara exiryke Ritonõpo Zuzenu omi poe oëkororykõ se pyra ynanase. Ynara rokẽ äko ynanase oya xine,

29 Ahno neponãmary tõ zotÿpyry onõpyra ke ehtoko. Munu onenahpyra ehtoko. Esenamyh-pyry onõpyra roropa ehtoko. Nohpo tõ poko pyra ehtoko roropa. Opyxiäkõ maro rokẽ ehtoko. Morara awahtao xine iirypyryme pyra matose. Enara.” Morara tymerose Jerusarẽ põkomo a.

30 Mame tonyohse toh rahkene Xira tomo Ätiokia pona, pape arose. Mame moroto Ätiokia põkõ tõximõse ahtao pape tokarose eya xine, Jerusarẽ põkõ naropohpyry toto neneryme.

31 Moro eneryke tyya xine morotõkõ tâtäkyemase toto.

32 Mame Juta tõ tõturuse Jezu poetory tõ maro, urutõ kõme toexirykõke Ritonõpo poe. Toto omiry etaryke eanokõ tyjamihtase.

33 Morotoino tuhkehxo tynyhse tahtao xine:

— Ytõko ropa ynanase, tykase Juta tomo tõsekazumase ropa toto morotõkomo a.

— Ytõko ropa matou? tykase morotõkomo. — Kure rokẽ ytotoko ropa, tykase toto, toto eramary ropa ahtao.

34 Yrome moroto rokẽ se Xira toehse aporo.

³⁵ Yrome Pauru tō tōxinomose moroto Ñtiokia po imehnō amorepāko, Ritonōpo omiry poko. Imaro xine tuhke moroto amorepatō kynexine Ritonōpo omiry poko imehnō amorepananomo.

**Aytory asakoromãme Ritonōpo
omiry kurã arose imehnomo a
15.36–18.22**

Pauru oxirumekatopōpyry Panape maro

³⁶ Mame tuhkehxo tynyhse moroto tahtao xine, ynara tykase Pauru Panape a:

– Eropa ropa. Kuekyry tō senetase ropa pata tō poro, Ritonōpo omiry ekarotopōpyry punero kyya, tykase.

³⁷ Mame João Maku arory se Panape kynexine tymaro xine repe.

³⁸ Yrome Pauru mokyro arory se pyra Pāpiria poe toeramase ropa aexiryke, imaro xine toytotxīpo zokonaka rokē toeramase ropa exiryke.

³⁹ Morarame tōsezusezuhxīpo xine tātapiakase toto. Mame Panape a João Maku tarose toytotomezome Xipere pona.

⁴⁰ Morarame Xira tymenekase Pauru a toytotomezome. Mame tōturuxīpo xine Ritonōpo a, Pauru tō Xira maro tonyohse Jezu poetory tomo a.

⁴¹ Morarame toytose toto Xiria poro, Xirixia poro, enara. Jezu poetory tō eanokō kynyjamihtane Ritonōpo omiry ekaroryke Pauru a inetarykōme.

16

Timoteu ytotopōpyry Pauru tō maro Xira maro

¹ Morotoino Terepe pona toeporehkase toto, Rixityra pona roropa. Moroto Jezu poetory tonese eya xine esety Timoteu. Jeny juteu kynexine. Jumy juteu kara kynexine.

² Mokyro poko kure āko toh kynexine Jezu poetory tomo Rixityra pōkomo, Ikoniu pōkō roropa, enara.

³ Mame Timoteu arory se Pauru kynexine tymaro juteu tō rānakuroko. Naeroro āi pota pihpyry tysahkapose eya, tymaro aytotohme: “Juteu kara mose,” karyino ipoko juteu tomo a, jū waro toto exiryke.

⁴ Morarame pata tō poro toytorykohtao, Peturu tō omihpyry tokarose eya xine juteutōkara netyrime aomipona toto ehtohme.

⁵ Mame morara kary etaryke tyya xine Jezu poetory tō tyjamihtase Ritonōpo omiry enetuputyry poko tyya xine. Tomāse roropa toto ěmepyy punero.

Tyroa po Pauru osenehtopōpyry

⁶ Morarame Piritia poro toytose toto, Karaxia poro, enara, morotōkō amorepase Ritonōpo omiry poko. Yrome Azia pona toto anaropopyra Ritonōpo Zuzenu kynexine.

⁷ Morotoino Mixia ehpikoxi toeporehkase toh kynexine Pitinia nonory pona toytotohkōme repe. Yrome morotona Ritonōpo Zuzenu toto anaropopyra kynexine.

⁸ Naeroro Mixia takuohse eya xine. Topohme toytose toto pata Tyroa pona.

⁹ Morarame Masetonia pō tonese Pauru a tōsenety. “Osehko xiaro Masetonia pona. Yna

akorehmakose,” tykase sã ynororo, Pauru osenety.

¹⁰ Tõsenexĩpo yna aroase Pauru Masetonia pona, Jezu poe tõsenehse toexiryke. Ritonõpo omiry poko toto amorepase yna enyokyase Jezu.

Jezu enetupuhstopõpyry Ritia a Piripo po

¹¹ Morotoino wapu ae ynanytoase Tyroa poe topohme Samotaraxia pona. Yrokokoro pata Neapori pona ynanotyryhkase.

¹² Morotoino Piripo pona ynanytoase pata konõto pona, Masetonia põ pona. Moro pata tyrise romano tomo a. Moroto okynahxo ynanexiase.

¹³ Morarame oserematoh ae ynanytoase tuna ehpioksi. “Otarãme Ritonõpo maro oturutoh nae mã moroto juteu tõ atamorepatopo,” ynanase. Mame ynanyporotyase rahkene oturuse morotõkõ maro nohpo tõ maro.

¹⁴ Moroto kamisa kurã ekamone kynexine nohpo, esety Ritia, Tiatira pono. Ritonõpo omipona exiketyme ynororo kynexine. Mokyro a Pauru omiry totase, Ritonõpo omiry ekaroryhtao. Aosenetuputyry totapuruhmakase Ritonõpo a. Jezu tonetupuhse eya tukurohtao.

¹⁵ Morarame tõpurihkase ahtao tyekyry tõ maro yna eahmase tytapyĩ taka yna ytotohme. Ynara tykase ynororo yna a:

– Ritonõpo omipona ajohpe pyra jenetuputyryhtao oya xine ytotoke ytapyĩ taka, kynako yna a, taro oehtohkõme. Morara karyke ynanytone itapyĩ taka.

Åpuruhpyry tao Pauru ehtopõpyry Piripo po

16 Morarame tuhke pyra tynyhse ahtao, yna ytoryhtao Ritonõpo maro oturutoh taka tõsẽpatakãmase yna jorokohpã maro, nohpo. Joroko poe oturukety kynexine. Oremime roropa kynexine. Mokyro otyro waro kynexine joroko omi poe. Ipoko tuhke tineru tapoise esamo a ijajohpanory poko.

17 Pauru tõ tokahmase eya. Ynara tykase ynororo opore:

– Moxiã nase Ritonõpo poetoryme, Imehxo Exikety poetoryme. Kuamorepatorỹko toto Ritonõpo omipona kuehtohkõme, tykase joroko poe ynororo.

18 Morara kary poko tuhke tõmehse ynororo. Morarame toemynnyhmaryke ynara tykase Pauru joroko a:

– Jezu Kyrixtu omi poe aaropõko ropa ase. Zae otõtako ropa, tykase joroko a Pauru. Morara kary etaryke tyya joroko tutõtase ropa zae nohpo ae.

19 Morara kaxĩpo Pauru a, Pauru zehno toehse jorokohpanõpo esamõpyamo, tineru anapoipyra toehse toexirykõke. Mame Pauru tapoise eya xine Xira maro porohtoh taka toto arotohme, ty-patakamo a ekarotohme.

20 Romano kowenu terekatu tomo a tarose toto eya xine.

– Moxiã juteu tomo. Kuerekohmatorỹko toh nase itamurume.

21 Tyoro amorepato toh nase. Aomipona ex-isaromepyra sytatose, romanome kuexirykõke. Aomipona xine ahtao romano tuisary omipona pyra exĩko sytatose, tykase toto.

²² Morara kary etaryke tyya xine imoihmākō Pauru tō zehno toehse. Toto ryhmary se toehse toto. Mame zupōkō tyxihxihkase terekatu tomo a. Soutatu tomo a toto typipohpose eya xine.

²³ Mame typipohkehse ahtao āpuruhpyry taka tōmase toto eya xine. Ynara tykase āpuruhpyry erase a:

— Tuaro exiko moxiã tūtary ropa ino, tykase toto āpuruhpyry erase a.

²⁴ Morara tykase tyya exiryke mya tarose toto āpuruhpyry taō taka. Ipupurukō roropa tytamunuhpose wewe ke.

²⁵ Mame onoa Pauru tō Xira maro tōturuse toto Ritonōpo maro. Toremiase toto kure rokē Ritonōpo ehtoh poko. Moro totase imehnomo a, āpuruhpyry taōkomo a.

²⁶ Mame mōtoino rokē nono kywyh kywyh tykase itamurume. Tapyi āpuruhpyry apō kywyh tykase. Tapyi apuru tātapuruhmakase kywyh karyke. Itaōkō toemyhpokase ropa emero.

²⁷ Moro āpuruhpyry erase typakase roropa. Tapyi apuru tātapuruhmakase exiryke punião tapoise eya tōtuotohme repe. Āpuruhpyry taōkō tutūtase ropa tokarose eya.

²⁸ Yrome opore tōmitase Pauru:

— Otuopyra exiko. Taro ynanase emero, tykase Pauru eya.

²⁹ — Saerehkatoh enehko, tykase tapyi erase. Mame tururume toytose ynororo āpuruhpyry taka. Tykytyky tykase, tōserehse. Tosekumuru po typorohse Pauru tō ēpataka ynororo.

³⁰ Jarānaka Pauru tō tarose eya, tōturutohme.

— Oty rīko ha yyrypyry rumekatohme, juānohpyra Ritonōpo ehtohme? tykase ynororo Pauru tomo a.

31 — Jezu Kyrixtu rokē enetupuhko, oorypyrykō korokatohme, ipoetoryme oehtohkōme oekyry tō maro, tykase Pauru eya.

32 Mame Ritonōpo omiry poko tamorepase toto eya xine jekyry tō maro.

33 Morarame koko Pauru tō pipohpōpyry tukurikase āpuruhpyry erase a. Mame: “Kuēpurihkako,” tykase exiryke, tōpurihkase ynororo eya xine itapyī taōkō maro.

34 Mame tytapyī taka tarose toto ahtao tautuhmase toto eya. Tākye toehse ynororo Ritonōpo enetuputyryke tyya tytapyī taōkō maro.

35 Morarame xixi tōnuhse pitiko ahtao soutatu tō taropose terekatu tomo a Pauru tō tūtanohpose ropa repe.

36 Mame ynara tykase āpuruhpyry erase Pauru a:

— Terekatu otūtanohpotorỹko ropa mana, soutatu tomo a. Naeroro otūtatoko ropa. Enaromyra ehtoko, tykase ynororo eya xine repe.

37 Yrome Pauru ynara tykase eya xine:

— Jarānao yna pipohno toto kokonie. Onykarimotaxīpopyra yna ahtao āpuruhpyry taka yna ěmapō toto. Romanome ynanase. Oty katoh tokare pyra yna tūtanohpōko ropa toh nae? Tūtara ropa sātā ynanase. Tooehse terekatu tō ahtao rokē tūtāko ropa ynanase, tykase toto āpuruhpyry erase a.

38 Morarame soutatu tō toeramase ropa terekatu tomo a, Pauru tō omihpyry ekarose

ropa. Pauru tō romanome exiry waro toexirykōke tōserehse toto.

³⁹ Āpuruhpyry taka toytose toto Pauru tō tūtanohpose ropa.

— Oenetupuhpyra xine ynanexiase. Romanome pyra kuekaroatose. Otūtatoko ropa. Ytotoko ropa oesaka xine, tykase toto, tynēmapohpyrykō tūtanohporyme ropa.

⁴⁰ Morarame āpuruhpyry tae Ritia tapyī taka toytose ropa toto. Jezu poetory tō tyjamihtase ropa Pauru tō omiry etaryke tyya xine. Morotoino moro pata poe toytose ropa toto.

17

Tesaronika po Pauru tō ehtopōpyry

¹ Morarame Āpipori pata poro toytose toto, Aporonia pata poro roropa Tesaronika pona. Moroto juteu tō atamorepatoh enene, tapyī.

² Toipe ehse Pauru, oserematoh ae rokē ytose atamorepatoh taka. Mame oseruao oserematoh ae toytose ynororo juteu tō maro oturuse Ritonōpo omiry poko.

³ Moro taōkō tamorepase eya Jezu poko. Ynara tykase ynororo:

— Pake tymeropose Kyrixtu poko Ritonōpo a. Ynara tykase ynororo: “Etuarimāko mana. Orihnōko roropa mana. Mame ēsemākāko ropa ase,” tykase Ritonōpo, tymeropose Tumūkuru poko. Jezu Kyrixtu Ritonōpo mūkuru nymyry mokyro. Mokyro ekarōko ase oya xine, tykase Pauru toto a.

⁴ Mame Jezu tonetupuhse toitoine eya xine, kyreku tomo a roropa tuhke, Ritonōpo omipona se exiketomo a. Typatakā pyxiamo a roropa tuhke

tonetupuhse eya xine. Pauru tō maro tōximōse toto.

⁵ Yrome imehnō juteu tō Pauru tō zumoxike kynexine. Zehnotokō tykohmase eya xine os-ema taōkomo Pauru tō ryhmatohme. Mame Jasão tapyĩ taka toytose toto, Pauru tō apoise repe, imoihmākō rānakuroko toto arotohme.

⁶ Yrome Pauru tō onenepyra tokurehse toto. Naeroro Jasão tapoise eya xine imehnō Jezu poe-tory tō maro. Tarose toto eya xine pata esamo a toto hxirotohme inetarykōme. Ynara tykase toto:

– Moxiã emero ahno erekohmāko mǎ toto emero pata tō poro. Seromaroro tooehse toto kuerekohmase xine roropa, tykase toto, Pauru tō zehnotokomo.

⁷ Jasão nenehtyã mokaro tytapyĩ taka. Emero tuisa omipona pyra exiketō mokaro: “Imepỹ mokyro tuisa konōto, Jezu,” kananō mokaro, tykase toto ajoajohpākomo, ipoko xine.

⁸ Morara exiryke mokaro zehno typatakā toehse typoetory tō maro, imoihmākō maro.

⁹ Jasão tomo a tōsepehmapose toto āpuruhpyry taka ytopyra toto ehtohme.

– Otinerūkō ekarōko ropa ynanase, Pauru tō tonyohse ropa oya xine ahtao, tykase toto ty-patakamo, Jasão tomo a.

Perea po Pauru tō ehtopōpyry

¹⁰ Morarame tykohmāse ahtao, Pauru tō Xira maro tonyohse Jezu poetory tomo a, Perea pona toto ytotohme. Morotona tooehse tahtao xine, juteu tō atamorepatoh taka toytose toto.

¹¹ Morotōkō imehnō otururu etary zuno pyra toh kynexine, Tesaronika pōkō sã pyra. Ritonōpo

omiry totase eya xine yronymyryme. Kokoro rokē aomiry poko tātamorepase toto zae Pauru omiry ehtoh waro toehtohkōme.

¹² Tuhkākomo a Jezu tonetupuhse tosēkōme, kyreku tomo a, tyatakamo a, inohporykomo a roropa.

¹³ Morarame: “Ritonōpo omiry poko Perea pōkō amorepāko Pauru tomo,” kary etaryke tyya xine juteu tō toytose Tesaronika poe, Perea pōkō omipohtomase, Pauru tō zehno toto ehtohme.

¹⁴ Morara exiryke Pauru tonyohse axiny Jezu poetory tomo a, tuna konōto ena. Xira tō rokē moroto tōxinomose Perea po Timoteu maro.

¹⁵ Mame Atena pona toytose Pauru tope tō maro towomananō maro. Morotoino toeramase ropa epe tō ahtao Perea pona ropa, Pauru omihpyry tarose eya xine Xira tomo a Timoteu maro axī toto ytotohme tyya Atena pona.

Atena po Pauru ehtopōpyry

¹⁶ Moroto Pauru kynexine Atena po toto eraximāko. Emynyhmāko sã kynexine Atena pōkō nyrytā eneryke tyya Ritonōpo myakāme. Ritonōpo waro pyra toexirykōke ahno panō tyrise eya xine ritōme repe.

¹⁷ Morara exiryke juteu tō zurune Pauru, toto atamorepatoh tao. Juteutōkara roropa zurune, Ritonōpo waro se exiketomo. Mame kokoro rokē osepekahtoh tao morotōkō zurune roropa.

¹⁸ Mame toitoine Pauru a tooehse toto, tātamorepary sato komo. Mokaro Epikureu tomo, Zeno tō roropa. Ynara tykase toto:

— Otara ākohxo ke mose nae oturunō warōkara? tykase toto Pauru poko.

Imehnõ ynara tykase roropa ipoko:

– Otarãme tyorõ ritõ poko urutõ mose ro, tykase toto, Jezu ãsemamyry ropa poko aotururu etaryke tyya xine.

¹⁹ Mame Pauru tarose toto a Areopaku pona, pata esã porohtoh notaka. Morarame ynara tykase toto eya:

– Yna zuruko, õtururu waro yna ehtohme, tykase toto.

²⁰ – Tyoro sã mase amorepato. Sero onetapi-topyra reh ynanase. Zuaro se ynanase, tykase toto.

²¹ Morotõkõ, Atena põkõ, tykatonomory maro erohpyra sã toh kynexine. Kokoro rokẽ imeimehnõ namorepatopõpyry poko oturũko toh kynexine.

²² Morarame Pauru xikihme toehse Areopaku po, tõturutohme inetarykõme. Ynara tykase ynororo:

– Atena põkomo, tuhke ahno panõ tyrise oya xine Ritonõpo kuhtohme oya xine repe.

²³ Ritonõpo maro oturutoh zupiryhtao ya, zohme onekarorykõ zahkatoh enease. Ynara enease tymerose ipoko: “Onoky Ritonõpo waro nae?” katoh tymerose ipoko. Ritonõpo eahmãko matose zuaro awahtao xine samo. Mokyro onenetupuhpyra oexirykõke ipoko ourutoryõko ase.

²⁴ Ritonõpo mokyro Kyrihpõkomo, nono Rihpõ roropa. Mokyro kapu esemy. Emero kuesõkõme roropa mana. Naeroro tapyi tao nyhpyra mana, ahno nyrihpyry tao.

²⁵ Kykyryrykõ se pyra mã Ritonõpo kuepekõme toehtohme emero nae toexiryke. Emero os-eremãko Ritonõpo poe sytatose. Ipoe orihpyra sytatose, otuhnõko, ytoytõko, enara.

²⁶ Toiro orutua wino kymarokõ emero tyrise eya ahnome, nono po kuehtohkõme. Kuenuru-topõpyrykõ waro Ritonõpo mana, kuesarykomo, kuorikyrykomo. Emero zuaro mã Ritonõpo, tykase Pauru toto a.

²⁷ — Tonetuputyry se roropa ynororo oya xine, oesëkõme aehtohme, ameke pyra kyya xine toexiryke.

²⁸ “Ritonõpo poe rokë orihpyra sytatose, ytoytõko, oseremãko, enara.” Morara tykase roropa oya xine ãmorepananõkomo. Ynara tykase toto: “Ritonõpo poenõme sytatose, eya tyrise kuexirykõke,” tykase toto oya xine.

²⁹ Naeroro Ritonõpo poenõme kuahtao xine, kynyrihpyrykõ sã pyra Ritonõpo mana. Uuru risë sã pyra, parata risë sã pyra, topu risë sã pyra, enara.

³⁰ Pake tuaro pyra oexirykõke ohxiropyra xine Ritonõpo kynexine oorypyrykõ poko. Seromaroro emero oorypyrykõ rumekapõko mana emero pata põkõ punero.

³¹ Ritonõpo rokë tooepyry ropa waro mana. Tooehse ropa tahtao ahno apiakapõko mana emero tynymenekahpyry a, kurãkomo, popyra exiketomo, enara. Tyyrypyhpyke pyra Tumükuru exiryke ahno apiakaneme tyrise eya, ajoajohpe pyra tõmipona exiryke. Mokyro tõsemãkase ropa Jumy a toorihse ahtao, ajohpe pyra tõmiry enetupuhpotohme kyya xine, tykase Pauru Atena

põkomo a.

³² Yrome ěsemãkatopõpyry ropa poko tururukohta Pauru a, tounohse toto a. Yrome imehnõ ynara tykase eya:

— Zomory oetary se ynanase moro poko, tykase toto turunanõkomo a.

³³ Morotoino Pauru toytose ropa.

³⁴ Aomiry etaryke tyya xine Jezu tonetupuhse orutua komo a tosẽkõme. Toiro Areopakupõ kynexine, esety Tionixiu. Nohpo roropa kynexine esety Tamari. Imehnõ roropa toytose Pauru maro.

18

Korĩtu po Pauru tõ ehtopõpyry

¹ Morotoino Atena poe Pauru toytose ropa Korĩtu pona.

² Moroto juteu kynexine Põtu pono, esety Akira. Moroto oehsenãkõ kynexine typyty maro, Itaria poe. Ipyty esety Pirixira. Moro pata poe toesyryhmase toto tonyohse ropa juteu tõ exiryke Roma poe tuisa a, Kyrautiu a. Mame Akira tõ tapyĩ taka toytose Pauru, toto enese.

³ Mame okynã kynexine moroto toto maro. Mokaro maro toerohse roropa ynororo serãtu riry poko, zuaro toexiryke.

⁴ Mame oserematoh ae rokẽ juteu tõ amorepase ytosene atamorepatoh taka, kyreku tõ maro, toto tuarõtanohpõko Jezu poko.

⁵ Morarame Masetonia poe Xira tõ tooehse ahta Timoteu maro, toerohkehse Pauru serãtu riry poko kokoro rokẽ juteu tõ amorepatohme.

— Jezu mokyro Kyrixtu, Ritonõpo mũkuru nymyry, tykase ynororo.

6 Mame Pauru zehno toehse juteu tomo. Azahkuru tozuhse ynororo eya xine. Naeroro tupõ tytohtohmase Pauru a turumekary waro toto ehtohme.

— Awānopyrykohtao Ritonõpo a: “Oya roro xine,” ãko ase, Jezu poko ãmoreparykõ se jexihpyryme. Taroino juteutõkara a ytõko ase, tykase Pauru eya xine.

7 Morara kaxĩpo toytose ynororo Tixiu Juxitu tapyĩ taka. Juteu kara mokyro, Ritonõpo omipona exikety. Itapyiny oseponaro kynexine juteu tõ atamorepatoh maro.

8 Mame Kyrixpu juteu tõ atamorepatoh esẽ kynexine. Jezu tonetupuhse eya tosẽme, itapyĩ taõkõ maro. Tuhke morotõkomo a Pauru omiry etaryke tyya xine Jezu tonetupuhse. Morara exiryke tõpurihkase toto.

9 Morarame Pauru koko tõsenehse. Ynara tykase sã Jezu Pauru osenety:

— Enaromyra exiko. Ypoko oturukehpyra exiko. Poremãpyra exiko.

10 Amaro jexiryke opoko pyra imehnõ mana. Oryhmara mã toto. Tuhke tarõkõ ypoetoryme exĩko mana, tykase Jezu Pauru osenety.

11 Moroto Pauru okynahxo kynexine toiro jeimamyry zokonaka morotõkõ amorepary poko Ritonõpo omiry poko.

12 Morarame terekatume toehse Kario ahtaõ Akaia po, tõximõse toto juteu tomo Pauru apoise, arotohme terekatu a.

13 Ynara tykase toto:

— Mose Ritonõpo poko tyoro sã amorepatõ, kuesẽkõ omipona pyra kuehtohkõme, tykase toh

repe.

¹⁴ Tōtururu se Pauru kynexine repe. Yrome Kario ynara tykase juteu tomo a:

– Etatoko pahne juteu tomo, imepỹ totapase ahtao eya ĕmary āpuruhpyry taka, ōmipona xine exiry.

¹⁵ Yrome atamurukō omihpyry omipona pyra ahtao oty kara, anapoipyra ase. Morohne poko kary etary se pyra ase, tykase mokyro Kario.

¹⁶ Moro tae mokaro taropose ropa eya.

¹⁷ Morarame Soxitene tapoise kyreku tomo a. Mokyro juteu tō atamorepatoh esē roropa kynexine. Typipohse eya xine terekatu ĕpataka, yrome Kario oty kara kynexine.

Ātiokia pona ropa Pauru tō ytotoṑpyry

¹⁸ Moroto ro Pauru tuhke tynyhse. Morotoino tōsekazumaxīpo Jezu poetory tomo a toytose ropa Pauru, wapu ae, Xiria pona. Imaro toytose Pirixira, Akira, enara. (Moroto tūsety tysahkapose ropa Pauru a Sĕkerea po. Ajohpe pyra tonetupuh-tohme imehnomo a tōturutopōpyry poko Ritonōpo a.)

¹⁹ Morotoino Epezu pona toytose toto. Moroto tymarōkō tynomose eya Pirixira, Akira, enara. Mame juteu tō atamorepatoh taka Pauru toytose, moro taōkō maro oturuse.

²⁰ – Yna maro taro exiko, tykase toto Pauru a repe. Yrome moroto tynykyry se pyra kynexine.

²¹ Tōsekazumase ropa ynororo.

– Oehnōko ropa ase oya xine, Ritonōpo a jenyokyry ropa ahtao, tykase ynororo eya xine.

²² Morotoino toytose ynororo wapu ae Sezarea pona. Morotoino Jerusarē pona toytose. Moroto Jezu poetory tō maro tōturuxīpo Ātiokia pona toytose Xiria pō pona.

Atory oseruaomāme Ritonōpo omiry kurā arose imehnomo a

18.23–21.16

²³ Moroto tuhke tynyhse ynororo. Morotoino toytose ropa Karaxia poro, Piritia poro roropa, Jezu poetory tō ākyemaporyme.

Aporu Epezu po ehtopōpyry Korītu po roropa

²⁴ Morarame juteu toytose Epezu pona, esety Aporu. Arexātyria pata po aenuruhpyry kynexine. Kure urutōme exikety ynororo, orēpyra amorepatono Ritonōpo omiry poko.

²⁵ Mokyro tamorepase kure kynexine Ritonōpo omiry poko. Imehnō amorepaneme kynexine orēpyra samo. João ahno ĕpurihkane namorepatopōpyry poe rokē ahno ĕpurihkary waro ynororo kynexine. Yrome Ritonōpo Zuzenu omomyry waro pyra ro, Jezu poetory aka kynexine.

²⁶ Mokyro orēpyra sã tōturuse juteu tō atamorepatoh tao. Aotururu totase Pirixira tomo a. Morarame tōturukehse ahtao, tarose ynororo eya xine tytapyīkō taka kurehxo amorepatohme tyya xine.

²⁷ Morotoino Aporu toytory se toehse ahtao Akaia pona, takorehmase ynororo Jezu poetory tomo a, Epezu pōkomo a. Pape tymerose eya xine, Jezu poetory tō Akaia pōkō neneryme. Ynara tykase toto:

– Ah mose amaro xine nexino, oepekōme, tykase toto. Mame toeporehkase ynororo ahtao, Jezu poetory tō takorehmase eya itamurume. Typynanohse toexirykōke Ritonōpo a Jezu tone-tupuhse eya xine.

²⁸ Toto takorehmase Aporu a juteu tō poremākaporyke eya toto zururuhta orēpyra samo. Tutuarōtanohpose toto eya Ritonōpo omiry ekaroryke eya imoihmākō neneryme.

– Jezu mokyro Ritonōpo mūkuru nymyry, Kypynanohnekomo, tykase ynororo eya xine.

19

Pauru Epezu po ehtopōpyry

¹ Morarame Aporu Korītu po ahtao, Pauru toytose osema ae pata tō poro Epezu pona. Moroto Jezu poetory tō tonese eya.

² Mame mokaro a tōturupose Pauru. Ynara tykase ynororo eya xine:

– Ritonōpo a Tuzenu tokarose oya xihne, Jezu enetuputyryhta oya xihne? tykase Pauru toto a tōturupose.

– Kū. Tuaro pyra reh ynanahse Ritonōpo Zuzenu poko, tykase toto tozuhse Pauru.

³ – Onoky omi poe tōpurihkase matou? tykase Pauru eya xine.

– João namorepatopōpyry poe rokē tōpurihkase yna, tykase toto.

⁴ Ynara tykase Pauru eya xine:

– João omi poe tōpurihkase awahtao xine kure repe, oorypyrykō turumekase oya xine ahtao. Yrome ynara tykase João tuhkākomo a: “Okomino

imepỹ oehnõko mana Ritonõpo mũkuru. Mokyro enetupuhtoko oesẽkõme,” tykase João, Jezu poko, tykase Pauru eya xine.

⁵ Morarame morara kary etaryke tyya xine tõsẽpurihkapose ropa toto eya, Jezu Kyrixtu enetuputyryke tyya xine.

⁶ Morarame toto zupuhpyry pona Pauru a tomary tyrise ahtao, tomõse Ritonõpo Zuzenu toto kurohtaka. Tyotyorõkõ omiry ae tõturuse toto Ritonõpo Zuzenu poe. Ritonõpo omiry poko roropa tõturuse toto.

⁷ Morotõkõ tuhke hkopyra kynexine, 12me orutua komo.

⁸ Mame juteu tõ atamorepatoh taka Pauru toytose. Orẽpyra tõturuse toto a. Oseruao nuno taropose eya toto amorepary poko Ritonõpo tuisame exiry poko.

⁹ Yrome imehnõ Pauru omipona pyra kynexine, Jezu enetuputyry se pyra toh kynexine tosẽkõme. Pauru namorepatopõpyry Jezu poko typoihtose eya xine tuhkãkõ netaryme. Morara exiryke mokaro turumekase Pauru a, Jezu poetory tõ maro tõturutohme. Mame kokoro rokẽ tamorepapatose toto Pauru a Tirano namorepatoh tao.

¹⁰ Moroto asakoro ikonopory taropose Pauru a toto amorepary poko rokene. Emero morotõkõ Azia põkõ tutuarõtase Ritonõpo omiry poko, juteu tomo, juteutõkara, enara.

¹¹ Pauru tyjamihtanohse Ritonõpo a kurãkõkara kurãkatohme ropa eya.

¹² Morarame Pauru wino kamisa pitiko tarose toto a, upo roropa tarose kurãkõkara apotohme, toto kurãkatohme ropa. Moro a tukurãkase ropa

toto Ritonõpo poe. Joroko tõ roropa tutūtase ropa zae xine.

Sewa mūkuru tomo

¹³ Mame juteu tõ kynexine pata tõ poro ytoketomo. Pyaxime toh kynexine. Joroko tõ tūtanohpory ropa waro sã toh kynexine. Mokaro Pauru poenopyry se kynexine repe. Yrome Jezu waro pyra toh kynexine.

— Joroko tõ tūtanohpory waro ynanase ahno ae, tykase toh repe. Mame ynara tykase toto jorokohpano a:

— Joroko, otūtako ropa mokyro ae Jezu omi poe, Pauru nekarohpyry omi poe, tykase toh repe.

¹⁴ Morara tykase Sewa poenomo 7mākomo. Jūkõ juteu. Ritonõpo maro oturuketõ tuisaryme kynexine, tamuximehxo exikety.

¹⁵ Yrome joroko a tozuhse toto:

— Jezu waro ase, Pauru roropa. Yrome awaro xine pyra ase, tykase joroko eya xine.

¹⁶ Mokaro pona tarinase jorokohpã orēpyra. Tyryhmase roropa toto itamurume eya. Toepase toto ikurūke tupoke pyra, typitypipokurukõke.

¹⁷ Mame mokaro ryhmatopõpyry poko jorokohpano a tutuarõtase toto, morotõkomo, juteu tomo, kyreku tomo, enara. Tõserehse toto porehme.

— Imehxo Jezu mana, tykase toto. Ajoajohpe Jezu onekaropyra toehse toh rahkene.

¹⁸ Morarame tuhke Jezu enetupuhnanõ tooehse tyrypyrykõ rumekary se toexirykõke.

¹⁹ Tuhke pyaxiamo a roropa tykyryrykõ tonehse, typapēkõ maro, jahkatohme, imoihmākõ ahno ěpataka. Atapona pape ehepyrõpyry 50 miu motye parata tyahkase eya xine.

20 Tuhke Jezu omipona toehse toh kynexine aomiry jamihme exiryke.

Imoity ajoajohpe ehtopõpyry Epezu po

21 Morarame pata tõ poro Pauru toytory se toehse, Masetonia poro, Akaia poro roropa Jerusarē pona ropa. Ȳnara tykase ynororo:

– Jerusarē poe Roma pona jytory se ase ipunaka, tykase.

22 Morarame asakoro takorehmananõ taropose eya Masetonia pona Timoteu, Eraxitu, enara. Ȳrome Pauru moroto kynexine, Azia po, okynã samo.

23 Morarame Jezu poetory tõ zehno toehse morotõkõ kynexine.

24 Moroto orutua kynexine esety Temetyriu. Parata tyrise eya Tiana kuhtohme: “Ritõ mose ro,” katohme tyya repe. Moro poko rokẽ tinerutãko toh kynexine, imehnõ parata rinanõ maro.

25 Mokaro tykohmase tyya tõturutohme. Ȳnara tykase ynororo eya xine:

– Jepe tomo, sero poko rokẽ tinerutãko sytatose.

26 Ȳrome mokyro kahpyry omiry etãko matose. Enẽko roropa matose. Kynyrihpyrykõ rumekapõko mana imoihmãkomo a Epezu põkomo a rokẽ pyra, Azia põkomo a roropa kynyrihpyrykõ rumekapõko mana: “Ritõ kara moxiamo, ahno nyrytyã rokene,” ãko mana kynyrihpyrykõ poko.

27 Morara exiryke tyripokehnõko kyya xine toh mana myhene. Kuesẽkõ tapyĩ, Tiana tapyĩ kurã rumekapõko mana. Ise pyra exĩko mã toto porehme. Mame Tiana imehxo exikety orẽnõko

mana. Azia pata pōkō ritō kō pyra exīko mā toto emero, tykase ynororo eya xine.

²⁸ Morara kary etaryke tyya xine tyekītapāse toto. Tōmitase toto. Ynara tykase toto:

— Tiana imehxo mana, Epezu pōkō nohpory. Kuesēkō mose ro, tykase toto.

²⁹ Morarame pata pōkō emero kui kui tykase toto. Imoity ajoajohpe toehse. Kaju tō tapoise eya xine Arixaku maro amopỹ taka toto arotohme axiny. Kaju tō Masetonia pōkō kynexine, Pauru maro aehtyamo.

³⁰ Mame moro taka tomomyry se Pauru kynexine repe imoity maro. Yrome anaomōnohpopyra imarōkō kynexine.

³¹ Azia pōkō tuisary tō Pauru epe tō kynexine. Tynmerohpyrykō taropose eya xine Pauru nenyryme: “Ytopyra exiko imoity htaka,” katopo.

³² Moro taōkō opore oturūko toh kynexine. Toitoinē Pauru tō kerekeremāko kynexine. Imehnō oturūko roropa tyoro, ajoajohpe sã toexirykōke. Tuhke zuarōkō kara tooehse roropa morotona.

³³ Morarame Arexātere tupurohmase juteu tomo a mokaro ēpataka. Toto mynyhpākapory se kynexine tomary ke tōturutohme repe.

³⁴ Yrome juteume aexiryke aotururu etary se pyra toh kynexine. Toepanaikase toto. Opore tōturuse okynano.

— Tiana imehxo mana, Epezu pōkō nohpory. Ritōme mana, tykase toto.

³⁵ Morarame pata esē omiry merone tooehse. Imoity tymnyhpākapose tyya ahtaō ynara tykase ynororo eya xine:

– Orutua komo, Epezu pōkomo, kuetatoko. Tiana tapyĩ pyno sytatose tarōkōme kuexirykōke. Topu roropa kapu ae aepukahpyry pyno sytatose. Moro waro sytatose porehme.

³⁶ Moro poko: “Ajojhe,” kasaromepyra imehnō mana. Morara exiryke mynyhme ehtoko. Ajoajohpe pyra ehtoko.

³⁷ Xiaro moxiã menehtou. Yrome Tiana tapyĩ onyryhmara toh mana. Onypoihtopyra roropa toh mana.

³⁸ Naeroro moxiaro hxiroxy se Temetyriu tō ahtao, parata rinanō maro, ah ynaroro narō toto terekatu ēpataka. Tuisa konōto omihpyry omipona pyra toehse toto ahtao ihxirōko mǎ toto.

³⁹ Yrome ōturuporykō se awahtao xine, tuisa omihpyry poko, oturupotoko terekatu tomo a, oximōme toehse toto ahtao.

⁴⁰ Otarāme sero pokoino, ajoajohpe oexirykō pokoino kykerekematorỹko mǎ toto tuisa netyryme. Morara ahtao otara āko sytatou, tuisa konōto ezuhnōko? tykase ynororo eya xine.

⁴¹ Morara kary etaryke tyya xine toytose ropa toto tytapyĩkō taka.

20

Masetonia pona Pauru ytotopōpyry Akaia pona roropa

¹ Morarame imoihmākō toytose ropa ahtao, tytapyĩkō taka, Jezu poetory tō tykohmase Pauru a toto ākyematohme, tōsekazumatohme roropa. Mame tōsekazumaxīpo toytose ynororo Masetonia pona.

² Masetonia poro toytoryhtao morotōkō Jezu poetory tō toanahtose eya. Tamorepase roropa

toto eya zae ehtoh poko. Morotoino Akaia pona toytose ynororo.

³ Moroto oseruao nuno tonahkapose eya. Morotoino Xiria pona toytory se toehse repe. Yrome tapoiry se juteu tō exiryke toeramase ropa ynororo Masetonia pona ropa.

⁴ Imaro toytose toto Sopatoro, (Piro mūkuru kynexine Perea pō mūkuru), Tesaronika pōkō ro-ropa Arixtau, Sekūtu, enara te, Kaju roropa Terepe pono, Timoteu roropa, Azia pōkō roropa Tikiku, Tyropimu, enara.

⁵ Toytose toto osemazuhme Tyroa pona, yna eraximase.

⁶ Mame Oseahmatoh Wyi poko Iporutatoh maro pyra otyhkaxīpo ynanytoase Piripo poe. 5me tynyhse yna wapu ae yna ytory poko Tyroa pona. Mame moroto 7me ynanynykyase.

Pauru ytotopōpyry Tyroa pona

⁷ Morarame oserematoh kohmamyry ae, tōximōse yna imehnō Jezu poetory tō maro, Jezu orihtopōpyry poko wenikehpyra ehtoh enahse. Yrokokoro toytotohto oturuse tōmehse Pauru toto maro.

⁸ Tapyi zara tao saereme kynexine yna oximōtoh tao, nāparina ke.

⁹ Moro tao Pauru etananō kynexine. Tapyi eutary pota tao nuasemā kynexine sokohme. Esety Eutiku. Pauru otururu etaryhtao tyya tynyhse ynororo. Mame zara tae toepukase ynororo nono pona. Toorihse.

¹⁰ Yrome Pauru tyhtose tapyi tae. Tosekumuru po typorohse ynororo aepukahpyry anŷtohme ropa tapory pona.

– Oserehpyra ehtoko. Oseremãko ropa nase, tykase Pauru eya xine.

¹¹ Morarame tõnuhse ropa zara taka ahtao, Jezu orihtopõpyry poko wenikehpyra ehtoh tonahse eya xine rahkene. Morarame tõtuhkehse tahtao xine tõturuse ropa Pauru toto netaryme. Mame tõmehse ahtao toytose ynororo rahkene.

¹² Tãkye rokẽ mokaro toehse nuasemã tõsemãse ropa exiryke. Mame itapyĩ taka tarose ropa toto a.

Tyroa poe Pauru ytotopõpyry Miretu pona

¹³ Morarame wapu ae ynanytoase Asoso pona Pauru eporyse ropa, pupu po rokẽ toytose exiryke.

¹⁴ Mame Asoso po Pauru tõtyrise roropa. Morotoino Mitirene pona ynanytoase.

¹⁵ Yrokokoro ynanytoase Kioso ahmõtary kuroko topohme. Morotoino yrokokoro Samoso pona ynanytone. Yrokokoro Miretu nakuataka ynanotyryhkase.

¹⁶ Totypotyry se pyra Pauru kynexine Epezu po, okynã se pyra toexiryke moro pata po Azia po. Axĩ toytory se kynexine Jerusarẽ pona, Oseahmatoh Pëtekoxite enery se toexiryke.

Pauru osekazumatopõpyry Epezu po

¹⁷ Morarame Miretu po Pauru ahtao imehnõ tonyohse eya Epezu pona, Jezu poetory tõ tuisary eahmase, tyya toto ytotohme.

¹⁸ Mame mokaro tooehse ahtao imaro xine tõturuse ynororo tynenehpotyã maro. Ynara tykase ynororo eya xine:

– Juaro matose. Pake tarona oehne oya xine Jezu poko ãmorepase xine.

19 Oesëkõme jexiry se pyra exiase, ynoro rokë Kuesëkõme exiryke. Jezu omipona pyra oexirykõke roropa yxitase. Itamurume eanahtoase jorihmapory se juteu tõ exiryke.

20 Åkorehmarykõ se jexiryke yronymyryme erokuase Ritonõpo omiry ekarory poko oya xine, aomipona oehtohkõme. Oximõme awahtao xine kuamorepatose, atapyíkõ taka ytokehpyra roropa exiase.

21 Oturuase juteu tõ maro, juteutõkara maro roropa, tyrypyrykõ rumekatohme eya xine Jezu Kyrixtu enetupuhtohme eya xine tosëkõme.

22 Seromaroro Jerusarë pona ytõko ase, Ritonõpo Zuzenu a jaroporyke. Yrome zuaro pyra ase, otara jyrîko toh mã otarame, tykase Pauru toto a.

23 – Jëmapõko toh mana ãpuruhpyry taka. Utu-arimapõko roropa toh mana. Moro rokë waro ase Ritonõpo Zuzenu poe. Morara jurûko toh mã emero pata tõ punero.

24 Yrome oserehpyra sã rokë ase. Osepyno pyra ase, jorikyry zuno pyra. Toiro, jerohtoh otyhkary se rokë ase. Jezu Kyrixtu nyrohmanoh-potopõpyry otyhkary se ase. Morara exiryke oturûko ase imehnõ maro Ritonõpo omiry poko, mokaro kurâkatohme Ritonõpo a, tyrypyrykõ rumekaryhtao eya xine, Jezu enetuputyryhtao roropa eya xine.

25 – Toytoytose ywy Ritonõpo omiry ekarose oya xine, oesëkõme aexiry poko. Taroino jũme jenezomopyra matose sero nono po, tykase Pauru toto a.

26 – Morara exiryke ynara ãko ase oya xine, Jezu

onenetupuhpyra awahtao xine ehxiropyra ase,

²⁷ Ritonõpo nekaropohpyry ekaroase emero oya xine exiryke.

²⁸ Osepyno ehtoko. Jezu enetupuhnanõ roropa pyno ehtoko emero, toto esãme oexirykõke Ritonõpo Zuzenu poe. Mokaro mã topekahse Jezu a toorikyry ke.

²⁹ Ynara zuaro ase, toytose jahtao oenekunohnanõkõ oehnõko mana, Jezu rumekapose oya xine.

³⁰ Amaro xine exiiko mã ajoajohpãkomo owino xine roropa. ãmorepatorỹko mã toto tyoro, tymaro xine oytotohkõme.

³¹ Naeroro, tomeseke ehtoko, osenekunohpopyra oehtohkõme. Wenikehpyra ehtoko roropa ãmorepatopõpyrykõ poko ya. Oseruao jeimamyry kuamorepatose kokoro rokene. Oxixikariase opoko xine.

³² – Seromaroro orumekatorỹko sã ase rahkene. Yrome Ritonõpo opyno xine ro mana, tykase Pauru toto a. – Ritonõpo omiry ouzenutanohpotorỹko mana, aomipona oehtohkõme. Mame Jezu oepyyry ropa ahtao imaro ytõko matose, emero ipoetory tõ maro.

³³ Imehnõ mõkomory poko penetara exiase, zupõkõ poko, itinerũkõ poko roropa.

³⁴ Tuaro matose. Ýwy roro erokuase yna nykyryry epekahtohme.

³⁵ Erokuase onenerykõme, ysã oerohtohkõme jamihmãkõ kara akorehmatohme, rupomãkõ zuzenutanohtohme. Jezu omihpyry a keh wenikehpyra ehtoko, ynara tykase ynororo:

“Ākorehmarykohtao imehnomo a kure repe, yrome tākye kuhse exīko mase imehnō akorehmaryhtao oya,” tykase Pauru eya xine.

³⁶ Morara tōturukehxīpo tosekumuru po typorohse ynororo, Ritonōpo maro tōturutohme, mokaro maro.

³⁷ Morarame tyxitase toto itamurume. Ipymyry ae tapoise ihnamotohme eya xine aytoryke ropa.

³⁸ Emynyhmāko toto itamurume Pauru omiry etaryke tyya xine. “Taroino jenezomopyra matose sero nono po,” karyke roropa eya. Morarame Pauru maro toytose toto, aytory enese wapu ae.

21

Pauru ytotopōpyry Jerusarē pona

¹ Morotoino mokaro rumekaxīpo ynanytoase topohme yna ytotohme Koso pona. Yrokokoro Rote pona roropa. Morotoino Patara pona.

² Moroto wapu aka ynanotyriase Penixia pona ytokety aka. Mame ynanytoase rahkene.

³ Morotoino toytose yna. Ahmōta Xipere ynane-nease yna pozery wino. Ikuroko ynanytoase Xiria pona. Tiro pona ynanotyryhkase mōkomo nomotohme.

⁴ Jezu poetory tō eneryke yna a moroto ynanynykyase omazūmykaponato ae. Mame mokaro Ritonōpo Zuzenu poe ynara kynako toto:

– Ytopyra exiko Jerusarē pona, kynako toto Pauru a.

⁵ Morotoino ynanytoase ropa. Yna maro nytoase toto pata hnaka typyxiākō maro, typoenōkō

maro roropa, enara. Mame tuna ehpio yna esekumuru po ynanyporotyase oturutohme Ritonõpo maro.

⁶ Morotoino tõsekazumase yna ahtao ynanotyriase ropa. Mokaro toeramase ropa toto tytapyĩkõ taka.

⁷ Mame Tiro poe ynanytoase Pytoremaita pona. Moroto Jezu poetory tõ maro toiro ynanynykyase.

⁸ Yrokokoro ynanytoase Pauru maro Sezarea pona, Piripe tapyĩ taka. Jezu poko urutõ ynororo kynexine. Mokyro kynexine pake Peturu tõ nymenekahpyry 7mãkõ maro Jezu poetory tõ Jerusarẽ põkõ akorehmaneme.

⁹ Mokyro ãxiry tõ asakoropane kynexine, tyniotary satokõkara. Urutõ kõ mokaro Ritonõpo poe.

¹⁰ Moroto tuhke tynyhse yna ahtao, imepỹ urutõ tooehse Jutea poe, esety Akapu.

¹¹ Mokyro tooehse ahtao tomary tymyhse tyya tupupuru maro Pauru metỹ eary ke. Ynara tykase ynororo:

– Ynara ãko Ritonõpo Zuzenu: “Sẽ sã mã Pauru myhnõko toto, Jerusarẽ põkomo, ekarotohme juteutõkara a,” ãko, tykase.

¹² Morara kary etaryke yna a ynanoturuase repe Pauru a, ytopyra aehtohme Jerusarẽ pona.

¹³ Yrome ynara tykase ynororo:

– Oty katoh xitãko matou? Jesenakunuhkapõko matose. Ymykyry zuno pyra ase. Jorikyry zuno pyra roropa ase. Jerusarẽ pona ytõko ase. Jyhtomaryhtao eya xine Jezu omiry pokoino oty kara ase jesẽme aexiryke, tykase ynororo yna a.

¹⁴ Morarame yna omiry etary se pyra Pauru exiryke, ynanurukepyase ynororo.

– Ah nytono Ritonõpo maro, ynanase ipoko.

¹⁵ Morotoino ynanatakimase Jerusarẽ pona yna ytotohme.

¹⁶ Yna maro Jezu poetory tõ Sezarea põkõ nytoase Jerusarẽ pona. Yna aroase toto tapyi taka, Menasõ tapyĩ taka nyhse. Menasõ Xipere põ kynexine. Pake Jezu poetoryme ynororo.

¹⁷ Mame Jezu poetory tõ Jerusarẽ põkõ tãtãkyemase toto yna eneryke.

Pauru oturutopõpyry Tiaku maro

¹⁸ Yrokoro ynanytoase Pauru maro Tiaku tõ maro oturuse, Jezu poetory tõ esã maro.

¹⁹ Taomikase tahtao Pauru tõturuse toto maro, Ritonõpo Zuzenu maro toerohtopõpyry poko juteutõkara maro.

²⁰ Mame Pauru omiry etaryke tyya xine tãkye toehse toto.

– Kure mase, tykase toto Ritonõpo a. Mame Pauru a ynara tykase toto:

– Etako pahne jepe, tuhke juteu tõ roropa Jezu poetoryme toehse. Mokaro emero Ritonõpo nymeropohpyry Moeze a omipona exiketomo.

²¹ Ynara kary totase eya xine opoko: “Pauru ynara juteu tõ amorepãko juteutõkara rãnao: ‘Moeze omihpyry irumekatoko. Opoenõkõ aĩpotapihpyry onysahkara ehtoko. Atamurukõ namorepatopõpyry irumekatoko,’ ãko mana,” katopõpyry totase eya xine opoko.

²² Morara exiryke otara ãko sytatou Jezu poetory tomo a oximõme toto oepiryhtao? Ooehstopõpyry ropa waro toehse tahtao xine oehnõko toh mana tarona.

²³ Naeroro ynara kary se ynanase oya. Asakoropane Jezu poetory tō taro mana. Tynekarorykō arōko mā toto Ritonōpo maro Oturutoh taka tyrypyrykō korokatopōpyry waro imehnō ehtohme.

²⁴ Mokaro maro ytoko tyrypyrykō korokaponanō maro. Oximerehkapoko roropa imehnō emero awaro ehtohme, opoko: “Ajohpe,” kara toto ehtohme, Ritonōpo nymeropohpyry Moeze a omipona oexiry waro toto ehtohme.

²⁵ Yrome juteutōkara Jezu poetoryme toehse ahtao: “Moeze omihpyry omipona ehtoko roropa,” kara ynanase eya xine. Ynara rokē ynanymeroase inenerykōme: “Ahno neponāmary zotỹpyry poko pyra ke ehtoko. Munu onenahpyra ke ehtoko roropa. Esenamyhpyry roropa onōpyra ehtoko. Imehnō nohpo tō poko pyra roropa ke ehtoko. Opyxiākō maro rokē ehtoko, enara rokene,” me ynanymeroase, tykase Tiaku eya.

²⁶ Morarame mokaro maro asakoropane exiketō maro tōturuse Pauru. Yrokokoro toto maro toytose ynororo tyrypyrykō korokatopōpyry ekarotohme. Ritonōpo maro oturutoh taka tomōse ynororo toto maro, Moeze omihpyry omipona toexiry waro imehnō ehtohme. Imeīpo tuhke pyra tōmehse ahtao tynekarorykō ekarory se Ritonōpo a toto.

Pauru apoitopōpyry Ritonōpo maro oturutoh tao

²⁷ Morarame omazūmykaponato kohmāsasaka ahtao, Pauru tonese Ritonōpo maro oturutoh tao juteu tomo a, Azia pōkomo a. Imoihmākō taomipohtomase eya xine, Pauru zetū tanỹpose eya xine Pauru apoitohme toto a.

28 Ynara tykase toto tōmitase opore:

— Orutua komo, Izyraeu tomo, yna akorehmatoko! Mose imehnō amorepāko popyra, pata tō poro, tykase toto Pauru poko. — Kypoihtotorỹko mana. Moeze omihpyry kerekeremāko roropa mana, sero pata kurā poihtōko roropa mana. Sero-maroro juteutōkara tonehse eya Ritonōpo maro oturutoh taka, sero Tapyi Kurā rypyhpyhtose, tykase toh repe.

29 Moro tao Pauru juteu kara maro enehpyryme tuaro toh repe. Mokyro esety Tyropimu. Mokyro tonese eya xine pata po Pauru maro. “Mokyro tonehse Pauru a Ritonōpo tapyĩ taka,” tokarose eya xine repe, tōsenekunohse toto.

30 Morara kary etaryke tyya xine pata pōkō emero tyekĩtapāse. Oximōme tooehse toto tururume Pauru apoise. Mame Pauru tutūtanohse sororohme apory poko Ritonōpo maro oturutoh tae. Tapyi tysorotohtose roropa eya xine.

31 Pitiko Pauru etapāko toh kynexine repe. Yrome imehnō toytose koroneu zuruse. Ynara tykase toto:

— Jerusarē pōkō ahno etapāko mā toto emero, tykase toto.

32 Morara kary etaryke tyya, axĩ toytose ynororo soutatu tō maro sajētū tō maro ahno moity htaka. Mame koroneu tonese tyya xine ahtao soutatu tō maro Pauru turumekase eya xine.

33 Mame koroneu a Pauru tymyhpose asakoro keti ke.

— Onoky mose ro esety? Oty pokoino jehno matou? Oty tyrise eya? tykase koroneu mokaro a.

³⁴ Yrome azaazahkuru tōturuse toto eya. Morara exiryke zuaro pyra ynororo kynexine, Pauru ryhmatopōpyry waro pyra. Morara exiryke tytapyikō taka Pauru tarose soutatu tomo a.

³⁵ Zara epyī ameke pyra ahtao Pauru tarose tonao xine soutatu tomo a, jehno mokaro exiryke.

³⁶ – Etapako! Etapako! tykase toto soutatu tomo a repe, toto mykapo.

“Ehxiropyra ase,” katopōpyry Pauru a

³⁷ Mame tapyi eutary pota tao tahtao, ynara tykase Pauru koroneu a:

– Amaro oturuxi aporo ajohpāme samo, tykase ynororo eya.

– To! Kyreku omiry waro hmahno? tykase koroneu.

³⁸ – Ejitu pō kara hmahno? Mokyro a tarōkō oxietū tanŷpose pake hkopyra. Mame tuhke typyreke exiketō tarose ahno esaka pyra eya, tykase.

³⁹ Yrome ynara tykase, Pauru a tozuhse:

– Arypyra, juteume ase, Taasu po aenuruhpyry, Xirixia pō po. Ypatary pitiko pyra mana. Morara exiryke moxiā maro jotururu se ase, tykase ynororo eya.

⁴⁰ – Oturuko, tykase koroneu.

Morarama opyi po Pauru xikihme toehse. Tōsemahxirarahmase toto ēpataka ynororo. Tymynyhpāse toto ahtao tōturupitose Pauru toto netaryme juteu omiry ae. Ynara tykase ynororo:

22

¹ – Wekyry tomo, kuetatoko pahne. Ehxiropyra ase ynyrihpyry poko ynamorepatopōpyry poko, enara.

² Mame juteu omiry ae Pauru otururu etaryke tyya xine tymynyhpãse toh emero. Mame Pauru tõturuse ropa.

³ – Juteu ase, tonuruse ywy Taasu po, Xirixia põ po. Yrome tuãtanohse ywy sero pata po Jerusarẽ po. Tamorepase ywy Kamarieu a. Zae jamorepane kytamurukõ omihpyry poko. Orẽpyra Ritonõpo omipona jexiry se exiase asã xine.

⁴ Jezu poetory zehno exiase roropa. Itapyĩkõ taka ytoase toto apoise, arotohme ãpuruhpyry taka, orutua komo, nohpo tomo, enara. Aorihmaporykõ se exiase.

⁵ Ritonõpo maro oturuketõ tuisary zuaro mana, ajohpe pyra jexiry waro. Mokaro roropa tamuxi tõ ajohpe pyra jexiry waro mã toto. Tynymerohpyrykõ tokarose ya arotohme juteu tõ neneryme Tamaxiku po, Jezu poetory enehtohme ropa ya tymyhse, Jerusarẽ pona, toto ãmapotohme ãpuruhpyry taka.

Pauru oturutopõpyry Jezu poetoryme toehtoh poko

(Atos 9.1-19; 26.12-18)

⁶ – Morarame jytoryhtao Tamaxiku pona, Tamaxiku moe pyra ahtao, tãxiahtao, kaino jetonie saereh nase.

⁷ Nono pona epukase. Omi etase. Ynara nase: “Sauru, Sauru, oty katohme yyryhmãko mah? ypoetory tõ ryhmãko? Sam kamexipõko mase ya,” nase.

⁸ – “Onoky hma?” ase eya, oserepyase.

– “Ywy ase Jezu Nazare pono. Oty katoh ypoetory ryhmãko mah?” nase ynororo ya.

9 – Ymarõkõ saerehkatoh enease toto, yrome aomiry onetara toh nexiase.

10 Mame ynara ase: “Oty rîko ha?” ase eya.

– “Owõko ropa xikihme,” nase ynororo. “Ytoko Tamaxiku pona. Moero awahtao ypoetory eny-ohnõko ase ãmorepase jomiry poko,” nase ya Jezu.

11 – Morarame ezuru a tonukehkase jexiryke, jaroase toto jemary poko, Tamaxiku pona.

12 Moroto jahtao Anania noepyase ya. Mokyro, Moeze nymerohpyry omipona exikety. Mokyro poko: “Kure,” ãko juteu tō emero.

13 Mokyro tooehse ahtao ya ynara nase: “Sauru jakorony, oenutako ropa,” nase ya.

– Morara tykase exiryke osenuhmase ropa. Anania enease.

14 Ynara nase ropa Anania ya: “Ritonõpo, kytamurukõ esē, omenekase typoetoryme oehtohme, tōmipona roropa oehtohme, Tumũkuru kurã enepotohme oya, aomiry etapotohme roropa oya.

15 Imehnõ tuarõtanohpõko mase enetopõpyry poko oya, etatopõpyry poko roropa oya.

16 Seromaroro oty eraximãko hma osēpurihkapopyra, Ritonõpo a oorypyry korokatohme, Jezu Kyrixtu oesēme ehtohme,” nase Anania ya.

Pauru enyohtopõpyry Jezu ekarotohme juteutõkara a

17-18 – Morarame tarona tooehse ropa jah-tao, jotururuhtao Ritonõpo maro, imaro oturu-toh tao, juaro ro Jezu enease. Ymaro noturuase. Ynara nase ya: “Axĩ ke mya ytoko Jerusarẽ poe.

Tarõkõ õmiry etary se pyra exiiko toh mana, ypoko õtururuhtao,” nase Jezu ya.

19 – Yrome ynara ase eya: “Tarõkõ juaro nase toto. Opoetory zehnotonõpo ase. Atamorepa-toh tae aroase toto äpuruhpyry taka. Zuaro nase tarõkomo.

20 Exitewão etaparyhtao etapananõ maro exiase, zupõkõ apoiko. Imehnõ tuarõtanopyhpõ kynexine ynororo opoko. Täkye exiase mokyro etaparyhtao eya xine,” ase eya.

21 – Yrome ynara nase ropa ynororo ya: “Ytoko. Aaropõko ase mya juteutõkara a,” nase Jezu ya, tykase Pauru juteu tomo a.

22 Morara kary etaryke tyya xine Pauru zehno toehse ropa toto: “Juteutõkara a aaropõko ase,” kary etaryke tyya xine.

– Mose etapatoko! Popyra nase, tykase juteu tomo soutatu tomo a.

23 Pauru zetũke tõtupokase toto, kakoxi nono tomase roropa eya xine.

24 Morara exiryke Pauru taropose koroneu a soutatu tõ tapyĩ taka.

– Mose ipipohtoko, tykase ynororo soutatu tomo a repe, orẽpyra juteu tõ sekere karyke Pauru poko.

25 Yrome tymykyryhtao ynara tykase Pauru sajõtu a:

– Romanome jexiryke ypipohpyra exiko kowenu omipona, jyhxiropyra imehnõ exiryke terekatu õpataka, tykase.

26 Morara tykase exiryke sajõtu toytose koroneu a oturuse:

– Onypipohpyra exiko, romanome mokyro, tykase ynororo koroneu a.

²⁷ Morarame koroneu toytose Pauru a oturuse:

– Etako pahne, ajohpe pyra romanome mahno? tykase.

– Ÿ, romanome ase, tykase Pauru eya.

²⁸ Mame koroneu ynara tykase Pauru a:

– Tuhke tineru ekaroase kowenu a romanome jehtohme, tykase ynororo.

– Yrome ywy romanome jenurune, papa romanome exiryke, tykase Pauru eya.

²⁹ Morarame Pauru turumekase toto a. Onypipohpyra tokurehse toto. Mokyro koroneu tōserehse, romano tymyhse typoetory a exiryke, ipipohpory se toehse toexiryke roropa. Romano kowenu omiry ynara āko: “Romano onypipohpyra ehtoko,” āko.

Kōseriu ēpataka Pauru ehtopōpyry

³⁰ Yrokokoro Pauru tymyhpokapose ropa eya. Ritonōpo maro oturuketō tuisary tō tonehpose tamuximākō maro tōturupotohme eya xine. “Oty pokoino juteu tō mose zehno nae?” katohme eya xine. Mame toto ēpataka Pauru tonehse eya aoturutohme.

23

¹ Morarame Pauru a mokaro tŷme tonese aporo tōturutohto xine eya. Ynara tykase ynororo eya xine:

– Wekyry tomo, ajohpe pyra ase. Kokoro rokē Ritonōpo omipona ase, tykase ynororo eya xine.

² – Ajo! Ītapihmoko, tykase Anania, Ritonōpo maro oturuketō tuisary.

³ Ynara tykase Pauru eya:

— Onekunohto! Ritonõpo awānohnõko mana morara karyke oya. Ya oturupose oporohno Moeze omihpyry waro oexiryke. Yrome aomihpyry omipona pyra mase, jẽpatapihmoporyhtao oya, tykase Pauru eya.

⁴ Mame imarõkomo a Pauru tozuhse roropa. Ynara tykase toto eya:

— Oty katoh morara ãko mah Ritonõpo maro oturuketõ tuisary a? Ipoihtõko sã mase, tykase toto.

⁵ — Wekyry tomo, zuaro pyra akene. Ritonõpo maro oturuketõ tuisaryme pyra ekarono, tykase Pauru. — Ynara tymerose exiryke Ritonõpo omiryne: “Oesẽkõ kure rokẽ tyritoko,” ãko sero poko nase Ritonõpo omiry, tykase Pauru.

⁶ Mame Pauru tuhkãkõ waro toehse. Tuhke satusu tomo, tuhke roropa parixeu tomo. Naeroro ynara tykase ynororo eya xine opore:

— Wekyry tomo, parixeume ase. Papa roropa parixeume kynexine. Seroae terekatu a azahkuru jekarõko matose aorihtyã ãsemãkapory ropa enetuputyryke ya, tykase ynororo eya xine.

⁷ Morara kary etaryke tyya xine tõsezusezuhse toto, parixeu tomo satusu tõ maro. Parixeu tõ Pauru marõkõme toehse.

⁸ Satusu tõ aorihtyã ãsemamyry ropa onenetupuhpynomo, Ritonõpo nenyoyhtyã kapu ae te, zuzenu roropa onenetupuhpynõ kynexine. Yrome parixeu tõ morohne enetupuhnõko.

⁹ Morara exiryke toepanaikase toto tõtururukohtao imoihmãkomo. Mame Moeze

omihpyry warõkõ towõse xikihme tõturutohme. Parixeu tõ kynexine. Ynara tykase toto:

– Mose azahkuru pyra nase. Otarãme Ritonõpo nenyokyhpyry tõturuse mã imaro. Morara exiryke jehno pyra sehtone, Ritonõpo poetory zehno pyra, tykase toto.

¹⁰ Mame moro taõkõ tõxienonohse itamurume. Mame Pauru tywyhtywyhmaryhtaõ eya xine sou-tatu tõ tonyohse koroneu a Pauru arotohme ropa tytapyõkõ taka.

¹¹ Morarame koko Jezu tõturuse Pauru maro. Ynara tykase ynororo eya:

– Tãkye exiko Pauru. Jerusarẽ põkõ mutu-arõtanopyase toh ypoko. Moro saaro Roma põkõ roropa tuarõtanohnõko mase ypoko, tykase Jezu eya.

Pauru etapary se imehnõ ehtopõpyry repe

¹² Morarame yrokokoro juteu tõ oximõme toehse Pauru etapary se exiketomo.

– Otuhypra sehtone, eukuru onõpyra roropa sehtone Pauru etapatoh ponãmero kyya xine, tykase toto.

¹³ 40me motye Pauru etapary se exiketõ kynexine.

¹⁴ Mame toytose toto tytamuxirykomo a, Ritonõpo maro oturuketõ tuisary tomo a roropa oturuse. Ynara tykase toto eya xine:

– Otuhypra ynanase, eukuru onõpyra roropa ynanase Pauru etapatoh ponãmero yna a.

¹⁵ Naeroro kokoro koroneu a Pauru enehpoko oya, õturupotohme samo. Ynanase eraximãko etapatohme, tykase toto eya xine, tytamuxirykomo a.

¹⁶ Morara kary totase Pauru patumy a. Mame toytose ynororo soutatu tō tapyĩ taka Pauru zuruse.

¹⁷ Morarame Pauru a sajētū tykohmase tyya.

— Mose nuasemã arota aoturutohme koroneu a, tykase ynororo.

¹⁸ Mame tarose eya. Ynara tykase ynororo koroneu a:

— Mose Pauru nenehpohpyry oturuse amaro, tykase.

¹⁹ Mame emary poko mokyro tarose koroneu a mya, tōtururukō onetara imehnō ehtohme.

— Aimo, oty kary se hma ya? tykase ynororo eya.

²⁰ Ynara tykase ynororo:

— Juteu tō otururu etano. Oya Pauru aropōko toh mana kokoro, kōseriu tomo a, imaro tōturutohkōme ropa.

²¹ Yrome anaropyra exiko. 40me motye etapary se exiketō mana Pauru eraximãko, etapatohme. Otuhpyra, eukuru onēpyra, enara toh mana Pauru etapary se toexirykōke. Seromaroro oehnōko toh mana oturuse amaro, tykase ynororo eya.

²² Mame koroneu a nuasemã taropose ropa:

— Sero onekaropyra ropa exiko imehnomo a, tykase ynororo eya.

Pauru arotopōpyry kowenatu ěpataka

²³ Morarame koroneu a asakoro kapitão tykohmase tyya. Ynara tykase ynororo eya xine:

— 200me soutatu enehpoko, Sezarea pona oytotohkōme, 70me kawaru po ytoketō maro, 200me roropa tywaratake exiketō maro, tykohmãsehxo ahta oytotohkōme.

24 Kawaru tō enehpoko Pauru ytotohme epo, tomeseke arotatoko kowenatu Perixi a, tykase.

25 Mame pape tymerose eya aropotohme. Ynara tymerose eya Perixi neneryme:

26 “Ynymerohpyry moro oneneryme. Jepe nymyry mase Perixi. Ywy ase Kyrautiu Rixia. Kure pãna mã repe?

27 “Mokyro Pauru tapoise juteu tomo a, etap-atohme repe. Yrome soutatu tomo a towomase, romanomé exiryke.

28 Mokyro aroase juteu tō kōseriu ěpataka azahkuru exiry waro jehtohme repe.

29 Yrome axĩ zuaro toehse ywy. Romano kowenu omihpyry poko mose onyhxiropyra toh nexiase, tytamuxiry tō omihpyry poko rokene. Morara exiryke ěmapory se pyra exiase āpuruhpyry taka. Etapapory se pyra roropa exiase.

30 Mame: ‘Juteu tō mokyro etapary se,’ kary totase ya. Morara exiryke aropoase myaro. Pauru zehnotokō roropa aropōko ase oya, ihxirotohme onetaryme. Enara rokē ynymerohpyry moro oneneryme.”

31 Morarame Pauru tarose soutatu tomo a, kowaneu omi poe. Koko tarose toto a Ātipatyri pona.

32 Yrokokoro pupu po rokē ytoketō toeramase ropa tytapyĩkō taka. Kawaru po ytoketō rokē Pauru maro toytose.

33 Mame Sezarea pona toeporehkase toto ahtao pape tokarose eya xine kowenatu a, Pauru roropa tokarose eya.

34 Mame pape tonese ahtao kowenatu a Pauru a tōturupose ynororo:

— Oty pō mahno? tykase.

– Xirixia pō ase, tykase Pauru. Moro waro toehse tahtao

³⁵ ynara tykase ynororo eya:

– Imeĩpo okohmãko ase ohxironanõ tooehse ahtao, tykase ynororo eya.

Mame Pauru tōmapose eya āpuruhpyry taka, kowenatu tapyĩ konõto tao.

24

Pauru hxirotopõpyry juteu tomo a

¹ Morarame omame etone tynyhse ahtao, Ritonõpo maro oturuketõ tuisary Anania tooehse imehnõ juteu tō tuisary tō maro. Kowenu omiry waro exikety, Teaturu, tooehse imaro xine Pauru hxirose tuisa konõto Perixi netaryme.

² Morarame Pauru tykohmase ahtao eya xine tyhxiropitose Teaturu a. Ynara tykase ynororo:

– Tuisamehxo mase kowenatu Perixi. Opoko tãkye ynanase, kure oexiryke. Yna pyno oexiryke eryhmara toto, sero pata pōkomo.

³ Ose ynanase Perixi zae oexiryke, juteu tō pyno roropa oexiryke. Oerohtopõpyry poko tãkye ynanase.

⁴ Tuhke nymyry pyra jotururu se ase oya, openekepyryino. Naeroro ajohpãme sã jomiry etako aporo.

⁵ Mose Pauru ajoajohpano. Imehnõ pata tō poro ytoytokety mose ro. Tyoro amorepatõ mose ro, kowenu omipona pyra juteu tō ehtohme. Nazare pō poetory esē mose ro.

⁶ Ritonõpo tapyĩ ryhmary se monexiano. Morara exiryke ynanapoiase zuãnohtohme repe, yna tamuru Moeze omihpyry omi poe.

⁷ Yrome koroneu Rixia tooehse yna a, soutatu tō maro mokyro apoise, ipynanohse yna winoino.

⁸ Morarame yna enehpoase ynororo tarona oturutohme amaro. Oturupoko pahne eya tuaro oeh-tohme ihxirotopōpyry poko yna a, tykase Teaturu terekatu a.

⁹ – Ajojpe pyra mana, tykase toto, juteu tomo Teaturu poko.

Pauru osepynohtopōpyry Perixi netaryme

¹⁰ Morarame:

– Oturuko Pauru, tykase tomary ke kowenatu Pauru a. Mame ynara tykase Pauru:

– Tuhke tyeimāse yna tuisaryme oexiryke tākye rokē ase jotururu etaryke oya.

¹¹ Ekaroporyhtao zuaro exīko mase. 12me rokē jynykyase Jerusarē pona joepyryme. Kure Ritonōpo rise oepyase. Tarōkō mā joehtopōpyry warō.

¹² Ritonōpo maro oturutoh tao imehnō oneonezuhpyra exiase. Juteu tō atamorepa-tohtaōkō onerekohmara exiase. Osema taōkō roropa onerekohmara exiase.

¹³ Jyhxiroko toh mā repe. Yrome ehxiropyra ase, azahkuru pyra jexiryke, ajoajohpe pyra jexiryke roropa.

¹⁴ Ynara rokē kary se ase oya ypoko. Ritonōpo omiry seromato pona ase. Sero popyra moxiamo a. “Tyoro,” āko toto sero pokō. Yrome yroro. Ritonōpo enetupuhnōko ase. Aomiry roropa enetupuhnōko ase. Urutō komo a inymeropohpyry sero, Moeze a inymeropohpyry roropa sero.

15 Aorihtyã ěsemãkary ropa poko enetupuhnõko ase, moxiã samo. Kurãkomo, iiryppyrymãkõ roropa ěsemãkapõko ropa Ritonõpo mana.

16 Ritonõpo jenẽko mana. Ahno roropa jenẽko. Kokoro rokẽ erohnõko ase iiryppyryme pyra jeh-tohme, tykase ynororo.

17 — Tuhke jeimamyry imehnõ pata tõ poro ytoase. Mame jesaka oepyase ropa, tineru ekarose wekyry tõ tytinerukãkara a. Ritonõpo a ynekarory ekaroase roropa.

18 Naeroro Ritonõpo maro oturutoh tao jenease toto. Yyrypyry ykorokapoase Ritonõpo a. Imoity maro pyra exiase toiroro, tehme rokene.

19 Yrome moroto juteu tõ nexiase, Azia põkomo. Kurehxo exiry mokaro taro exiryhtao, Ritonõpo maro oturutoh tao jenehpõkomo, jyhxirory se tahta xine.

20 Ah tarõkõ noturuno azahkuru jehtopõpyry poko. Jenease toto kõseriu ěpataka tarose jahtao.

21 Toiro rokẽ opore oturuase eya xine. Ynara ase: “Seroae terekatu a azahkuru jekarõko matose aorihtyã ěsemamyry ropa enetuputyryke ya,” ase eya xine. Opore jotururu azahkuru nexiase otarame, tykase Pauru.

22 Morara kary etaryke tyya Perixi ynara tykase:

— Zomory oetãko ropa ase, koroneu Rixia tooehse ahtao. Morara ahtao zuaro exiõko ase, tykase ynororo eya xine. Perixi Jezu poetory otururu etahpõme kynexine.

23 Morarame sajẽtu tyrise eya Pauru eraseme.

— Apo epe tõ imaro nexino, akorehmatohme ise tahta xine, tykase mokyro terekatu.

Pauru oturutopõpyry Turuxira tõ maro

²⁴ Mame tuhke pyra tynyhse ahtao Perixi tooehse ropa, tyyty maro, Turuxira maro. Juteu nohpõry ynororo kynexine. Mame Pauru tonehpose tyya aotururu etatohme, Jezu Kyrixtu enetuputyry poko.

²⁵ Morarame Pauru tõturupitose toto netaryme. Ynara tykase ynororo:

– Kure Ritonõpo omipona kuahtao xine, iirypyryme pyra kuahtao xine roropa. Imeïpo kurãkõ apiakãko Ritonõpo mana. Kuãnohtorÿko roropa mana iirypyryme kuahtao xine, tykase Pauru.

– Epo õtururu ya. Zomory ropa tÿpokonohke pyra jahtao okohmãko ropa ase, tykase Perixi. Tõserehse ynororo Pauru omiry etaryke tyya.

²⁶ Tineru se roropa Pauru a ynororo, imyhpokatohme ropa repe. Morara exiryke tahxime Pauru tykohmase tõturutohme imaro.

²⁷ Morarame asakoro tyeimãse ahtao Poroxiu Pexitu tooehse, Perixi myakãme, kowenu tuisaryme. Mame tãkye juteu tõ ehtohme, tyamaro roropa toto ehtohme, Pauru onymyhpokara ropa Perixi tokurehse.

25*Pauru toytory se aehtopõpyry Ìperatu a*

¹ Morarame Pexitu Sezarea pata pona tooehse tahtao, oseruao rokẽ tynyhse moroto. Morotoino Jerusarẽ pona toytose ynororo.

² Moroto Ritonõpo maro oturuketõ tuisary tõturuse eya, imehnõ juteu tõ tuisary maro Pauru kerekeremãko. Ynara tykase toto Pexitu a:

³ – Ajohpāme sã Pauru enehpoko xiaro Jerusarē pona, yna maro aoturutohme, tykase toh repe, etapary se toexirykōke osema tao.

⁴ Yrome Pexitu ynara tykase eya xine:

– Pauru moroto rokē mana, Sezarea po. Okynã pyra morotona ytōko ropa ase.

⁵ Ehmaropa oytorykō se awahtao xine mokyro hxirose azahkuru aexiry poko, tykase ynororo eya xine.

⁶ Morarame 10me tynyhse ahtao toytose ropa ynororo Sezarea pona. Yrokokoro porohtoh taka tporohse tahtao, Pauru tonehpose tyya.

⁷ Mame Pauru tooehse ahtao, Jerusarē poe aehtyã xikihme toehse toto. Itamurume Pauru hxirory se toh repe azahkuru aexiry poko.

⁸ Yrome ynara tykase Pauru eya xine:

– Ehxiropyra ase azahkuru pyra jexiryke. Moeze omihpyry omipona ase ipunaka. Ritonōpo Tapyĩ onyjorokopara ase. Kowenu omipona roropa ase, tykase Pauru.

⁹ Yrome topeme juteu tō se Pexitu kynexine. Naeroro ynara tykase ynororo Pauru a:

– Oytory se pyra Jerusarē pona mah, moero moxiã oturupotohme ya opoko? tykase.

¹⁰ Yrome Pauru a tozuhse, ynara tykase ynororo:

– Jytory se pyra ase. Taro ase amaro, kowenu terekatume oexiryke. Taro kure jekaropotohme kowenu tapyĩ tao. Juteu tō onyryhmara exiase, zuaro ro mase.

¹¹ Kowenu omipona pyra jahtao, imepỹ totapase ya ahtao jetapary se roropa exiry oya xine. Yrome imehnō onyryhmara jahtao, jekarory se

pyra ase eya xine, kowenu omipona jexiryke. Īperatu a kuaropoko, Seza a. Imaro rokē oturuse jytory se ase, tykase Pauru terekatu a.

¹² Mame tōturuxĩpo kōseriu tō maro ynara tykase Pexitu Pauru a:

— Īperatu a oytory se awahtao eya aaropōko ase, tykase.

Pauru ehtopōpyry Akyripa tō ěpataka Perenixi maro

¹³ Morarame tuhke pyra tynyhse ahtao tuisa Akyripa tō tooehse Sezarea pona, typyty maro, Pexitu maro oturuse. Ipyty esety Perenixi.

¹⁴ Moroto tuhke tynyhse ahtao Pauru tokarose eya. Ynara tykase ynororo eya Pauru poko:

— Orutua mā āpuruhpyry tao, Perixi nynomohpyry.

¹⁵ Jerusarē po jahtao Ritonōpo maro oturuketō tuisary ipoko noturuase ya, juteu tō tamuxiry maro etapapotohme repe.

¹⁶ Yrome ezukuase toto: “Romanome ahtao ahno onekaropyra ynanase ihxironanomo a oturupyra ro ahtao osēpataka aosewomatohme. Imaro soturutatose aporo zuaro jehtohme,” ase eya xine.

¹⁷ Morarame tooehse toto ahtao, yrokokoro yporotyase ekaropotohme. Mame mokyro enehpoase ya.

¹⁸ Yrome mokyro hxiroryhtao tyorō poko tyhxirose eya xine.

¹⁹ Tytamurukō namorepatopōpyry poko rokē noturuase toto. Imepỹ poko roropa, Jezu poko. “Aorikyhpyry mokyro,” nase rokē toto. Yrome: “Orihpyra, tōsemāse ropa mana,” āko Pauru.

²⁰ Zuario pyra jexiryke ynara ase Pauru a: “Oytory se pyra hma Jerusarē pona, moroto oturupotohme ropa ynetaryme, ohxirohpōkō maro?” ase eya.

²¹ Yrome: “Īperatu maro rokē jotururu se ase,” karyke ěmapoase ropa Roma pona aropotohto Īperatu pataka, tykase Pexitu.

²² Morarame Akyripa ynara tykase Pexitu a:

– Mokyro otururu etary se ase, tykase Akyripa.

– Kokoro etāko mase, tykase Pexitu eya.

²³ Mame yrokokoro Akyripa tooehse kowenu tapyī taka Perenixi maro, kurā ke tupoke, typootory tō maro, soutatu tuisary tō maro, pata esā tō maro roropa. Mame Pauru tonehpose Pexitu a.

²⁴ Tooehse ahtao Pexitu tōturuse aporo. Ynara tykase ynororo:

– Tuisa Akyripa, amarokō roropa emero, mose orutua enetoko. Juteu tō nyetunu Jerusarē po jahtao, taro roropa etapary se toh nexiase.

²⁵ Mose kure rokē ya, yrome jehno juteu tō exiryke aropōko ase Roma pona, Īperatu maro aoturutohme, imaro tōtururu se aexiryke.

²⁶ Yrome otara āko ha, pape poko imerōko, aropotohme Īperatu neneryme? Naeroro mose enehpono tarona ourutohkōme. Omoro nymyry oturuko imaro, tuisa Akyripa, zuaro jehtohme, pape merotohme ya.

²⁷ Pauru aropory se ase repe, yrome azahkuru aexiry onenetupuhpyra jexiryke anaropopyra ro ase, tykase Pexitu.

26

Pauru oturutopõpyry typoko Akyripa a

¹ Morarame Akyripa tõturuse Pauru a:

— Õtururu se awahtao oturuko, tykase. Mame Pauru tãtaporamase. Ynara tykase ynororo:

² — Tuisa Akyripa, tãkye ase jotururu etary se oexiryke, jyhxirotopõpyry poko juteu tomo a.

³ Tuaro mase juteu tõ poko. Kytamurukõ namorepatopõpyry waro roropa mase. Naeroro ajohpãme sã penekhepyra exiko jomiry etary poko aporo.

⁴ — Juaro mã juteu tõ emero, ypoeto ae ro. Wekyry tõ maro rokẽ juãtase ypatao, Jerusarẽ po, enara.

⁵ Juaro exiketõ jekarory se ahtao jekarõko mã toto. Parixeume ase, orẽpyra Ritonõpo omipona exikety. Kytamurukõ omihpyry omipona roropa ase.

⁶ Taronã tonehse ywy jyhxirotohme, Ritonõpo mũkuru enetupuhneme jexiryke. Pake Ritonõpo nekarohpyry enetupuhneme jexiryke roropa. “Umũkuru eraximako,” tykase Ritonõpo pake kytamurukomo a.

⁷ Wekyry tõ roropa morararo Ritonõpo nekarory momohnõko toh repe, orihpyra toehtohkõme. Yrome aorihtyã õsemãkapory ropa enetuputyryke ya jyhxiroy se mã juteu tomo.

⁸ Oty katoh amarokõ juteu tõ aorihtyã õsemãkapory ropa Ritonõpo a onenetupuhpyra? tykase Pauru eya xine.

⁹ — Osemazuhme Jezu Nazare põ se pyra exine aporo. Ipoetory ryhmaryhtao imehnomo a tãkye exiase.

¹⁰ Morara exiase Jerusarē po. Tuhke Jezu poetory ěmase āpuruhpyry taka, Ritonōpo maro oturuketō tuisary omi poe. Etaparykohtao: “Mose etapako, kure etapary oya xine,” akē etapananōmo a.

¹¹ Jezu poetory tō ryhmahpō ase. Atamorepatoh tao, enetupuhkehpyry se exiase. Imehnō pata tō pona Jezu poetory tō ryhmase aytohpory ase, toto zehno exiase exiryke, tykase Pauru.

Pauru oturutopōpyry Jezu poetoryme toehtoh poko

(Atos 9.1-19; 22.6-16)

¹² – Morarame Tamaxiku pona ytoase Ritonōpo maro oturuketō tuisary a jenyokyryke inymerohpyry arose.

¹³ Osema tao yna ahtao, tāxiahtao saereh nase yna etonie, xixi motye kaino, ypona, ymaro ytoketō pona roropa.

¹⁴ Nono pona toepukase yna porehme. Mame omi etase. Ynara nase ya juteu tō omiry ae: “Sauru, Sauru, oty katohme yyryhmāko, ypoetory tō ryhmāko mah? Sam kamexipōko mase ya ypoetory ryhmaryke oya. Eryhmāko mase pui samo tupupuru ryhmane samo, tamoreme suimā pona otuotuokety sã mase,” nase ya.

¹⁵ “Onoky hma?” ase eya. “Ywy ase Jezu. Ypoetory tō onyryhmara exiko!

¹⁶ Owōko ropa. Osenepō oya, otuarōtatohme ypoko, ypoetoryme oehtohme. Imehnō tuarōtanohpōko mase jenetopōpyry poko oya, imeĩpo enepotoh poko roropa oya.

17 Oewomãko ase oetapary se imehnõ ahtao. Imeĩpo juteutõkara pataka aaropõko ase. Moroto awahtao roropa oewomãko ase.

18 Toto amorepase ytoko ajoajohpe pyra aehtohkõme, joroko tamuru rumekatohme eya xine, Ritonõpo omipona rokẽ toto ehtohme. Iirypyrykõ korokãko ase tosẽkõme jenetuputyryhtao eya xine. Esarykõ ekarõko ase eya xine ypoetory tõ maro,” tykase Jezu ya.

Pauru oturutopõpyry toerohtopõpyry poko

19 – Morara tykase exiryke ya Jezu omipona ase, kapu ae aotururu totase ya exiryke.

20 Osemazuhme aporo oturuase Tamaxiku põkomo a, Jerusarẽ põkomo a roropa. Mame Jutea põkomo a oturuase. Morotoino ytoase juteutõkara amorepase, iirypyrykõ rumekatohme eya xine, Ritonõpo omipona aehtohkõme roropa.

21 Morara exiryke juteu tõ japoiasse Ritonõpo maro oturutoh tao, jetapatohme repe.

22 Yrome Ritonõpo a jewomaryke jetapara ro toh mana. Imehnõ amorepãko ro ase Jezu poko, toto tuarõtatohme. Tuisa tõ zurũko ase, tuisa tõ kara roropa zurũko. Ritonõpo omiry poko toto tuarõtahnõko ase, pake Ritonõpo poe urutõ kõ nekarohpyry saaro. Moeze nekarohpyry saaro roropa. Ynara tykase Moeze tõ pake:

23 “Kyrixtu osanumãko toh mana, exixihmãko roropa. Yrome mã ãsemãnõko ropa toorihxĩpo, kypyno xine Ritonõpo exiry ekarotohme juteu tomo a, juteutõkara a, enara.”

24 Morara karyke Pauru a, ynara tykase Pexitu opore Pauru a:

— Pauru, rowohpe mase. Tuhke tātamorepase oexiryke, tykase Pexitu eya.

²⁵ Yrome Pauru a tozuhse:

— Rowohpe pyra ase Pexitu tuisa. Zae rokē ase Ritonõpo omiry ekarõko.

²⁶ Akyripa a ynara tykase Pauru:

— Tuisa Akyripa, jomiry metano? Sero poko tuaro mase tokare Jezu exiryke. Morara exiryke ihximyra oturuno oya.

²⁷ Tuisa Akyripa, Ritonõpo poe urutõ kõ omih-pyry enetupuhnõko mah? Zuarõ ase. Ene-tupuhnõko mase, tykase Pauru Akyripa a.

²⁸ Morarame Pauru tozuhse eya. Ynara tykase ynororo:

— Otarãme Jezu poetoryme exiõko ase õmiry etah-pyryme, tykase.

²⁹ Morarame Pauru ynara tykase ropa eya:

— Kure ya Jezu Kyrixtu poetoryme awahtao. Emero tarõkõ roropa Jezu poetoryme se ase ysã oehtohkõme, yrome onymyhpypya rokene, tykase.

³⁰ Morarame Akyripa tõ towõse ropa, kowenatu, Perenixi, emero tymarõkõ maro.

³¹ Tutõtase toto oturuse oxime:

— Kure rokē mana. Tõmipona aexiryke kowenu onetapapopyya mana. Onēmara roropa mana ãpuruhpyry taka, tykase toto ipoko.

³² Morarame Akyripa ynara tykase Pexitu a:

— Mokyro myhpokary ropa: “Ïperatu a kuaropoko,” kara ahtao, tykase ynororo.

27

Wapu ae Pauru ytotopõpyry Roma pona

¹ Morarame toepohnohse tahtao xine:

— Saropotone Itaria pona, tykase toto. Mame Pauru tokarose Juriu a, imehnõ äpuruhpyry taõkõ maro, wapu ae toto arotohme Itaria pona. Juriu sajëtu, Aukuxtu poetory. Pauru maro ynanytoase.

² Morarame moroto Sezarea po ynanotyriase Ataramitiu poe aepyhpyry wapu aka, Azia pona yna ytotohme, Arixtau maro. Mokyro Tesaronika pono, Masetonia põ pono.

³ Yrokokoro Xitõ pona ynanytoase. Juriu noturuase Pauru a:

— Oepe tõ maro oexiry se awahtao ytoko, nase, Pauru zuno pyra toexiryke.

⁴ Morotoino ynanytoase ahmõta Xipere kuroko, iratozo ae, tyryrykane jamihme exiryke.

⁵ Morotoino tuna konõto takuohse yna a. Xirixia ehpiuroko toytose yna, Pãpiria ehpiuroko roropa Mira pona, Rixia nonory pona.

⁶ Moroto sajëtu maro imepỹ wapu aka ynanotyriase, Arexãtyria poe Itaria pona ytokety aka.

⁷ Moro ae axĩ pyra ynanytoase Synitu pona tyryrykane popyra exiryke. Saumona kuroko ynanytoase Kereta zomye.

⁸ Morarame ynanytoase wapu ae ehpiuroko, kuremỹme samo, pata pona, Kure Otyryhkatoh pona. Moro Rasea maro atameke pyra kynexine.

⁹ Moroto okyna yna ahtao ytotoh pyra toehse. Naeroro Pauru ynara tykase toto a:

¹⁰ — Ytotoh pyra nase. Kuytorykohtao seromaroro, wapu nerỹko mana. Itamurume mõkomo nerỹko. Ahno roropa orihnõko otarame, tykase Pauru repe.

¹¹ Yrome mokyro sajëtu, wapu esë tõ omipona nexiase, Pauru omipona pyra.

12 Otyryhkatoh moroto popyra exiryke toytorykõ se toh kynexine Penixi pona, moroto toehtohkõme konopo ae, kure moroto exiryke. Tyryry karahko Penixi po, Kereta ahmõta po.

Tyryrykane konõto oehtopõpyry konopo maro

13 Naeroro tyryry tykase ropa ahtao:

– Ehmaropa, tykase toto. Etyphkatoh tanÿse ropa toto a wapu ytotohme ahmõta Kereta eh-pikuroko.

14 Yrome mõtoino rokẽ tyryrykane tyjamihtase, tosehpase Euroakirão, ahmõta wino.

15 Moro a wapu tarose axiny. Æpuitoh ke wapu ãpuiy kuhnõko ynanexiase tyryrykane aka repe, yrome yna omipona onyrisaromepyra tokurehse yna.

– Ah kuakuarotou, ynanase.

16 Osewomatohme moro tyryrykane wino ahmõta pitiko, Kauta myhtokoxi ynanytoase, moroto tyryry karahko exiryke. Ynanerokuase itamurume kanawa anymyry poko wapu aka.

17 Kanawa tanÿkehse ahtao wapu ynanuah-mykyase ehmopyra aehtohme. Yna aroryke tyryrykane a Ripia ehpiokoxi isawã zuno toehse yna. Morara exiryke wera touse yna a, tywerake pyra rokẽ ytotohme tyryrykane po.

18 Yrokokoro pohkane a anyanymyryhtao mõkomo ynanyppyase nakuaka yna oserepyryke, wapu tẽme hkopyra ehtohme.

19 Yrokokoro wapu mõkomory nymyry ynanyppyase.

20 Tuhke ãmepyry xixi onenepyra ynanexiase, xirikuato onenepyra roropa, konopo itamurume

exiryke tyryrykane maro: “Orihnõko sytatose,” ynanase. Ynanoserepyase.

²¹ Tuhke otuhpyra ynanẽmepyase. Naeroro Pauru ynara nase yna a:

— Jepe tomo, jomipona awahtao xine Kereta poro sehtory, mõkomo onypahpyra exiry, wapu kure ro roropa exiry.

²² Yrome seromaroro kuetatoko. Emynyh-mara ehtoko. Orihpyra matose. Wapu rokẽ tonahkasẽme exiko mana.

²³ Morara ãko ase Ritonõpo nenyokyhpyry tooehse exiryke koko ya oturuse. Jesẽme mana, ipoetoryme ase.

²⁴ Ynara nykã ya: “Pauru, torẽtyke pyra exiko. Ìperatu a ytõko mase, Roma tuisary a. Oewomãko mã Ritonõpo. Mokaro roropa ewomãko mana opokoino,” nykã inenyokyhpyry ya josenety ao.

²⁵ Naeroro sekese ehtoko ropa. Ritonõpo enetupuhnõko ase. Ajohpe pyra mana. Kuewoma-torỹko mã inenyokyhpyry nekarohpyry ae ro.

²⁶ Yrome ahmõta pona kuarotorỹko mã tyryrykane, tykase Pauru yna a.

²⁷ Morarame 14me tynyhse ahtao tyryrykane jamihme ro nexiase. Xiaxiake wapu tarotarose, Metiteraneu tuna ena. Mame onoa wapu poko erohketõ ynara nase:

— Otarãme nono moe pyra mana, nase toto.

²⁸ Tuna tukuhse toto a, zueme aexiry waro toeh-tohkõme. Zueme ro tukuhse eya xine. Moino akoxi pitiko tukuhse ropa toto a, zueme hkopyra.

²⁹ Mame topu a wapu etapary zuno toexirykõke 4me etypohkatoth tomapose toto a, wapu ãtykyry wino. Tõturuse toto Ritonõpo a axĩ aẽmehtoh poko.

³⁰ Morarame wapu pokō kō irumekary se toehse. Kanawae toytorykō se toh repe. Kanawa tomapose tuna kuaka toto a, etypohkatoh wapu potyry pokona tyritohme sã repe. Yna enekunopyry se rokē toh kynexine.

³¹ Mame Pauru tōturuse sajētū tomo a, soutatu tō maro:

— Wapu rumekaryhtao moxiamo a nerỹko sytatose, tykase ynororo.

³² Morara tykase Pauru exiryke kanawa eary tysahkase soutatu tomo a, kanawa yhtotohme.

³³ Aēmepyyryhtao Pauru tōturuse toto a:

— Otuhtokose. Pake oemirykō rohnōko matose, otuhypra roropa mexiatose.

³⁴ Morara exiryke otuhtoko, jamihme oehtohkōme ropa. Torētyke pyra ehtoko. Orihpyra matose, tykase eya xine.

³⁵ Morara kaxīpo wyi apoiase. Noturuase Ritonōpo a mokaro netaryme, wyi ekarotohto. Notukuase ynororo yna maro.

³⁶ Morarame sekese ropa ynanexiase, tōtuhse ropa yna exiryke.

³⁷ Wapu ao ynanexiase atapona 276 me.

³⁸ Morarame tōtuhkehse yna ahtao, tiriiku typahse yna a nakuaka, tēme hkopyra wapu ehtohme.

Wapu tohkatopōpyry pohkane a

³⁹ Mame tōmehse ahtao nono waro pyra toh kynexine, wapu poko erohketomo. Iporiry tonese ahtao eya xine morotona wapu arory se toehse toto, isawāme tuna ehpiry exiryke.

⁴⁰ Naeroro etypohkatoh eary tysahkase eya xine emapotohme nakuaka. Mame āpuitoh myhty

tymyhpokase roropa eya xine. Moromeïpo wera konõto taunuhmase ropa eya xine apõ pokona, ipotyry wino, tyryrykane a wapu arotohme isawã ehpiKOXI repe.

⁴¹ Yrome isawã pona tyryhse ipotyry wino wapu. TÛpore tyryhse isawã pona. Pohkane konõto a tãtohkase wapu.

⁴² – ÄpuruHpyry taõkõ setapatone epara toto ehtohme, tykase soutatu tõ repe.

⁴³ Yrome Pauru pyno toexiryke onetapapopyra sajëtu kynexine. Nakuae tãtakuotyry warõkõ taropose eya osemazuhme, ahmõta pona toto ytothme.

⁴⁴ Imehnõ taropose roropa eya wewe po wapu epokahkasë po. Emero morara rokë tãtakuohse ropa toto iratyhpyry po.

28

Mauta po toto ehtopõpyry

¹ Morarame moroto yna ahtao morotõkõ yna zuruase ahmõta esety poko:

– Mauta sero, nase toto yna a.

² Kure rokë toH nexiase yna maro. Yna aroase toto tytapyïkõ taka. Apoto tukase eya xine yna osÛtohme. Konopome exiryke kõxikene ynanexiase.

³ Morarame apotopokõ tupuimase Pauru a. Apoto htaka tyriryhtao eya okoi neseKase emary pokona ynaneneryme.

⁴ Morara exiryke ynara tykase morotõkomo:

– Otapatõ mose ro otarame. Morara exiryke okoi neseKano. Nerypyra kynako repe. Yrome

okoi naryme orihnõko mana, nase toto Pauru poko.

⁵ Mame pakapakahnase okoi. Toepukase apoto htaka. Yrome jetũ pyra nexiase ipoko.

⁶ Mame Pauru tonese eya xine. Emary zaory eraximãko toh kynexine. Axĩ aorikyry eraximãko toh repe. Yrome okyna ahtao kure ro Pauru eneryke tyya xine, ynara tykase toto:

– To! Otarãme ritõ mose ro, tykase toh ipoko.

⁷ Moro ahmõta esẽ esety Pupuriu. Mokyro tapyĩ moe pyra kynexine. Tytapyĩ taka yna aroase kure yna ritohme. Moroto ynanynykyase oseruao.

⁸ Mokyro zũ kure pyra nexiase, oxirohnõko, pixihtãko, enara. Mokyro enese Pauru nomomyase inyhtoh taka. Mame Ritonõpo a noturuase. Zuhpokoxi tomary tyrise eya; axĩ nekurãkase ropa.

⁹ Moromeĩpo moro ahmõta põkõ kurãkõkara emero noepyase Pauru a toto kurãkatohme ropa. Tukurãkase ropa toto eya.

¹⁰ Mame yna ytory ropa ahtao yna mõkomohtoase toto, mokaro ahmõta põkomo.

Mauta poe Roma pona toto ytotoptopyry

¹¹ Morarame moroto wapu kynexine, Arexãtyria poe aepyhpyry, ikonopory enatyry eraximãko, ytoytopyra konopo ae exiryke. Kamaramanõpo tõ esety ae moro wapu esety, Kaxito maro Poruxime. Morarame ikonopory tonahse ahtao, moro ae ynanytoase.

¹² Xirakuza pona toeporehkase yna. Moroto ynanynykyase oseruao.

¹³ Morotoino ynanytoase ropa tuna konõto eh-pikuroko Reziu pona. Moroto yna ahtao kure tyryrykane. Yrokokoro ynanytoase Pozuori pona.

¹⁴ Moroto Jezu poetory tõ kynexine. Toto maro ynanynykyase omazũmykaponato ae, toah-mase yna exiryke eya xine. Morotoino osema konõto ae ynanytoase ropa Roma pona.

¹⁵ Yna ekary etahpyryme Jezu poetory tomo a, toohse toto yna enese, moino Roma poe, Apio Osepekahtoh pona, Oseruao Porohtoh pona ro-ropa. Mokaro eneryhtao Pauru a eano tyjamih-tase. Tãkye toehse ynororo. Kure tõturuse Ritonõpo poko toto maro.

Roma po Pauru ehtopõpyry

¹⁶ Morarame Roma pona toeporehkase yna ahtao, ãpuruhpyry taõkõ ekaroase sajõtu tutuisary a. Pauru rokẽ imepõ tapyi taka toytose, soutatu maro.

¹⁷ Mame oseruao tynyhse ahtao juteu tamuxiry tõ tonehpose Pauru a oximõme imaro xine tõturutohkõme. Ynara tykase ynororo eya xine:

— Orutua komo, wekyry tomo, kuetatoko. Kuekyrykõ onyenonohpyra exiase Jerusarẽ po. Kytamurukõ omihpyry omipona ase. Yrome ynaroro rokẽ romano tomo a jekaroase toto jetapatohme repe.

¹⁸ Morarame tõturupose jahtao romano tuisary a jutũtanohpory se ropa nexiase repe, kowenu jeta-papopyra exiryke.

¹⁹ Yrome ymyhpokapory se pyra juteu tõ nexi-ase. Naeroro: “Ïperatu õpataka jytory se ase,” ase terekatu a. Wekyry tõ hxirory se pyra exiase.

²⁰ Morara exiryke kuenehpotou xiaro joturu-tohme amaro xine. Ritonõpo mã kypyno xine. Kyyrypyrykõ korokary se kurã rokẽ ekarotohme kyya xine. Moro eraximãko Izyraeu tõ poetory mana. Moro enetuputyryke ya tymyhse ase keti ke, tykase Pauru eya xine.

²¹ Ynara tozuhse toto a:

– Pape oehpyra mana, Jerusarẽ põkõ nymeroh-pyry opoko ynaneneryme. Jutea poe oehsenãkõ mã “Popyra” kara roropa opoko.

²² Ötururu etary se ynanase. Tuhke ahno imehnõ pata põkõ Jezu poetory poihtõko toto, nase toto Pauru a.

²³ – Mokokoro osehtoko, tykase exiryke, tuhke toytose toto itapyĩ taka. Mokaro a noturuase Pauru, Ritonõpo ahno esẽme exiry poko, Jezu poko roropa, Moeze tõ nymerohpyry poko, imehnõ urutõ kõ nymerohpyry poko roropa. Mokaro zuruse nykohmamyase Pauru.

²⁴ Aomiry etaryke tyya xine: “Ajohpe pyra,” tykase toto emero pyra, tonetupuhse eya xine exiryke. Yrome imehnõ onenetupuhpyra toh tokurehse.

²⁵ Mame toto ytotohto ropa itapyĩkõ taka Pauru ynara tykase eya xine:

– Ajohpe pyra Izaja tõturuse kytamurukomo a Ritonõpo Zuzenu poe.

²⁶ Ynara tykase ynororo:

“Tarõkomo a ytotoko.

Ynara kahtoko eya xine:

‘Ritonõpo omiry etãko matose repe, yrome zuaro pyra matose.

Enẽko roropa amarokõ repe,

yrome onenetupuhpyra matose.

²⁷ Enetuputyry se pyra oexirykōke onenetupuhpyra matose.

Etary se pyra oexirykōke roropa onetara matose.

Enery se pyra oexirykōke onenepyra matose.

Māpyra oorypyrykō rumekary se awahtao xine, otato apanarykō exiry, jomiry menetupuh-tory roropa.

Moraramerameratory ya, kukurākatory roropa, 'āko Ritonōpo mana opoko xine,"

tykase Izaja kytamurukomo a.

²⁸ – Morara exiryke etatoko pahne, tōmihpyry aropōko Ritonōpo mā juteutōkara a, toto pynanopyry se toexiry poko toto tuarōtatohme roropa.

²⁹ Morara kary etaryke tyya xine toytose ropa toto, oxime rokē tōturutohkōme.

³⁰ Moroto Pauru asakoro tyeimāse tytapyī tao. Tākye ynororo kynexine imehnō oepyryke tytapyī taka.

³¹ Tōturuse ynororo toto a Ritonōpo ahno esēme exiry poko. Enaromyra tamorepase toto eya Jezu Kyrixtu poko: "Mokyro poko oturupyra exiko," kara morotōkō exiryke.

⌋
**Khmer Standard Version of the Holy Bible in
the Khmer Language of Cambodia**

Copyright © 1997, 2005 The Bible Society in Cambodia

⌋

© រក្សាសិទ្ធិដោយសមាគមព្រះគម្ពីរសកល

គ្រប់ ផ្នែក នៃ សៀវភៅ នេះ មិន ត្រូវ បាន ផលិត ឬ ប្រើប្រាស់ តាម ទំរង់ ឬ មធ្យោបាយ បែប អេឡិចត្រូនិក ឬ ម៉ាស៊ីន ណាមួយ រួម ទាំង ការ ថត ចម្លង អាត់ សំលេង ផ្ទុក នូវ ទិន្នន័យ ប្រព័ន្ធ ណាមួយដែលអាចយកមកប្រើ ដោយគ្មានការអនុញ្ញាតពីសមាគមព្រះគម្ពីរកម្ពុជា។ ប្រសិនបើ មានការដកស្រង់អត្ថបទគម្ពីរចាប់ពី ១០០០ខ ឡើងទៅ ត្រូវសុំការអនុញ្ញាតពីសមាគមព្រះគម្ពីរ កម្ពុជ

Quotations of the Bible in Khmer Standard Version in any form, must obtain written permission from the Bible Society in Cambodia if the quoted material is inclusive of at least 1,000 verses, or a copy of any book wholly or partially, which amounts to 50% of the book quoted. For any long quotation, notice of copyright must appear as follows: Text copyright © 1997, 2005 United Bible Societies. Used by permission.